

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

Samo od dimnika

»Planiranje v naših razmerah usmerja in zagotavlja relativno hiter in čimbolj skladen gospodarski razvoj, samo če izhaja iz bistva družbeno-ekonomskih odnosov, iz materialnega interesa delovnega človeka, njegove delovne organizacije in skupnosti, iz ustreznih objektivnih materialnih proporcij. V planiranju morajo sodelovati vsi činitelji družbene proizvodnje, na vseh ravneh, še zlasti pa delovni ljudje v delovnih organizacijah, kot osnovni nosilci družbenega procesa reprodukcije. Vsled tega sleherno planiranje s tako imenovanimi prenapetimi bilancami, ki v imenu »hitrejšega razvoja« ne računata s temi faktorji, sodi na področje etatistično-birokratskih idejnih kategorij. To neogibno pripelje do gospodarskih in političnih težav in navsezadnje do opočasnjena gospodarske rasti.«

Tako je opredelila planiranje VI. plenarna seja CK ZKJ v Beogradu 16. marca 1964. Ze v prvih dneh po objavi gradiva je bilo slišati v kro-

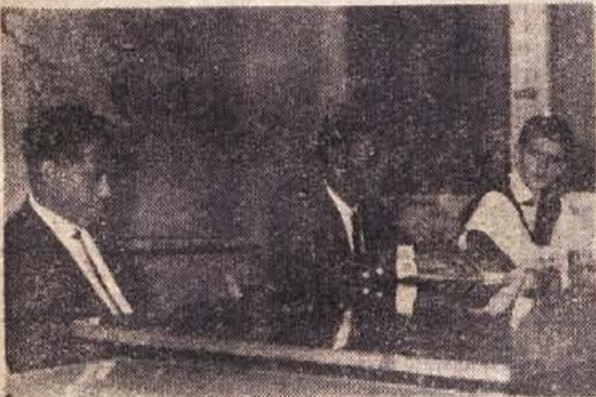
gih, ki so doslej odločali o usmerjanju gospodarskega razvoja v naših komunah, izjave: »To se nas ne tiče, mi smo v posebnem položaju,

takšnega stanja nismo zakrivil ml, vedno smo upoštevali direktive republike, se držali dogovorjenih planskih proporcij itd.« Takšne izjave so po svoje karakteristične, lahko pa tudi zelo nevarne. Dokazujejo namreč, da smo v va- jeni dremanja, da nam je zelo všeč centralistično diriganje, v katerem namesto nas misli nekdo, ki je »višji«. Takšno dremanje je prijetno tudi zato, ker je krivca za napake v centraliziranem planiranju težko najti, ker se vsakdo lahko izgovarja na vsakogar.

Pomaknimo se malce nazaj, tja v leto 1962, ko so bili osebni dohodki podvrženi družbeni kontroli. Takrat je obveljalo tiho, vendar ne- napisano načelo, naj osebni dohodki po določilih pravilnikov ne bi prešli zgornje meje 100.000 dinarjev na mesec. Zdad, po dveh letih kaže, da so direktorji manjših podjetij prav tako tiho prišli do spoznanja, da se tej meji smejo približati in jo celo rahlo preseči... Kot vidimo, pa v večjih kolektivih takrat sprejeta načela še danes upo- števa.

V razpravi okoli prejšnje trditve bi prizadeti gotovo takoj privlekli na dan cel ba- taljon dokazov iz zaprašene orožarne: našli bi kopico dolžnosti, ki jih mora opravljati direktor v manjšem, obrtnem podjetju, ki ni tako dobro organizirano kot indu- strijsko... »Jaz sem direktor pa tehnični pa nabavni pa prodajni, vse moram na- rediti sam, za vse odgovar-

(Nadaljevanje na 3. str.)

Občinski center klubov OZN in klub OZN PTT podjetja Novo mesto sta pripravila v soboto zvečer zanimivo predavanje o rasni diskriminaciji v Združenih državah Amerike. O zatiranju črncev in njihovi borbi za enakopravnost je pripovedoval črnc CLARENCE D. WHITMIRE, študent ekonomije iz New Yorka, ki študira v Ljubljani.

Eden po delu, drugi samo po »odgovornosti«?

Predvsem v manjših delovnih organizacijah se osebni dohodki vodilnih uslužbencev povečujejo mimo meril za uspešnost dela — Načela socialističnega nagrajevanja po delu morajo veljati za vse člane kolektiva, tako za delavce, kot tudi za vodilne uslužbence

Razglabljam o protislovjih, ki se pojavljajo, ko primerjamo nekaj podatkov iz petih delovnih organizacij. Izognili se bomo naslovom, podatkami s katerimi operiramo, pa so točni. V zadevi

MOKRONOG: včeraj razprava o občinskem statutu

Na včerajšnji dopoldanski seji, na kateri je sodeloval tudi občinski odbor SZDL, sta oba zbora skupščine trebanjske občine obravnavala statut občine. Ob tej priložnosti so navzoči slišali tudi poročilo občinske komisije za statute. Na popoldanski seji sta se oba zbora občinske skupščine spet sestala in obravnavala tekoče občinske zadeve. Med drugim je bilo treba potrditi več predlogov odlokov in sklepov k soglasju in potrditvi. Važnejše zadeve, ki so jih včeraj obravnavali, so: odlok o občinskih taksah v občini, odlok o občinskem prometnem davku in potrjevanje zaključnih računov. O sejah, ki sta bili v Mokronogu, bomo obširneje poročali prihodnje.

Posvetovanje o krajevnih skupnostih

6. aprila je bilo pri občinskem odboru SZDL v Novem mestu podrobno posvetovanje o krajevnih skupnostih in statutih teh najneposrednejših oblik samouprave občanov. Splošna ugotovitev posveta je bila, da je osnovni koncept krajevne skupnosti na našem področju dokaj razčiščen in da je zato treba takoj pričeti z ustanavljanjem in delom. To je potrebno toliko bolj, ker bodo krajevne skupnosti s praktičnimi izkušnjami pridobile največ, le-te pa bodo lahko služile kot najboljši temelj pri ustanavljanju ostalih krajevnih skupnosti.

VREME

OD 9. DO 19. APRILA

Približno do 18. aprila vse- skozi nestalno s pogostnimi padavinami in ohladitvami. Okrog 18. aprila pričakujemo lahko celo sneg do nižin. Po 18. aprilu vsaj 3 do 4 dni lepo in sprva hladno vreme jutranjo slano. Dr. V. M.

gre za osebne dohodke vodilnih uslužbencev. Morda je videti stvar nenavadna prav zato, ker so takšne razprave nekako iz mode in ker se vse bolj pomenkujemo o tem, kako odpraviti nižje kategorije osebnih dohodkov.

Pet podjetij imamo v mislih: prvo je večje industrijsko iz tekstilne stroke, drugo večje industrijsko iz kovinske stroke, ostala tri pa so obrtna (iz lesne, kovinske in elektro stroke). Prvo je s 777 delavci ustvarilo lani 4 milijarde 270 milijonov dinarjev bruto proizvoda, drugo s 1156 delavci 4 milijarde 800 milijonov, tretje s 87 delavci 268 milijonov, četrto s 58 delavci 114 milijonov in peto s 44 delavci 109 milijonov bruto proizvoda. Prvo podjetje ima po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov najnižji osebni dohodek 21 tisoč 583 din, dejansko izplačan najnižji dohodek pa je bil 25.060 din, pri drugem (številke navajamo v enakem redu kot za prvo podjetje) 19.838 in 21.422 din, pri tretjem 16.600 in 22.200 din, pri četrtem 20.000 in 26.000 din in pri petem 23.000 in 37.580 din. Pri prvem podjetju je najvišji osebni dohodek, ki je lahko izplačan po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov 109.628 din, dejansko

pa je bilo izplačanih 107.308 din, pri drugem (tudi tokrat navajamo vse številke za ostala podjetja v enakem zaporedju) 98.475 in 104.070 din, pri tretjem 75.000 in 101.700 din, pri četrtem 52.000 in 77.000 din in pri petem 75.748 in 108.820 din. S tem smo razgrnili vse podatke, ki so potrebni za primerjavo.

Kaj bomo ugotovili, če primerjamo podatke petega podjetja z onimi od prvih dveh? Človeku zastane dih! Ugotovo lahko zgolj to, da se je pri osebnih dohodkih vodilnih delavcev krepko uveljavila uravnilovka! Kako to, ko vendar že ves čas, odkar smo začeli uvajati nagrajevanje po uspehih dela, trdimo, da smo proti uravnilovki?

KOČEVJE: danes bo sprejet občinski statut

Na današnji seji obeh zborov občinske skupščine bodo razpravljali in sklepali o statutu in ga sprejeli. Razen tega bo skupščina obravnavala tudi investicijski program za novo pokopališče.

Pojutrišnjem, v soboto, bo sprejela statut tudi občinska skupščina Ribnica.

Zvezna poslanka Olga Vrabič je obiskala Brežice

Zvezna poslanka v socialno-zdravstvenem zboru Olga Vrabičeva je v četrtek obiskala Brežice. S člani kolektiva brežičke bolnišnice je razpravljala o nujno potrebnem povečanju posteljnega fonda, kar je možno le z izgradnjo novega trakta. Največje težave pri tovrstnih gradnjah povzročajo kratkoročna posojila in to velja tudi za Brežice. Udeleženci tega razgovora so menili, da bi bilo treba nuditi zdravstvenim ustanovam ugodnejše kreditne pogoje, ker dosedanja načina kreditiranja zavira razvoj zdravstvene službe. V razpravi so obravnavali še kadrovske probleme in nekatera druga vprašanja.

Tovarišica Vrabičeva je imela še isti večer razgovor z upokojenci v Brežicah. Razlagala je načela novega pokojninskega sistema in odgovarjala na številna konkretna

vprašanja v zvezi z osnutkom novega zakona o pokojninah.

Skupna seja obeh zborov v Črnomlju

Na včerajšnji 12. skupni seji občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti črnomajške občinske skupščine so poročali o izvršitvi družbene plana v občini za letošnji prvo tromesečje. Odborniki so razen tega razpravljali in sklepali o statutu občine Črnomlja. Potnjevali pa so tudi statute osrednjih osnovnih šol v občini, gimnazije, delavske univerze in dijaškega doma v Črnomlju. Na dnevnem redu je bila tudi razprava in sklepanje o potrditvi pravilnika o delu občinskega sodišča v Črnomlju. Sprejeli so še več sklepov, o čemer pa bomo poročali prihodnji teden.

Vsi smo iskali samo luknje v sistemu

V razgovorih s strokovnjaki v naših podjetjih sem imel nemalokrat priložnost pokramljati o delitvenem sistemu. Domala vsi sogovorniki so bili prepričani, da je naš sistem zelo dober in spodbuden, da pa smo ga izmalčili z dodatnimi predpisi. Najpogostejši argument je bil, da zakon ekonomike v našem sistemu ne deluje sproščeno, ker je približno 80 odst. vseh cen še vedno pod kontrolo. V takšnih razgovorih sem vedno zastopal stališče, da sistem ni mrtva stvar, da je nekaj, kar oživljajo ljudje. Krivde za napake torej ne moremo priti sistemu, ampak smo krivi vsi, oni bolj drugi manj, če sistem ne deluje z vsemi pozitivnimi elementi, ki so mu jih dali sestavljavci.

Naši razgovori so se največkrat zapletali ob ugotovitvi, da vsi zelo prizadevno iščemo v sistemu »luknje«. Priznati moramo, spet vsi od kraja, da je to res. Zelo so se mi vtisnile v spomin besede znanca inženirja, ki je s preprostim računom dokazal, da bi lahko v tovarni, kjer dela, zgolj z gospodarskejšo porabo surovin povečali akumulacijo podjetja za vsaj 15 odst. in dobršen del tega prihranka porabili za osebne dohodke. Ta inženir je trdil, da ob vsem tem ne more razumeti strašne »hajke«, kakršno vodimo o delitvi osebnih dohodkov, in da se mu zdi, da smo za pravilnike o delitvi osebnih dohodkov brez haska porabili »morjek« časa in papirja. Po njegovem mišljenju bi lahko domala v vseh naših tovarnah s podobnimi ukrepi dosegli enake učinke in odpravili nadležen problem.

(Nadaljevanje na 6. str.)

V ljubljanski Moderni galeriji so 31. marca odprli zanimivo razstavo pod naslovom »OTROCI GRAFIKI — OTROCI KIPARJI«, na kateri si lahko do 12. aprila ogledate 250 grafik in 150 plastik, ki so jih izdelali otroci iz vseh krajev Slovenije. Tudi z našega področja je na razstavi precej risb in nekaj plastik, skoraj desetino grafik pa so poslali otroci iz območja Pedagoškega zavoda Sevnica, Videm-Krško in Brežice, ki so dobili tudi nekaj največjih priznanj. O tem poročamo danes še posebej na brežiški strani našega lista. — Na sliki: takole je učenec Stane Nose iz kočevske osnovne šole heroja Mirka Bračiča narisal skupino partizanov pri počitku in kuhanju žgancev. Njegovo risbo smo vzeli iz pionirskega glasila »Še-lest«, ki ga izdajajo pionirji in mladinci osnovne šole MIRKO BRACIČ v Kočevju

Ustvarjati pogoje za standard tudi v dnevni praksi

Te dni so na zborih zvezne skupščine obravnavali predloge zveznega izvršnega sveta za učinkovito urejanje nekaterih problemov našega gospodarstva. Sprejeto je bilo precej ukrepov, s katerimi pa bomo dosegli želeni učinek le, če bodo učinkovito posegli na vsa področja, kjer ni vse v redu in prav. Priznati je treba Borisu Kraigherju, podpredsedniku zveznega izvršnega sveta in referentu na zasedanju zvezne skupščine, da na primer problema standarda ne bomo mogli rešiti, ne da bi ustvarili ustrezne pogoje v dnevni praksi in v politiki delovnih organizacij, ne da bi se na podlagi sodobne organizacije dela in visoke produktivnosti usmerili na odločno povečanje osebnih dohodkov.

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

Seveda bi bili daleč od resnice, če bi trdili, da so vse težave, s katerimi se srečujemo, šele od danes. V referatu Borisa Kraigherja je bilo pravilno ugotovljeno, da so to težave, ki že leta obtežujejo naš gospodarski razvoj. Čim bolj izpopolnjujemo naš gospodarski razvoj, tem ostreje prihajajo na dan vse anomalije prejšnjega sistema. Toda sedaj je naša proizvodnja že na tako visoki stopnji, da nam je lažje reševati take probleme, kot so problemi cen, osebnih dohodkov in delitve. To tempore, ker je za prve letošnje mesece značilna visoka dinamika naraščanja zlasti industrijske proizvodnje. V zadnjem času se kaže tudi težnja po naraščanju proizvodnje reprodukcijskega materiala za potrebe same industrije, kar je pozitiven premik v našem gospodarstvu, tembolj, ker so bile težave z reprodukcijskim materialom stalne spremljevalke gospodarskega razvoja. Nadaljnji pozitivni moment v razvoju industrije je tudi pomembno povečanje izvoza njenih proizvodov. Dobra preskrbljenost s surovinami in reprodukcijskim blagom daje lepe obete tudi za naraščanje ugodnih teženj v gibanju proizvodnje, to pa je hkrati trdna podlaga, na kateri bo mogoče uspešno reševati obstoječe težave.

Problemi, ki jih naša javnost največkrat obravnava, zadevajo področje standarda. Povečati je treba sredstva za osebne dohodke, predvsem na podlagi povečane delovne produktivnosti. Dosedanja gibanja kažejo, kako hitro in neposredno vpliva povečanje osebnih dohodkov na gospodarjenje in na usmeritev delovnih organizacij v gospodarjenju. Povečana materialna spodbuda je po besedah Borisa Kraigherja najučinkovitejša pot, po kateri je mogoče doseči, da se delovne organizacije usmerijo v učinkovito, uspešno gospodarjenje, večje in donosnejše izkoriščanje notranjih rezerv.

Kateri ukrepi bodo storjeni za premagovanje sedanjih težav? Iz Kraigherjevega referata na zasedanju skupščine je mogoče izluščiti predvsem tele:

- Izboljšati preskrbo z mesom in površinami. Zvezni izvršni svet je že pred pičlim letom steril nekatere ukrepe, ki so že dali ustrezne rezultate: ustavljen je nadaljnje zmanjševanje števila goved. Zda proučujejo možnost, da bi uvedli premije za proizvodnjo govejega mesa v hribovitih planinskih območjih. — Do 20. marca je bilo sklenjeno 70 odstotkov od skupne predvidenih količin za sklepanje pogodb za proizvodnjo vrtnin in sadja. Potrebno je sodelovanje vseh, ki lahko kaj prispevajo v tej akciji, da bi v kratkem času pospešili sklepanje preostalih pogodb.

- Zaostri bodo kriterije glede kreditne sposobnosti gospodarskih organizacij, da bi preprečili negativni vpliv ustvarjanja dodatne kupne moči na trgu, ki nima kritja v blagu oziroma dohodku. Treba bo začeti proces preorientacije podjetij, ki imajo izgube, na rentabilnejšo proizvodnjo ob potrebni rekonstrukciji in modernizaciji. Reševanje problema izgub je ena izmed pomembnih nalog ekonomske politike v tem letu.

- Zvezni izvršni svet je izdal nekatere posebne ukrepe,

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V trenutku, ko se je praktično vsa Latinska Amerika osvobodila srednjeveških diktatur, je v Braziliji kasta finančnih magnatov, povezana z vojsko, slavila svojo zmago. Pravzaprav svojo tretjo. Pred desetimi leti je moral odstopiti Getulio Vargas, pred petimi Janio Quadros, prejšnji teden Joao Goulart.

To je tem bolj tragično, ker je največja država v Latinski Ameriki popustila oligarhiji brez boja, niti en strel ni počil, niti ene barikade niso postavili. Napredne sile niso bile kos položaju, niso se niti poskusile zoperstaviti agresivnemu nasprotniku.

Udar v Braziliji je bil klasičen primer latinskoameriškega udara: vojska koraka iz kasarn, nasprotniki pa ko na šahovski tabli izražajo svoj položaj: toliko generalov, toliko topov. Tisti, ki je v nekoliko slabši poziciji — preda igro brez boja, brez puške in mrtve glave.

In vendar so demokratske tradicije v Braziliji močne. Brazilija je lahko ponosna na to, da je uničila monarhijo in odpravila suženjstvo brez državljanske vojne, brez prelivanja krvi.

V prvih letih po vojni je bila ena prvih, ki je skušala okrepiti nacionalno neodvisnost in uničiti polfevdalno veposestniško strukturo. Vendar pa je iniciator te politike Vargas končal tragično, bil je prisiljen umakniti se, zato si je raje sam pognal kroglo v glavo.

Prisel je novi predsednik Janio Quadros. Njegov eksperiment je bil globlji, potegnil je množice za seboj. Vendar je moral pred iztekom svojega

predsedniškega roka zapustiti tribuno. Tri leta so bila potrebna Goulartu, da si je priboril pozicije, ki jih je imel Quadros. Ko jih je dosegel, ga je oligarhija zrušila. Goulart se je moral umakniti v Urugvaj.

To bi bil politični aspekt sedanje krize. Toda pogledati moramo tudi z druge strani. Brazilija je kolos, ki je z eno nogo še v srednjeveškem fevdalizmu, z drugo pa že korak v dvajseto stoletje. Dežela velikih nasprotij. Nihče ne more pričakovati, da bo v taki državi

Nemirna Brazilija

vi prehod v moderno industrijsko družbo brez notranjih trenj.

Brazilija kontinent na amerškem kontinentu, peta država po veličini na svetu. Njen industrijski razvoj imponira, njena težnja, da se uveljavi na svetovni tribuni in zavzema tam samostojno mesto, je bila vse bolj očita, postala je neoficielni predstavnik Latinske Amerike v svetu, toda naglo rastoča inflacija je pognala cene zelo visoko. Lani so narasli življenjski stroški kar za 70%. To je vse davek, ki ga morajo plačati nerazvite dežele na račun svoje industrijske zaostalosti.

Goulart je skušal rešiti potapljačo se ladjo z reformami. To pa je bolj

mobiliziralo oligarhijo na odpor kot napredne sile k obrambi. Množice niso branile Goularta, saj praktično niso imele kaj. Oligarhija je zmagala. Gotovo je, da le začasno. Kolo zgodovine se ne more ustaviti v Braziliji. Toda trenutno je tako, da imajo besedo tisti, ki vlečejo voz nazaj.

Več mesecev je molčala Sovjetska zveza, več ni mogla, morala je odgovoriti na čedalje bolj nesramne napade Kitajske partije, prekinila je molk. Ves sovjetski tisk je ondan objavil referat, ki ga je imel Suslov, član prezidija in sekretar CK KP Sovjetske zveze na plenumu 14. februarja.

Kitajski voditelji so razglasili svojo smer — piše Pravda — v kateri tekmujeja avanturizem in velikodržavni šovinizem. Kitajci žele diktirati vsemu socialističnemu taboru, svetovnemu komunističnemu gibanju, postati hočejo voditelj azijsko afriških držav, so proti mirnemu sožitju, načelu, ki ga je sprejela velika večina sveta, so direktno za vojno, permanentno revolucijo.

In vendar cilj revolucije ni revolucija, cilj revolucije je lepše življenje. Hočemo več obklev, več šol, več stanovanj, več vsega — je ondan dejal predsednik sovjetske vlade Hruščov.

Kaj je vojna — se je vprašal na velikem mitingu v Miskolcu. Vojna pomeni oborožen boj proti Franciji, Zahodni Nemčiji, Italiji, Britaniji in drugim kapitalističnim državam. V teh državah pa ne žive le kapitalisti, marveč tudi delavci, kmetje, delovna inteligenca.

Revolucija ni izvozno blago — je povedal z drugimi besedami Hruščov.

da bi preprečil nadaljnje naraščanje cen. Zavodi za cene in drugi ustrezni organi so dobili nalogo, da zaostrijo svojo akcijo, da preprečijo zviševanje cen.

- Povečana bo udeležba gospodarstva v netoproduktu. V zadnjem letu je bila storjena vrsta ukrepov, da bi izboljšali materialni položaj delovnih organizacij. Sredstva federacije so se globalno zmanjšala za okrog 120 milijard, medtem ko so se sredstva ostalih družbeno-političnih skupnosti povečala za okrog 20 milijard ob znatnem povečanju sredstev gospodarstva.

- Posebno nalogo bo pomenila revizija in predelava sistema davka na promet in tudi običnega davka na drobno, za katerega je ugotovljeno, da je povzročil razne deformacije. Prometni davek naj bi bil predviden predvsem za finalne proizvode, po možnosti pa naj bi ga prenesli v sfero potrošnje. Treba

je doseči, da bodo obresti na sklade v gospodarstvu in obresti na kredite postale osnovni instrument, ki naj vpliva na ekonomiziranje sredstev in na delitev družbenih sredstev v najrentabilnejša vlaganja. Hkrati naj bi se usmerili v postopno zmanjševanje oziroma odpravo prispevka iz dohodka, kar predpostavlja tudi zmanjševanje vseh vrst premij in regresov v gospo-

darstvu.

- Sedaj intenzivno preučujejo sistem razširjene reprodukcije. Izhajajo iz tega, da bi povečali delež delovnih organizacij v akumulaciji, s čimer bi se povečala vloga delovnih organizacij v razširjeni reprodukciji, zmanjšala pa vloga družbeno-političnih skupnosti v njihovih intervencijah s sredstvi za financiranje investicij.

Na lesnem sejmu vsi prostori že oddani

V letošnjem letu bo V. mednarodni lesni sejem največja prireditelj na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču, saj bodo ob tej priložnosti zasedene vse pokrite in nepokrite površine sejmišča. Zanimanje pri domačih in tujih razstavljalcih je tolikšno, da so bili že februarja vsi razstavniki prostori oddani.

Razstavljeni bodo številni domači in tuji stroji ter o-

rodje za lesno predelovalno industrijo, razen tega pa si bodo obiskovalci lesnega sejma lahko ogledali najnovejše izdelke sodobnega pohištva. Izbrali bodo res najboljšo izdelke, ki so vredni, da si jih ogledajo tudi naši potrošniki. Odprti prostor je namenjen večjim strojem in weekend hišicam, po katerih je v zadnjem času vedno več povpraševanja.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

- Pred dnevi je bila v Ljubljani republiška konferenca Zveze mladine Slovenije, ki se je udeležilo 123 delegatov in 55 članov centralnega komiteja oziroma nadzorne komisije. Med gosti, ki so prispevali k uspešnemu delu konference, je bila tudi Vida Tomšič, predsednica glavnega odbora Socialistične zveze. Referat o socialistični vzgoji mladine je podal predsednik Tone Florjančič, ki je v njem med drugim poudaril, da moramo iskati izvor glavnih idejnih, moralnih in političnih nerazumevanj ter odklonov mladih predvsem v osnovnih protislovjih naše sedanje družbe, v negiranju samoupravnega sistema, v omejevanju osebnosti in ustvarjalne iniciative človeka. Ena izmed osnovnih nalog Zveze mladine je, da spremlja idejno formiranje mlade generacije, da se spoprijema z napakami in da na razne negativne pojave opozarja vse čimtelje, ki so odgovorni za njihovo odstranjevanje. Mlad človek se mora ob pomoči svoje organizacije, torej v njej in ob njej, dokopati do spoznanja, da je njegova usoda v njegovih rokah in da se mora spoprijemati z življenjem, kakršno je.

- V razpravi se sodelovala tudi gostja Vida Tomšič, ki je med drugim izrazila zadovoljstvo zaradi tehtnosti razprav na konferenci, obenem pa je opozorila, da je treba narediti še drugi korak: probleme je treba vsestransko analizirati in jih predlagati v obravnavo najustreznejšemu forumu. Morda nekatere predloge, ki jih bo prispevala mladina, ne bodo upoštevali. Zaradi tega mladi ne bi smeli jadikovati na svojih konferencah, češ niso nas poslušali. Ne, potrebno je predloge dobro argumentirati. Za take predloge večjih manjka jasnih, objektivnih informacij, ekonomskih analiz itd. Nekateri zaradi tega kritizirajo sistem samoupravljanja, namesto da bi se prav v sistemu samoupravljanja borili za odpravljanje napak.

Tovarišica Tomšič je v zvezi s tako imenova-

nim problemom »mladih« in »starih« dejala, da se družba ne deli po starosti in mladosti, ampak po tem, kakšna stališča kdo zastopa. Mlada generacija sedaj ne prevzema pomembnih dolžnosti samo v mladinski organizaciji, ampak tudi na najbolj odločilnih mestih.

- Izvršni svet je na svoji zadnji seji — predsedoval ji je Viktor Avbelj — razpravljal o nekaterih problemih s področja družbenih služb, zlasti o perečem vprašanju šolstva in znanstvenoraziskovalnega dela. V zvezi s šolstvom je ugotovil, da čedalje bolj primanjkuje šolskih prostorov, to pa zaradi prepočasne gradnje novih poslopij. Ker primanjkuje sredstev, zaostaja tudi nagrajevanje šolskega osebja. Rešitev tega perečega problema je treba iskati v prizadevanjih za okrepitev materialne podlage družbenih služb in še zlasti šolstva.

- Po novem temeljnem zakonu o volitvah delavskih svetov se razširi volilna pravica na vse člane delovne organizacije. To pomeni, da volilna pravica odslej ne bo več omejena samo na državljane v stalnem delovnem razmerju. V prihodnje bodo imeli volilno pravico tudi sezonski delavci, učenci v gospodarstvu (ne glede na starost), državljani, ki z zasebnim delom samostojno opravljajo kulturno-prosvetno in podobno dejavnost, člani zadrug, ki z njimi trajno gospodarsko sodelujejo, in še nekatere druge kategorije državljanov.

VAŽNA SO STALIŠČA, NE STAROST!

- Direktorje delovnih organizacij bodo po novem zakonu določali delovni kolektivi sami, in to na predlog natečajne komisije. Zakon zagotavlja tudi vpliv družbenih skupnosti — z ustanavljanjem natečajne komisije za imenovanje direktorja. Novi zakon torej demokratizira postopek za imenovanje direktorja, hkrati pa mu nudi tudi potrebno zaščito pred morebitnimi nezakonitimi sklepi DS o razrešitvi.

- Pred dnevi je bila v Beogradu seja organizacijsko-političnega sekretariata CK ZKJ. Na njej so pod predsedstvom Aleksandra Rankovića obravnavali naloge v zvezi z izpolnjevanjem sklepev VI. plenuma CKZKJ in nadaljnje priprave na VIII. kongres. Udeleženci tega važnega posveta so med drugim poudarili, da se mora vsak član Zveze komunistov seznaniti z bistvom in težnjami dokumentov VI. plenuma. Komunisti morajo na svojih sestankih kritično obravnavati dosedanja prakso in temeljito proučiti naloge v duhu smernic VI. plenuma CK ZKJ.

- V nedeljo je bil v Ljubljani IV. redni občni zbor Prešernove družbe, ki je sovpadal z letošnjo 11-letnico kulturnega delovanja te pomembne ustanove. Po besedah predsednika Borisa Zherla Prešernova družba ne pomeni samo nadaljevanja tradicije množične knjige na Slovenskem; njeno delo se odvija tudi ob vseh novih okoliščinah družbenega dogajanja.

- Trgovska podjetja so doslej opravljala inventuro blaga vsake tri mesece. To ni oviralo normalnega poslovanja trgovine samo zato, ker so bile prodajalne zaradi inventure zaprte. Bolj škodljivi so bili pogodbeni presledki v nakupu blaga. Trgovska podjetja so nekaj dni pred vsako inventuro omejevala nakupe blaga, kar je šlo na škodo potrošnika. Po novih predpisih bodo morala trgovska podjetja odslej opraviti inventuro blaga samo enkrat letno.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

Predsednik Eric Williams obišče našo državo. Premier vlade Trinitada in Tobaga dr. Williams se bo mudil v naši državi od 8. do 10. aprila. Njegov program obsega tudi sprejem pri predsedniku republike Josipu Brozi Titu na Brionih.

Hruščov sedemdesetletnik. Dne 17. aprila bo slavil predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščov svoj 70. rojstni dan. Menijo, da bodo prišli ob tej priložnosti v Moskvo generalni sekretarji številnih partij z vsega sveta. Tudi predsednik Finske Urho Kekkonen bo prišel na zasebni obisk, da bi osebno čestital Hruščovu.

ZDA in Panama sta obnovili odnose. Ameriška in panamska vlada sta se sporazumeli, da obnovita diplomatske odnose in čimprej odpravita vroke, ki so pripeljali do medsebojnega spora.

Kennedyjevi morilci so že vedno na svobodi. Newyorški odvetnik Mark Lane je izjavil, da so morilci Kennedyja že vedno na svobodi. Nobenih dokazov ni — je dejal — da bi bil Lee Harvey Oswald kakorkoli zapleten v umor bivšega predsednika. Dejal je, da bo predložil mednarodni komisiji vse dokazke, kar jih ima.

Avstrijski podkancler v Romuniji. Na povabilo romunske vlade je prisel v Bukarešto avstrijski podkancler dr. Pitnerman. Njegov obisk je v zvezi z načrti, da bi Avstrija pomagala pri gradnji velikega industrijskega kombinata v Galatzu, na Donavi. Avstrija je zainteresirana tudi na gradnji velikega hidrogiganta na Donavi.

Naši parlamentarci so se vrnili iz Libije. Naša parlamentarna delegacija, ki jo je vodil predsednik skupščine BiH Rado Dugonjić, je med svojim obiskom v Libiji navezala stike z našimi plastmi libijskega življenja.

Goveda vedno manj

6. aprila je bil na sejmišču v Novem mestu večji sejem za prašiče in govedo. Prašičkov je bilo naprodaj 744 in so bili vsi, razen 14, prodani, opaziti pa je, da je goveda na sejmišču vedno manj. Tokrat je bilo naprodaj le 163 glav, odkupljenih pa 73. Pravijo, da je to zaradi neurejenih tržnih cen govejega živine. Prašički so veljali od 9500 do 14.000 din, volil od 285 do 315 din kg, krave od 160 do 210 din kg, mlada živina pa od 310 do 330 din kg.

Eden po delu, drugi samo po »odgovornosti«?

(Nadaljevanje s 1. str.)

Jam jaz, še celo plane moram delati! bi potarnal prizadeti direktor iz manjšega obrtnega podjetja... Z vašimi ugotovitvami, tovariš so-

Za konzolni most vse pripravljeno

Kakor smo pred nedavnim poročali, bodo leseni most čez Krko na Loki zaradi dotrajanosti in nevarnega predela kmalu porušili; še prej pa zgradili nov most za pešce na tem področju. Most bo speljan od železniškega prehoda v Kandiji do Ljubljanske ceste na levem bregu Krke (pri stavbi Elektro), bo pri prehodu nad Krko vzporeden z železniškim mostom, na katerega bo vezan s konzolami. Te dni smo zvedeli, da ga nameravajo graditi v najkrajšem času. Načrti in sredstva so pripravljena. Celotna ureditev konzolnega mostu in njegovih priključkov bo veljala okoli 10 milijonov dinarjev.

Matični urad Gradac

V marcu je bila rojena izven poročnišče ena deklica. — Porok ni bilo. — Umrla so: Ana Pezdirc, učiteljica iz Gradca; Marija Jelenšek, upokojenka iz Borštna; Franc Martinkovič, učitelj iz Giršle; Marjeta Cajnar, učiteljica iz Oto-

besednik, se strinjamo in zastavljamo vprašanje: kako sodite o družbeni vrednosti dela, ki ga opravlja vaš kolega v prvem in drugem podjetju, pa ima pri tem nižje osebne dohodke kot vi? Kakšno je njegovo delo in kolikšna njegova odgovornost, lahko presodite sami, saj smo postregli s številkami! In še drugo vprašanje: mar ne trobimo v svet (in to že precej časa!), da je rešitev in edina perspektiva proizvodnje v izboljšani organizaciji dela, v sodobnejših tehnoloških postopkih itd. Koliko ste naredili na tem področju? Vaša kolega iz prvih dveh podjetij sta se pri opravljanju teh nalog najbrž precej oznojila, kaj pa vi?

Da ne bo razprava prehitro pri kraju in da ne bo poplava vaših ugovorov in argumentov prevelika, še eno vprašanje: na osnovi kakšne ocene so se vaši osebni dohodki povečali tako močno čez zgornjo mejo, določeno s pravilnikom, in se povzpeli celo čez 100.000 dinarjev? Katera opredmetena merila za delitev osebnih dohodkov ste uporabili pri tem v vašem kolektiv? Ali ste vsaj formalno popravili določila pravilnika, preden ste ga prerasli?

Zdaj pa se lotimo še povprašanja znotraj drugega podjetja. V mislih imamo večje indu-

strijsko podjetje kovinske stroke. Povprečni osebni dohodki tehničnega so bili lani 88.800 din na mesec, osebni dohodki šefa proizvodnje in računovodje pa so bili prav tako 88.800 din na mesec... Kako to? Mar so res imeli vsi trije popolnoma enak delovni uspeh? Najbrž je bilo tako: poštena, socialistična merila za oceno delovnega uspeha pri vseh treh preje navedenih so raje zamenjali z načelom »da bo mir pri hiši in vsem trem odmerili enake prejemke... Toda ko so pripravljali pravilnik o delitvi osebnih dohodkov v kolektiv, so se najbrž vsi, ki so ga delali, pošteno potrudili, da bo delavec plačan po načelu: »Kolikor narediš, toliko dobiš!« Pri vodilnih pa so to načelo podrli... Tudi to ni ne prav in ne pošteno!

Vsako razglabljanje mora povzeti sklep. Kakšnega naj potegnemo mi? Naštetih primeri dokazujejo, da se vsak administrativno določeni plačnik, ki ga skušamo uveljaviti v sistemu nagrajevanja po učinku, izpremeni prejali slej v uravnalovko. Če nagrajujemo po uspehu dela, ne moremo postavljati meja osebnih dohodkov! To pa seveda ne pomeni, da moramo gojiti zaslužkarstvo. Ko smo pred dvema letoma delali pr-

ve pravilnike o delitvi osebnih dohodkov, smo se lotili dela zelo resno. Marsikateri pravilnik je takrat nastal zelo na hitro, v marsikaterem kolektivu pa so se pogoji od takrat že močno izpremenili. Vse to je treba upoštevati. Sistem nagrajevanja ni mrtva stvar, prav tako je podvržen zakonitostim razvoja kot proizvodnja in gospodarski razvoj. V nagrajevanju moramo zavestno, dosledno in z vso skrbjo uveljavljati socialistični princip delitve: vsakomur po njegovem delu.

Se ena ugotovitev se vsiljuje: vse dotlej, dokler bodo kolektivni dopuščali, da si posamezni vodilni delavci prilastajo del skupnega truda, v naše delovne organizacije ne bo strokovnjakov! Odganjali jih bodo »praktični kadri« prav zato, ker se dobro zavedajo, da bo njihovem zaslužkarstvu odklenalo, čim bodo v podjetje zpršili strokovnjaki! Skrb za načela in merila nagrajevanja torej res ne gre zanemarjati!

Miloš Jakopec

O trsnem rilčkarju - volkc

Majhen črn hrošč dela vinogradnikom na nekaterih predelih Dolenjske velike preglavice. Teško ga je zatirati, zato pogostokrat zdesetka pridelek, v posameznih primerih pa ga v celoti uniči. Vinogradniki mislijo, da povzročča škodo volkec samo s tem, ko žre ovesca in listje trte, ne vedo pa, da delajo kar precejšnjo škodo tudi njegove ličinke, ki načenjajo korenine. Volčkova samica zaleže polet v zemljo okoli korenovega vratu jajčeca, iz katerih se izležejo tolske ličinke. Te lupijo in obžirajo korenine, ki so v zemlji. Trte zaradi tega pogosto vidno hirajo.

Volkec moramo začeti zatirati zelo zgodaj, čim trta ozeleni, in uspeh ne bo izostal. Samice, ki jih bomo uničili spomladi, ne bodo naredile zalege. Doslej smo volkca zatirali predvsem mehanično tako, da smo hrošče zjutraj stresali s trt in jih pobijali. Takšna zaščita je nezadostna, uporabljati je treba tudi kemična sredstva. V poštev pride 1 do 2-odstotni lindan prah, ki ga nastujemo pod trto. Ko zjutraj pada volkec na tla, se strupa bodisi dotakne, bodisi ga vdihava, ker lindan izhlapeva in to ga pokonča.

Volček dela škodo predvsem ponoči, zato mu z direktnim škropljenjem ne pridemo do živca. Lahko pa mu nastavimo vabo: pripravimo jo iz 20 kilogramov otrobov, 20 litrov vode, 5 litrov melase in 1 kilograma apnenega arzenata. Takšno vabo natrosimo pod trto. Pri pripravljanju moramo zelo paziti, ker je arzenat močno strupen tako za ljudi kot za živali.

Se eno, zelo preprosto sredstvo obstaja: pod trto natresemo zvečer trtne liste; vanje se volkec skriva. Zjutraj liste poberejo in stresemo nad papirjem ter hrošče nato uničimo.

M. S.

POSVETOVANJE GRADBINECV V KOČEVJU

Zagotoviti osebne dohodke tudi izven sezone

V soboto je bilo v Kočevju posvetovanje republiškega sindikata gradbenih delavcev in industrije gradbenega materiala za Dolenjsko. Posvetovanje je bilo posvečeno razpravi osnutkih statutov gradbenih podjetij in industrije gradbenega materiala. Vodil ga je direktor Opekarne Zalog pri Novem mestu tov. Cvitkovič.

Udeleženi posvetovanja, ki je bilo prvo te vrste na tem področju, so posebej poudarili najnost razvoja gradbene dejavnosti v tem delu Slovenije. Podrobna analiza dosežanj osnutkov statutov bo vsem udeležencem prav gotovo uspešno služila pri dokončni redakciji statutov de-

lovnih organizacij. Se posebej so razpravljali o tem, da bi se v statute vneslo določilo, naj podjetja ustanovijo neobvezne sklade za zimve prekinitev dela, se pravi, da bi sredstva tega sklada zagotavljala delavcem osebne dohodke tudi izven gradbene sezone. Vemo, da so gradbeni podjetja močno odvisna od sezonskih delavcev in imajo pri tem vsako pomlad precejšnje težave. Če bi delavcem lahko zagotovili osebne prejemke tudi preko zime, bi s tem avtomatično odpadlo vprašanje sezonskih delavcev.

Razen tega so na posvetovanju precej govorili o humanizaciji odnosov v kolektivih (tj. iz vseh republik in z

na različnejšo izobrazbo), čemur bo treba v prihodnje posvetiti še posebno skrb in o čemer naj konkretnije spregovore tudi njihovi statuti. Več skrbni je treba posvetiti še bivšim borcem in jim omogočiti čim boljše življenjske pogoje. Nekateri so predlagali zanje še poseben dodatek. Ob prehodu na skrajšan delovni čas, ki bi ga bilo treba prilagoditi tako, da bi veljal skozi vse leto in da bi delavci, vzeto povprečno, res delali na teden le 42 ur bo treba odpraviti tudi nadurno delo.

V statutih je treba dati večji podatek tudi nadzorstvenim organom, statuti pa naj bi tudi točno določili pogoje za sprejem delavcev. Delavcu, ki ga podjetje sprejme na novo, je treba istčasno zagotoviti tudi primerno stanovanje in omogočiti prehrano. (fg)

Poslednja elektrifikacijska dela v Suhi krajini

V Suhi krajini, ki je v zadnjih letih precej vsestransko napredovala, opravljajo še nekaj časa poslednja elektrifikacijska dela. Električno bodo dobile še naslednje suhokranske vasi: Sela, Lopata, Viseje in Vrh.

Direktor »Knjižotiska« odstavljen

3. aprila je bil na seji občinske skupščine Novo mesto v smislu 1. točke 96. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obratov odstavljen Franc Lakner, poslovodja obrtne delavnice »Knjižotiska« iz Novega mesta. Imenovan je bil odstavljen, ker kot poslovodja obrtne delavnice ni upošteval določb zakona o delovnih razmerjih, ker ni posvečal pozornosti higijensko-tehničnemu varstvu in ker ni skrbel za delovno disciplino, saj so v delavnici med delom popivali in počenjali stvari, ki so predmet splošnega zgrajanja. Hkrati s tem je bil na seji za vršilca dolžnosti poslovodja imenovan Martin Pavlin.

Tovarna bary »Dubravka« je s približno 30 milijoni dinarjev investicij rekonstruirala obrate in nabavila sodobne stroje. Medtem ko so dali stari stroji v osmi urah 100 kg bary, proizvajajo z novimi 20-krat več. Tako se bo letošnja proizvodnja povečala za 800 ton bary. Lakov, firmeza in drugih proizvodov.

Kot kažejo prvi podatki pokrajinskega zavoda za gospodarsko planiranje, bo v prihodnjih sedmih letih proizvodnja narasla povprečno za 18 do 19 odstotkov, sama industrijska proizvodnja pa za 34 do 25 odstotkov.

»LEPIS« na Suhorju je presejel plan izvoza

Lesno predelovalna industrija na Suhorju bo letos izvozila za 160.000 dolarjev izdelkov. Do konca marca so prodali na tuja tržišča za 45.000 dolarjev in s tem v prvem četrtletju ustvarili 28,1 odstotka letnega plana izvoza. V 1964 morajo doseči 220.000.000 dinarjev realizacije. Celotna proizvodnja je v prvem četrtletju nekoliko pod planom, do konca marca so izpolnili 22 odst. letnega plana. To je opravičljivo zagledelj, ker v tem času delajo več rezanega lesa in manj končnih izdelkov. Rezan les se zdaj suši. Ko ga bodo začeli predelovati v izdelke, se bo realizacija hitro povečevala. Letos je bila žaga veliko boljše oskrbljena s hlodovino kot lani.

Mali oglasi v domačem listu: zanesljiv uspeh!

S statuti delovnih organizacij zaostajamo

Iz poročila komisije za obravnavo in pripravo statutov delovnih organizacij, ki ga je na seji občinske skupščine Novo mesto 3. aprila podal predsednik komisije Miran Simič, je razbrati, da delovne organizacije s statuti močno zaostajajo. Od 110 organizacij, ki so dolžne predložiti statute bodisi v obravnavo, bodisi v potrditev, jih je do 28. marca predložilo le 63 ali približno 60 odst. Z poročilo opozarja na nekatere slabosti, ki so se pojavile v delovnih organizacijah pri izdelavi statutov, pa tudi odborniki so v razpravi opozorili na več pojavov, ki so vse prej kot razumljivi. Ko poročamo o tem, potekajo zadnji dnevi, v katerih bi morale imeti delovne organizacije svoje ustavne akte pripravljene, zaradi zamud, ki smo jih že omenili, pa kljub temu sodimo, da poročilo o ugotovitvah na seji ne bo odveč.

Ze v začetku akcije za pripravo osnutkov statutov je bilo očitno, da se obeta največ težav v manjših delovnih organizacijah, ker so brez strokovnjakov, ki bi nudili pomoč pri pripravljanih statutov in zbiranju gradiva. V občini je bilo prirejenih več seminarjev, ki so posredovali razna navodila, občinska skupščina pa je razen tega ponudila manjšim delovnim organizacijam pomoč družstva pravnikov, društva ekonomistov in društva knjigovodij, vendar se ponujene pomoči niso posluževale. Največ osnutkov statutov je bilo izdelanih po vzorcih dosežanih pravih in po vzorcih, ki sta jih posredovala Gospodarska zbornica iz Ljubljane in zavod »Informator« iz Zagreba. Precej zastojala je povzročilo čakanje na zakonite predpise (zvezni zakon o volitvah organov samoupravljanja v delovnih organizacijah je izšel šele 1. aprila letos, republiški zakon o upravljanju v obeh in šolskih zavodih pa konec februarja 1964). Večje število osnutkov statutov je bilo predloženih komisiji šele v drugi polovici marca 1964, zato jih komisija ni mogla dovolj vsebinsko preizkusiti, niti dati dovolj tehničnih priporočil in predlogov za popravilo in dopolnitev.

Komisija je pri pregledu predloženih osnutkov ugotovila, da kljub vsem slabostim statuti le pomenijo kvaliteten skok v razvoju notranje zakonodaje delovnih organizacij. Dosedanji pravilniki so bili več ali manj le predpisi, ki je urejal organizacijo in poslovanje podjetja v obstoječem sistemu delitve dohodka in samoupravljanja. Novi statuti pa se poglabljeno ukvarjajo z vsebino dela samoupravnih organov, z oblikami neposrednega upravljanja in posvečajo posebno pozornost ekonomskim kategorijam, ki naj jih, kot določa ustava, usmerjajo organi samoupravljanja.

Največ pomanjklivosti v osnutkih statutov je v tem, ker nimajo ustreznih določil o kadrovsko-socialni službi, o skrbi za prehrano delavcev, o skrbi za gradnjo stanovanj, o organizaciji izobraževalnih centrov, o vlogi družbenih organizacij v kolektivih, o higijensko-tehničnem in zdravstvenem varstvu, o planiranju in programiranju ter o odnosih med delovno organizacijo in občinsko skupščino. Krivdo za mnoge odvečne težave, s katerimi se spopadamo v razvoju v novomeški občini, gre pripisati pomanjkanju strokovnih kadrov. Statuti kot

osnovni zakonodajni akt delovne organizacije torej ne more niti pomembne vloge kadrovsko-socialne službe, ki mora skrbeti za dobro kadrovsko politiko in stipendiranje. Njena druga naloga je skrb za socialno zaščito zaposlenih in njihovih družin, ki naj se odraža v tem, da delovne organizacije ustanavljajo vzgojno-varstvene ustanove ali jih s svojimi sredstvi podpirajo in se podrobneje ukvarjajo z najrazličnejšimi oblikami varstva zaposlenih, njihovih otrok in družin (na primer podpiranje področne krajevne skupnosti, kjer žive delavci iz podjetja).

Noben statut v novomeški občini ne more molče mimo dejstva, da v občini živi in dela v podjetjih veliko število borcev iz NOV in invalidov, ki so po obstoječih predpisih deležni posebnih ugodnosti pri zaposlovanju, bodisi pri delu v proizvodnji in pri zagotavljanju stanovanj.

Referendum in obveščnost delavcev sta zadevi, ki ju večina osnutkov obravnava preveč površno. Obveščnost je temelj demokracije in samoupravljanja, zato ni dovolj, če v statutu navedemo, »da ima vsak delavec pravico biti obveščen o vsem, kar se v podjetju dogaja«, hkrati nismo povedali, na kakšne načine naj bo obveščen o čem mora biti obveščen in kdo je dolžan zagotovevati, kdaj, kako in v kakšnih primerih se organi samoupravljanja referenduma poslužujejo, koliko časa so njegove odločitve veljavne ipd.

Neposredni odnosi med občino in delovno organizacijo nastajajo tudi pri planiranju, zato mora statut določiti, kako se plan delovne organizacije vključuje v družbeni plan obveščine, kakšno naj bo obojestransko sodelovanje pri tem in kdaj, hkrati s tem je treba govoriti o odnosih med delovno organizacijo in občinsko skupščino, našteti kdaj in kako obravnavajo organi samoupravljanja predloge, priporočila ter sklepe občinske skupščine in kako jo obveščajo o stališčih, ki so jih sprejeli.

Nekateri osnutki statutov se sploh ne sklicujejo na zvezno ali republiško ustavo, ki sta temelj za sprejetje vsakega statuta, v drugih pa v prehodnih in kočnih določbah ne povedo niti to, kdaj pride statut ve-

ljati, kdo njegova določila tolmači in prilagaja novim potrebam, niti, do katerega roka se mora stanje v podjetju prilagoditi novim statutarnim določilom.

Statut delovne organizacije mora kot osnovni notranji zakonodajni akt dejanskim razmeram in potrebam konkretno opredeliti ustavna določila o upravljanju, gospodarjenju in notranji organizaciji ter o odnosih. Hkrati s tem pa mora statut kar najbolj uspešno izkoristiti družbeno-ekonomski položaj delovnega človeka v delovni organizaciji.

Ali poznate novo umetno gnojilo?

V zadnjem času se je pojavilo v naših trgovinah s kmetijskim reprodukcijskim materialom novo umetno gnojilo. Imenuje se urea ali karbamid in je dušikovo gnojilo. Pri nas se ni uporabljalo v večjih količinah, zato se je pri uporabi te vrste gnojila potrebno ravnati po nekaterih navodilih.

Urea ali karbamid vsebuje okoli 46 odstotkov dušika in je kemično nevtralno gnojilo, toda v zemlji, pod vplivom fermentov, katere izločajo mikroorganizmi in rastline, se spremeni v amonijski karbonat, ki je alkalna sol. Če ga potrosimo le po površini zemljišča, se v dotiku z zrakovim izgubi en del amonijskega izhlapevanjem. Podobno se izgublja iz hlevskega gnojila in gnojnice v hlevih in gnojničnih jamah.

Zaradi izhlapevanja se mora urea uporabljati tako, da se gnojilo vnese v zemljo z zaoranjem, kultiviranjem ali brananjem. Zaradi tega je boljše s tem umetnim gnojilom gnojiti pred setvijo kmetijskih kultur, z ostalimi dušikovimi gnojili pa dognovjati v času vegetacije. V naslednjih letih in setvenih sezonah bodo količine uree vse večje in se bo uporabljala tudi za dognovanje tistih kultur, pri katerih se gnojilo lahko vnese v površinski sloj zemlje. To bo prišlo v poštev predvsem pri okopavinah.

Paziti moramo, da se urea uporablja prvenstveno na zemljiščih, ki imajo kislno reakcijo, ker se v teh zemljiščih amonijski karbonat lahko veže in se s tem prepreči izgube, ki bi sicer nastale z izhlapevanjem. Če pa ureo uporabljamo tudi na

alkalnih tleh, moramo se bolj paziti, da jo vnesemo globlje v zemljo.

Urea se mora uporabljati po teh navodilih in doseženi bodo taki rezultati kot z ostalimi dušikovimi gnojili.

Urea ima velik odstotek dušika, zato se porabi na en hektar manjša količina gnojila kot pri drugih vrstah. Porabi se je 50 odstotkov manj kot na primer nitromonkala. Gnojenje z ureo je zato dosti lažje z manjšim trudom (vožnja, trošenje) se doseže isti uspeh. Le pri trošenju moramo paziti, da potrosimo enakomerno po zemljišču. Pri dognovanju pšenice uporabimo 75-150 kilogramov na hektar. Za okopavine so te količine večje vendar ne presežejo 200 kilogramov na en hektar.

Vrednost enega odstotka dušika v urei je enaka vrednosti enega odstotka dušika v ostalih dušikovih gnojilih. Urea je v obliki drobnih zrn in je zelo prikladna za trošenje. Na vrtovih se priporoča foliarni način gnojenja. Vodi se dodaja urea in se nato s to raztopino škropi. Rastlina skozi listne reže najhitreje

KAJ JE S KLUBOM?

Klub družbenih organizacij, ki so ga lani uredili v priložnih prostorih stavbe, v kateri je krajevni urad v Sentiernju, je dobro izkoriščen. V zadnjem času pa so se množično organizacije menda odpovedale upravljanju klubskih prostorov, ker nimajo sredstev za plačevanje najemnine. Klub naj bi prevzela mladina, ki menda že zdaj sama skrbi za življenje in red v klubu. Kako dolgo še?

Odkrivanje tuberkuloznih žarišč — pogoj za izkoreninjenje tuberkuloze

Z odkritjem novih, učinkovitih zdravilnih sredstev proti tuberkulozi se je v prvih povojnih letih začela tuberkuloza res uspešno zdraviti. Nepopisno je bilo ob tem veselje do takrat neozdravljivih bolnikov, še večji polet pa so dobili zdravstveni delavci v protituberkulozni službi, ko so dobili v roke močno orožje v boju proti

lo bistveno znižati obolevnost za tuberkulozo. Ta naloga — izkoreninjenje tuberkuloze — je še pred nami. In kje naj bo začetek in najtežje breme tega boja? Jasno, da v osnovnih protituberkuloznih trdnjavah — v protituberkuloznih dispanserjih.

Ko zdravstveni delavci v dispanserjih kritično presojajo gibanje tuberkuloze na Dolenjskem, moramo ugotoviti, da se je tudi tukaj, po začetnih bleščicah uspešnih pred desetimi leti, umrljivost za tuberkulozo občutno zmanjšala in znaša v zadnjih letih povprečno le 2 primera na 100 obolelih. Število obolelih pa že več let ne kaže nobene nagnjenosti k zmanjševanju in oboli vsako leto na področju občine Novo mesto 80 — 100 ljudi za različnih oblik

treba akcijo za odkrivanje tuberkuloznih žarišč.

Protituberkulozni dispanserji odkrivajo tuberkulozna žarišča s tem, da ugotavljajo nove primere tuberkuloze. Ljudje prihajajo na rentgenske presvetljave na lastno pobudo, pošilja jih zdravnik ali pa jih poziva dispanser, ker živijo v nevarni bolnikovi okolici. Vendar so taki pregledi bolj individualnega značaja. Splošen pregled nad žarišči tuberkuloze dobijo dispanserji po fluorografski akciji, ki zajame vse prebivalstvo določenih starostnih skupin na določenem področju. Rezultati fluorografskih slikanj so dragoceno izhodišče za sistematično ukrepanje po odkritih novih primerih tuberkuloze. Nepogrešljiv pripomoček pri odkrivanju tuberkuloznih žarišč oziroma okuženosti prebivalstva pa je tuberkulinski preizkus. Le tega izvajamo predvsem pri otrocih in mladih ljudeh do 25. leta starosti. S sistematičnim tuberkuliniziranjem odkrijemo prenekatero otroško tuberkulozo oziroma obolevanje mladih ljudi. Tuberkulinizacija nam daje tudi dragocene podatke o prekuženosti prebivalstva z bacilom tuberkuloze.

V času vse večjega preselejevanja prebivalstva pa posvečena dispanserska služba vse več skrbi in kontrole delavcem, ki prihajajo k nam iz čisto drugačnih življenjskih in klimatičnih razmer. Znamenja kažejo, da prav ti veliko hitreje in v večjem številu obolevajo za tuberkulozo. S sistematično in dosledno zdravstveno kontrolo bomo pri teh delavcih lahko odkrili prenekatero žarišče tuberkuloze.

Vrh tega pa je naloga dispanserja dati našemu prebivalstvu pouk o zdravem načinu življenja, o zdravem prehrani, o varovanju pred okužbo in ga seznaniti z nevarnostmi in posledicami, ki jih pušča tuberkuloza. Prav posebno skrb pa bo veljala tuberkuloznemu bolniku in njegovi bližnji in daljni okolici. Vemo, da se precejšen del novih bolnikov rekrutira prav iz družin kroničnih bolnikov ali pa iz njihove okolice.

Nanizanih je veliko nalog, ki jih ima protituberkulozna služba v boju za izkoreninjenje tuberkuloze. Vprašamo se, ali bodo poklicni zdravstveni delavci sami mogli izvršiti vse te naloge? Ne, za to delo bo treba aktivirati vse prebivalstvo. Zdravstvenim delavcem bodo morali dati vso podporo delovni kolektivi in množične organizacije. Tudi občinski forumi bodo morali resno premisliti, kakšno materialno škodo povzročita tuberkuloza in kaj bi se dalo za okrepitev protituberkulozne službe in z izkoreninjenjem tuberkuloze prihraniti.

Zal moramo ugotoviti, da je organizacija Rdečega križa skoraj edina množična organizacija, ki res že vsa leta sodeluje s protituberkulozno službo in ji pomaga pri reševanju težavnih nalog. Zastoj v uspehih pri zatiranju tuberkuloze nas sili k združitvi vseh moči za sistematičen boj

proti tuberkulozi. Vsaka množična organizacija, vsak delovni kolektiv in sleherni občan se mora zavedati, da je tudi od njega odvisno, kdaj bo tuberkuloza kot socialno-zdravstveni problem izkoreninjena. Visoke številke o izgubljenem narodnem lohotku zaradi obolevnosti za tuberkulozo, veliko število novih primerov obolelih in vedno bolj naraščajoče število kroničnih (neozdravljivih) bolnikov so žalostne ugotovitve, ki nas opozarjajo, da moremo ta problem rešiti le s skupnimi napori.

Sprejmemo poziv svetovne zdravstvene organizacije — »S tuberkulozo ni premirja« in učinkovito ukrepajmo!

V Šentjerneju iz leta v leto uspešneje rešujejo stanovanjsko vprašanje, stanovanj pa še vedno primanjkuje. To zlasti občutijo delovni kolektivi (»Iskra-Upori«), ki ne dobe strokovnjakov, če jim ne zagotovijo stanovanja. Takile bloki so zrasli prav zavoljo naraščajočih zahtev kadrov. Kot kaže, se jim bo kmalu pridružil še eden.

Kolektivi za šentjernejski zdravstveni dom

Akcija za zgraditev zdravstvenega doma v Šentjerneju je zainteresirala vse okoliške občane, organizacije in organe. Med prvimi so se odločili pomagati delovni kolektivi v tem kraju. Tako so se zaposleni v obratih »Iskra-Upori« in »Podgorje« odločili, da prispevajo pri gradnji nujnega zdravstvenega objekta dva odstotka od svojih osebnih dohodkov, delavci kmetijskega obrata pa en odstotek od svojih osebnih prejemkov. Samo člani kolektiva v Iskrinem obratu bodo tako prispevali pet milijonov dinarjev. Razen njih so se odločili prispevati še obrat kmetijskega posestva v Brezovici 100 tisoč

dinarjev, krajevni odbori pa dva milijona dinarjev, to je tistih sredstev, ki so bila namenjena za popravilo vaških poti v letu 1964. Krajevni odbor v Šentjerneju je prispeval še 300 tisoč dinarjev od prodaje gramoza. Krajevni činitelji bodo tako zbrali 10 milijonov dinarjev.

Predračunska vrednost za zdravstveni dom je 56 milijonov dinarjev. Poleg lokalnih sredstev bo zdravstveni dom v Novem mestu dal 15 milijonov dinarjev, novomeška lekarna pa pet milijonov dinarjev.

Stavba, v kateri bo šentjernejski zdravstveni dom, bo sodobno urejena. V njej bo

poleg splošnih ambulant tudi zobna ambulanta ter lekarna. Zdravstveni dom bo zaposloval najmanj dva zdravnika, ki bosta bržkone stanovala kar v novih stanovanjih urejenih v tej stavbi.

Kdaj bodo začeli graditi ta prepotrebni objekt, še ni znano. Nekateri zatrjujejo, da ž. letos, vsekakor pa v prihodnjem letu. Načrti so izdelani in lokacija tudi že izbrana. Akcija za zdravstveni dom je plod velike solidarnosti kraja in še posebno njegovih delovnih organizacij. To je nedvomno zgledno in spodbudno tudi za ostale kraje, ki še nimajo urejenega vprašanja sodobnih zdravstvenih uslug.

V počastitev 20-letnice Rdečega križa

18. junija bo minilo dvajset let, odkar je bila v Gradcu na osvobojenem ozemlju ustanovljena obnovljena organizacija Rdečega križa. Občinska odbora RK Črnomelj in Metlika sta ustanovila skupen pripravljalni odbor, ki bo poskrbel, da bomo dvajsetletnico kar se da lepo proslavili.

V počastitev tega jubileja so začeli z zdravstvenimi organizacijah RK. Predavanja

ekipama, ki bosta na terenu popravljala zobovje solarjev. Predviden je tudi zdravstvenoprosvetni seminar za prosvetne delavce obeh belokranjskih občin, enodnevni seminar za vodje podmladkov RK.

Mimo teh nalog bo organizacija RK izpeljala več manjših akcij za utrditve organizacije, posebno skrb pa namerava posvetiti socialno ogroženim občanom. V ta namen bodo ugotovili točno število vseh pomoči potrebnih ljudi in naredili seznam starih in onemoglih občanov; po možnosti jih bodo v letošnjem letu obiskali in obdarili. RK bo še več pozornosti posvetil mladoletnikom, katerih starši so alkoholiki.

S pomočjo okrajnega in glavnega odbora RK bo občinski odbor RK v Črnomlju organiziral v začetku junija razstavo o dejavnosti te organizacije od ustanovitve do danes. V počastitev slavne obletnice bodo ob tej priložnosti začeli z gradnjo vodovoda Črnomelj-Gradec, ki bo potekal na območju obeh občin. Sredstva bosta prispevali občina Metlika in Črnomelj, pričakujejo pa tudi pomoč od GO RKKS.

Da bi se praznovanje RK odrazilo v čimveč krajih, je bilo sklenjeno, naj krajevne organizacije RK s sodelova-

njem ostalih krajevnih organizacij poskrbe za ureditev naselij. V tem času naj bi vaščani uredili gnojšča, pota, dvorišča, po možnosti prebitali stavbe in popravili vodnjake, kjer jih že imajo.

Svečana proslava dvajsetletnice RK pa bo 21. junija v Gradcu. Ob tej priložnosti bo veliko množično zborovanje, zatem bo prosta zabava. Občinska odbora RK Črnomelj in Metlika bosta organizirala tudi več kulturnih in športnih tekmovanj.

Preločani bi radi televizor

Prebivalci odročne vasi Preloka v Beli krajini nimajo nobenega pravega razvedrila, zato si močno želijo televizorskega sprejemnika. Gasilci so skupno z mladinsko organizacijo naštevali dve igri: »Pavliha v stiskah« in »Moč uniforme«, s katerima so se predstavili najprej domačemu občinstvu, zatem pa gostovali še v Adlešičih, na Vinici in v Gribljah. Ves dobiček navedenih prireditvev je namenjen televizorju, za katerega je prihranjenih že okoli 50.000 din. Domačini pravijo, da bi jim malo pomagale tudi občinske organizacije, da bi vsaj do prihodnje zime lahko nabavili aparat, ki jim bo krajšal čas.

Piše dr. Adolf Špiler

tuberkulozi. Tuberkuloza je postajala iz dneva v dan manj nevarna bolezen. Vsi smo bili prežeti s prepričanjem, da bo tuberkuloza s tem močnim orožjem v prav kratkem času odstavljena z dnevnega reda kot resen socialno-zdravstveni problem.

Po začetnem navdušenju pa smo zdravstveni delavci pri nas in v tujini le začeli ugotavljati, da tudi ta sredstva sama ne bodo mogla rešiti problema. Vzporedno s tem, ko se je smrtnost zaradi tuberkuloze občutno zmanjšala, pa obolevanje za tuberkulozo ni in ni hotelo biti manjše. Tudi veliko število kroničnih bolnikov, ki so v dobi pred tuberkulostitiki bili obsojeni na smrt, je bilo rešenih, vendar so za protituberkulozno službo predstavljali in še predstavljajo važno postavko pri obolevanju in širjenju tuberkuloze. Tako zdravstveni delavci srom po svetu danes lahko ugotavljamo, da letno oboleva po svetu na desetine milijonov ljudi in da terja jetilka še vedno veliko število dragocenih človeških življenj. Boj proti umrljivosti za tuberkulozo je bil še dokaj uspešno izbojevan, ni pa nam še uspe-

Dr. Adolf Špiler, upravnik novomeškega Zdravstvenega doma

mi tuberkuloze. Prav dejstvo, da je obolevnost še vedno zelo visoka, nas sili k vprašanju, kaj storiti za izkoreninjenje tuberkuloze. Odgovor je jasen: zaostriiti in poživiti je

PISMA UREDNIŠTVU

METODE SUROVE KULTURE SO TUDI NAM TUJE

Tovariš urednik!

V zvezi s pismom Antona Kavalarja (predzadnja številka Dolenjskega lista) se mi zdi potrebno dodati nekaj pripomb.

Skupina »Pro et contra« je bila osnovana ob koncu januarja letos. Njen član je lahko vsakdo, ki čuti potrebo po skupnem delovanju na kateremkoli področju kulture in umetnosti. Ime skupine je začasno, nekakšen delovni naziv, dokler ne izoblikujemo določene potrebne fizionomije, ki bi nam omogočila organsko vključitev v občinsko Zvezo kulturnih in prosvetnih organizacij.

V organizacijskem pogledu je nekoliko netkuzšeni smo ob krstu (Večer poezije) splavili tudi nekaj nerodnih, vendar več ali manj neogibnih spočiteljajev. Vedeli smo sicer za ne preveč pristranske odnose med nekaterimi slovenskimi poeti, nismo pa računali s tolikšnim pretiravanjem v tej smeri, ki je privedlo do nelojalnih lapadov, da bi lahko kakorkoli posredovali.

Kljub temu da se zavedamo teže nekaterih organizacijsko formalnih nerodnosti, ki smo jih zagrešili, pa nas je v pisanju Antona Kavalarja vseeno nekaj močno presenetilo. Resda veje med vrsticami omenjenega zapisa, vendar si nekajkrat le ne more kaj, da

ne bi očitno bruhalo na plan. Sam bi to označil za nekakšno tendenco, ki naj bi že na vsam začetku (in prav gotovo ne izključno na podlagi organizacijskih spodrsitjajev na Večer poezije), pravzaprav brez potrebne osnovnosti, razvrednotila in napravila križ čez nadaljnje prizadevanje skupine. Po enem samem javnem nastopu označiti skupini, ki ima kar moč resne namene in ni nikakršna grupa zaletavih in zmedenih trdibučnežev, skaljene perspektive, je po mojem mnenju malo tvegano pa srakovidno nasilno početje, ki ni prav daleč ob obojane surove kulture. Ker je to tudi edini zapis (poleg prispevka lapod peresa M. J. Dolenjski list 13. februarja), ki se nanaša na »grešeno« kulturno poslanstvo skupine in ker se mi po svoji namembi zdi na moč podoben enostranskemu kritikarstvu, kakršno se je do nedavnega javno bahotilo na straneh večine kulturnega tiska, se mi zdi potrebno dodati, kako neustrežno in netvorno je tako stališče v novonastali kulturni situaciji pri nas. Videti samo napake (in si ob tem zgraditi malone cel moralno-etični sistem), pri tem pa molčati ob kopici zares kipečih problemov s kulturnega področja v naši občini, je po mojem čisto navadno slepomišljenje in vredno prezira.

FILIP ROBAR

Novi trg 9, Novo mesto

Včasih je treba malo, da bi bili odnosi pristrčnejši in pristnejši

Kje se dogajajo reči, o katerih je tekla beseda o pričujočem odkritem razgovoru? Tega ne bomo izdali. Pa ne zato, ker si ne bi upali. Res je, da so udeleženci razgovora prosili, naj ne objavimo njihovih priimkov in imen podjetij, kjer delajo. Obstaja pa še en razlog, zakaj ne izdamo prizadetih. Predvsem zato, ker bi radi, da bi tudi drugod razmišljali, če ni morda kaj podobnega tudi pri njih. Radi bi, da bi se povsod vprašali, če so pozorni na take drobne, a pomembne človeške zadeve. Bojimo se, da je tisto o normah, o čemer govorijo Jože, Pepca in Mima, nekaj, kar prizadene tudi še kako drugo podjetje in ne samo tista, v katerih delajo udeleženci našega odkritega razgovora.

Da bi se zavarovali pred morebitnimi kritikami, češ razgovor ostaja na obrobni, nepomembnih problemih, naj rečemo tole: že na začetku, ko smo šele v mislih načrtovali razgovor, smo sklenili, da bo beseda prepuščena udeležencem razgovora samim. Povedali so pač to, kar čutijo in kar jih tare. Ne moremo jih predstaviti drugačne, kakršni so. Nismo jim mogli vsiljevati vprašanj o problemih, ki jih ne vidijo in ki se jih ne zavedajo. Vse, kar smo želeli od njih, je bilo to, da naj govorijo po resnici in pravici.

Razgovor smo začeli z vprašanjem o delitvi dohodka po delu. Ze prvi odgovor je pokazal, da beseda ne bo segla čez okvir nagrajevanja po normi. Sicer sem poskušal speljati pogovor na kompleksnejšo problematiko delitve po delu, vendar je vsako vprašanje zdrknilo spet nazaj na norme.

Jože: Prebral sem Titovo razpravo na plenumu v Beogradu. Ko sem odložil časopis, sem dejal sam pri sebi: Kakor da bi mislil našo tovarno...

Novinar: Kako to misliš? Tovariš Tito je kritiziral razne negativne pojave. Ali se dogaja vse to tudi pri vas?

Jože: Ne vse. Jaz sem pazljivo prebral samo tisto o normah. Tito je rekel, da je treba dati delavcu, kar je zaslužil.

Pepca: Rekel je, da v podjetjih neupravičeno nategujejo norme...

Novinar: Rekel je tole: »Ne smemo dovoliti, da bi glede norm imeli danes takšen sistem, ki je včasih obstajal v kapitalističnem sistemu, zdaj pa ga niti tam ni več. Na primer: delavec se trudi, da bi povečal svojo delovno produktivnost, in ko se dokoplje do določene ravni, ko jo poveča za 10, 20 odstotkov, se zgodi, da mu rečejo: Vidiš, to je meja, do tod moraš delati za plačo, ki jo zdaj prejemaš, prizadevaj si še naprej! — Tako ne moremo ravnati v neskončnost. Da bi stimulirali ljudi, jim moramo dati, kar zaslužijo, sicer ne bodo imeli nikakšnega interesa, da dobro delajo, to pa je škodljivo tako za delavca kot tudi za skupnost kot celoto.«

Jože: Prav je, da si to prebral... Naj ti takoj povem: pri nas nam rečejo to že pri 10 odstotkih. Postavijo normo, trudiš se, da bi jo presegl, in ko ti uspe, pridejo in rečejo: »Norma je prenizka...« Človeku dé to kot mrzla prha. Potem gruntaš in si misliš: Jok, drugi me že ne boste! Delal bom tako, da jo bom komaj presegl. Le čemu bi se naprezal, če pa od tega nimam dosti haska?

Mima: Če sam tega ne pogruntam, te bodo spravili k pameti drugi...

Novinar: Tega pa ne razumem.

Mima: No, ja, zgodi se, da pride ta ali ona k tebi in ti reče: »Ali bi rada, da bi nam spet dvignili normo?« Moraš biti presneto pogumen, da boš navzlic takim opozorilom še naprej gnil svoje...

Novinar: Kaj pa se lahko zgodi?

Mima: Vse bi me gledale po strani ali pa se celo ne bi hoteli družiti z mano. To je huda kazen.

Jože: Povejte, ali je to

potrebno? Norme naj bodo pravične in naj vodilnih ne srbijo prsti, če delavec preveč zasluži...

Novinar: O tem vendar ne odločajo vodilni. Saj imate delavski svet. Kaj pa ta reče na vse to?

Jože: Saj sem tudi jaz v delavskem svetu. Enkrat, če se prav spominjam, je bilo to lansko poletje, smo govorili o tem, pa so nas prepričali, da so norme prenizke in da nam pretirano presejanje norm žre sklade. Ker pa imamo kopico načrtov za rekonstrukcijo, nam seveda ni vseeno, kolikšni so skladi.

Novinar: Kaj pa se potem razburjaš? Iz tega, kar si pravkar povedal, sklepam, da je pri vas z normami vse v redu in prav. Mar ni tako?

Pepca: Jožetu sem že po seji delavskega sveta rekla, da niso pravično odločili. Jaz se ne razumem na računovodske številke, toda po pameti sklepam, da presejanje norm ne gre na škodo skladov. Saj vendar ne dobimo vsega, temveč le delček preseženega. Cim bolj bo delavec stimuliran, tem bolj bo delal, več bo naredil in od tega bo imelo koristi tudi podjetje kot celota.

Mima: Ne vem, kako je v Jožetovem podjetju, za naše pa lahko trdim, da delavec nikoli ne ve, pri čem je. Kar naprej spreminjajo norme. Me vprašujemo: Ali bo ta stalna? Čeprav vemo, da so norme le začasne. V osmih urah moram narediti 47 kosov in za en kos mi priznajo 11 točk. Sprva norme ne morem niti doseči, a kaj da bi jo presegl. Čez čas, ko se privadim stroju, mi to uspe. Zjutraj, ko pridem na delo, se nič ne obotavljam: stroj požene najraje kako minuto prej. Malico skrajšam na nekaj minut. Ko se ob dveh oglaš zvonček, sem še pri stroju. In rezultat mojega napreznaja: po enem mesecu naredim že 65 kosov in za služček se mi povzpne že na trideset... Tako tri mesece. Ves ta čas si nisem mogla očitati, da živim na račun prenizke norme. Narobe: po svoji utrujenosti sem sodila, da je presežek plače prigraran. Morate si misliti, kako sem bila razočarana, ko so mi sporočili, da je v prihodnje treba narediti v osmih urah kar 61 kosov in da mi bodo priznali samo 8,5 točke za en kos. Tako, sem rekla sama pri sebi, sedaj pa imaš svoje garanje! V novo normo so »vkalculirali« tudi del moje malice in »za kazna« še čas, ko pričeta in konca moje izmene nisem uravnavala po zvoncu... Kaj porečete na to, tovariš novinar?

Novinar: Pomolite jim pod nos izrezek iz časopi-

sa! Predlagajte, naj bo seja delavskega sveta posvečena enemu samemu vprašanju: Ali se resnica, ki jo je povedal Tito na plenumu, tiče tudi vašega podjetja? Na sejo naj gredo tudi prizadeti člani kolektiva...

Novinar: Kaj pa se lahko zgodi?

Jože: Povejte, ali je to

ce! Precej je tudi takih, ki ostanejo pri vratih, da bi jo pobrisali, še preden je sestanek končan. Pa ne le zaradi utrujenosti in pomanjkanja stolov. Tudi zato, ker jim je prihodnost podjetja deveta briga. Če pa je v kuverti premalo, se jezijo na vse druge, samo sebe ne vidijo...

Mima: Tudi takih je. Ivanka: Taki so predvsem delavci s kmetov. Nič ne rečem, da niso pridni. Tudi poleti, ko pridejo nekateri v podjetje naravnost s košnje, je med njimi malo takih, ki bi lenarili. Res pa je, da se premalo brigajo za podjetje. Vse se jim zdi odveč: sestanki, statut, ekonomske enote... Zelo radi pa kritizirajo. Samo ne tam, kjer je treba.

Odnosi morajo biti zares pristni in manj formalni

Ta del razgovora se mi je zdel najvažnejši. Čeprav so bila mnenja udeležencev preprosta, so vendar opozorila na to, da odnosov v kolektivu ni mogoče omejiti le na formalne, take, ki se odvijajo samo v okviru vnaprej postavljenih organizacijskih shem. Tudi v podjetju mora stopati človek v normalne odnose. To pomeni, da potrebuje človek širše odnose, kot pa so tisti, ki so mu predpisani. Treba je računati s tem, da bi se delavci radi pogovarjali s članom delavskega sveta ali direktorjem tudi v ožjem krogu, morda v času malice ali na dvorišču, ko je konec izmene. Najbrž preveč absolutiziramo klasične oblike množič-

ODKRIT RAZGOVOR

nih sestankov, shodov, ki so le redkokdaj zares delovni in ustvarjalno kritični. Nekateri oblike sodelovanja ljudi pri razčiščevanju in urejanju problemov bi morale rasti tudi iz neformalnih, naravnih skupin. Tem so najbrž najboljše ekonomske enote, ki pa marsikje, žal, premalo odločajo ali vsaj vplivajo.

Jože: Meni se ne zdi prav, da vodilni človek v podjetju dopušča tožarjenje. Najdejo se taki šefi, ki uveljavljajo svojo avtoriteto na ta način, da so zmeraj na tekočem o vsem, kar se napačnega zgodi v oddelku. To je grdo. Ljudi bi morali navajati na to, da si povemo vse iz oči v oči, ne pa, da se tožarimo za hrbtom. Če ne bom očistil stroja, že se bo našel nekdo, ki bo stekel k mojstru... Nekateri tožarijo za vsako figo. Včasih izvirna slova po tožarjenju tudi iz nevoščljivosti. Ako več naredim kot sosed, bo iskal dlako v jajcu, da bi zmanjšal moj uspeh, namesto da bi si prizadeval narediti še več in bolje...

Mima: Pri nas pa ni tako. Šef našega oddelka je zares poštenjak. Zelo se razburil, če pride kdo tožari. Največkrat ga zavrne, rekoč: »K njemu pojdi in mu povej v obraz...«

Pepca: Meni se zdi, da se od strokovnjakov zahteva predvsem le strokovno znanje. Jaz pa pravim takole: strokovno znanje je zares nujno, a potrebno je še nekaj več — potrebna je tudi sposobnost občevanja

z ljudmi. Danes ni mogoče priganjati ljudi samo s paragrafi. Tudi nagrajevanje po delu ne deluje avtomatično. Treba je biti sposoben pridobiti si človekovo naklonjenost. Ljudem je treba vsak dan otipljivo dokazovati, da delajo zase. Vodilni človek v podjetju mora biti tudi priljubljen. Če bo imel nekdo še tako močne argumente, če ni priljubljen, ne bo uspel. Tega se nekateri premalo zavedajo...

Ivanka: V vsakem podjetju morajo biti tudi ljudje, ki organizirajo delo. Ne zdi pa se mi prav, da se nekateri obnašajo kot vodilni. Ne glede na to, kakšen položaj ima kdo, bi se moral obnašati kot človek. Mojster naj se ne obnaša kot mojster, temveč kot človek.

Jože: Treba je iti večkrat skozi obrate, spregovoriti kako besedo z delavci, prisluhniti njihovim mnenjem ali pa se vsaj pošaliti s kom. Le zakaj si nekateri posamezniki toliko prizadevajo zgraditi jez, ki jih loči od podrejenih?

Pepca: Sefa ne sme biti sram prijati za kakršnokoli delo. Naš šef oddelka je tak: če bo treba, bo priškočil na pomoč, popravil stroj ali kaj drugega.

Vlado Lamut: DEKLETA IN RIBE

možne posplošiti. Če posamezniki simulirajo bolniške, ker želijo opravljati kmečka dela, to nikakor ne pomeni, da ne smemo zaupati nikomur več. Tako, kot se je zgodilo neki naši delavki, ki se je vsa zvjala v krčih, ker jo je bolel želodec, zdravnik pa ji je rekel, da se je najedla krofov. Ali pa drug primer: v istem času, se pravi o pustu, je bila neka mlada delavka na zabavi skupaj s šefom sosednjega oddelka. Skupaj sta se zabavala. Delavka je to izrabila. Potožila mu je, da mora zjutraj na šiht. On ji je rekel: »Dovolim ti, da greš na delo v popoldanski izmeni. Če ti bo kdo kaj rekel, kar reči, da sem ti jaz dovolil.« Šef našega oddelka je moral zaradi tega izvršiti nekaj zamenjav pri strojih, ker bi bil sicer en stroj stal...

Ivan: Varnostni tehnik je tudi včasih bolj žandar kot pa strokovnjak za vprašanja varnosti pri delu. Neki naši delavki je padel zaboj na nogo. Tehnik je začel vpiti nanjo, da je neroda, namesto da bi jo lepo poučil.

Ivan: Razgovor se je zavlekel dolgo v noč. Moram reči, da nismo premlevali velikih problemov. Beseda je tekla pač o tistem, kar žuli ljudi. Včasih so to zelo drobni problemi, vendar dovolj veliki, da nemalokrat zagrenijo življenje in pokvarijo ozračje človeških odnosov. Ko obravnavamo tako imenovane velike probleme, često pozabimo, da nastajajo v življenju tudi taki, čisto človeški, pa vendar zelo važni problemi. Kadar načrtujemo, kako bomo v formalnih organizacijskih okvirih speljali tako ali drugačno akcijo, ne smemo pozabiti, da živijo ljudje tudi izven takih okvirov. Človek je osebnost, te pa ni mogoče v celoti zajeti z vnaprej postavljenimi organizacijskimi shemami.

Pepca: Pri nas je delavsko samoupravljanje. To ne pomeni, da vsak lahko počne, kar se mu zljubi. Obsojam tiste, ki izrabljajo našo demokracijo za to, da grabijo koristi predvsem zase. Sem prištevam tako tiste, ki izrabljajo samo bolniško, kot tudi one, ki poneverjajo, kakor večkrat beremo v časopisu. Vsaka stvar se začne pri malem, morda pri kili žebeljev, konča pa se pri velikem...

Mima: Tega seveda ni

Ljudem je treba zaupati!

Mima: Tega seveda ni

Samo od dimnikov ne bomo boljše živeli

(Nadaljevanje s 1. str.)

Vse se začne pri človeku in pri človeku tudi konča

Tovariša inženirja sem vprašal, zakaj v njihovem podjetju ni začel s takšno akcijo. Bil je začuden, zmaljal je z rameni, nemočno razširil roke in dejal: »Le kdo bi me poslušal in kje so ljudje, ki bi mi pomagali! Našega delavca bi težko prepričal o tem!« S takšnim odgovorom nisem bil zadovoljen. V sebi ima delček zanikanja delavce zavesti in dostojanstva. Tak odgovor namreč, tako sodim jaz, vnaprej odreja delavcu kot osnovnemu ustvarjalcu v naši družbi pravico, da sodeluje pri organizaciji in upravljanju dela. To pravico pa mu zagotavlja 10. člen ustave, ki pravi:

»... Organizacija dela in upravljanje v delovni organizaciji morata delovnim ljudem omogočiti, da na vsaki stopnji in v vseh delih delovnega procesa, ki pomenijo celoto, kar najbolj neposredno odločajo o vprašanih delih, urejanju medsebojnih razmerij, o delitvi dohodka ter o drugih vprašanih, ki se tičejo njihovega ekonomskega položaja, hkrati pa morata zagotoviti najugodnejše pogoje za delo in poslovanje delovne organizacije kot celote.« Tu se že srečujemo s človečnostjo v naši družbeni ureditvi. Nova ustava postavlja poudaritev v ospredje človeka, kot ustvarjalca proizvodnje, kot ureditelja delovnih pogojev in kot tistega, komur so težnje po razvoju in dosežki na vseh področjih namenjeni. V tej opredelitvi se že srečujemo s procesom osvobajanja dela, ki je v tem, da delavec proizvaja, da pa si hkrati s tem ustvarja pogoje za sodelovanje v organizaciji in v upravljanju dela.

Zgrešeno investiranje

Dosedanji način investiranja je bil v popolnem nasprotju s človečnostjo te vrste. Res je, zaradi čezmerne želje povečevati proizvodnjo smo vsi iskali »kuknje« v sistemu. Hiteli smo z elaborati,

z načrti in programi in se zelo trudili, da bi »povečali« proizvodnjo mimo delavca, ki je osnovni ustvarjalec, torej mimo človeka, zgolj s tovarniškimi stavbami, dimniki in stroji...

Pozabili smo celo to, da so vsi ti napori, da je proizvodnja namenjena človeku. Saj smo stroje kupovali vendar zato, da bo proizvodnja večja, da bo na tržišču več izdelkov, da bo od tega naš državljan več imel, mar ne? O tem, na žalost, nismo razmišljali. Komaj smo na pol dogradili eno tovarno in izračunali, koliko bruto proizvoda bo vrgla, smo že hiteli z načrti za drugo in tretjo in četrto tovarno. Denar, ki smo ga na kakršenkoli način dobili, izpulili ali izsilili na natečajih in zanj katerokoli že banko »okoli prinesli«, se nam je zdel prisvojen. Pozabili smo, da smo tudi ta denar v nemajhnih meri ustvarili v naši proizvodnji in ga po veljavnih instrumentih odvedli višjim teritorialnim enotam.

Nekaj, kar ni bilo kratkotrajen vihar

Ko je v aprilu 1962. leta CK ZKJ izdal znano pismo, v katerem je obsodil škodljive pojave v naši družbi, so mnogi ljudje po prvotnem navdušenju nad odkrito besedo zamažovali z roko, čes: »To je samo kratkotrajen vihar! Nič ne rečem, vse, kar je povedano, drži. Spremenilo pa se ne bo nič ali pa vsaj veliko ne!« Kljub takšnim črnogledim napovedim pa se je veliko spremenilo!

Pismu CK je sledil plenum, pa drugi plenum in še več plenumov. Vsi so s komunistom lastno odkritostjo opozarjali na napake in nakazovali nove, pogumnejše in bolj ravne poti v izgradnji in razvoju. Vrnimo se v leto 1962 in se vprašajmo: Koliko smo upali reči takrat o vsem, kar se nam ni zdelo prav? In vprašajmo se zdaj, koliko si upamo reči danes. O čem in kako smo razpravljali na zborih volivcev, na posvetih, sejah in raznih sestankih pred dvema letoma in kako o tem razpravljamo danes?

Velika pot je za nami in to pot je vklesal prav tisti »kratkotrajni vihar«, kot so rekli

pismu CK mnogi v letu 1962. Po tej poti — vse bolj široka in vse bolj ravna je — pa hodi naš človek, ki vse bolj in bolj postaja ustvarjalec nove družbe in novih odnosov v njej. Z ustvarjalnim delom v proizvodnji in s hkratnim prizadevanjem za ustvarjanje pogojev za svoje sodelovanje v organizaciji in v upravljanju dela, postaja ta človek največja vrednota v naši družbi.

Novomeška občina: iz leta v leto manj za negospodarske investicije

V začetku sestavka smo se pomudili pri planiranju. Dolgi ovinek in kramljanje o človeku ter investicijah nista bila odveč. Vse, kar v naši družbi gradimo, je namenjeno človeku. Tega ne bi smeli nikdar pozabljati. Razgrnimo letošnji družbeni plan novomeške občine. Izbrali smo ga zato, ker je pri roki, domala takšni pa so vsi plani ostalih občin, kar se tiče odnosov, o katerih bo tekla beseda.

Letos (o tem smo v našem listu že poročali) bomo v novomeški komuni porabili za gospodarske investicije 5 milijard 926 milijonov, za negospodarske pa 1 milijardo 369 milijonov dinarjev. Gospodarske in negospodarske investicije so v odnosu 81,2 odst. proti 18,8 odst. Lani so bile v družbenem planu novomeške komune v odnosu 79,6 : 20,4, predlani pa v odnosu 78,5 : 21,5. Republiški družbeni plan namena gospodarskim investicijam 65 odst. sredstev, negospodarski pa 35 odst. Zakaj smo pri nas z gospodarskimi investicijami zajedli negospodarske? Solstvo in zdravstvo sta slabše razvita kot drugod, stanovanj nam primanjkuje bolj kot drugod, gradimo pa jih manj, odliv prebivalcev v mesta je veliko večji kot drugod itd.

Mar na ta način ne zaostremo vprašanja standarda? Ze zdaj se 21 odst. delavcev v novomeški občini (to je približno 2500 ljudi) vozi na delo več kot 5 km daleč. Kdo skrbi za te ljudi, ki vstajajo uro ali dve prej, se vozijo z vsakovrstnimi prevoznimi sredstvi na delo in prihajajo uro ali dve pozneje domov? Kako naj se delavec, ki se vozi na delo, vživi v kolektiv, kako naj sodeluje v procesu osvobajanja dela? Kako naj bo deležen pravic samoupravljanja, kako naj sodeluje v organizaciji in v upravljanju dela? Zanj imamo največkrat le omalovažujočo opazko, da »ni zrele!« Ali smo mu pomagali da bi dozorel?

Spet gradimo nove tovarne, namenjamo nove milijarde za investicije, dosedanje zmogljivosti pa niso izkoriščene. Izkoriščene niso ne organizacij

sko ne tehnično, in tudi človek, ki v njih dela, jih ni zmožen izkoriščati tako, kot bi jih lahko sicer, če bi živel v boljših pogojih.

Bruto proizvoda ne more nihče jesti

Investiramo milijarde, pa ne vemo, koliko tovarn, ki jih že imamo, dela v eni, v dveh in v treh izmenah. Ne vemo tega, koliko bi jih lahko delalo v dveh ali treh izmenah in kako bi se to izplačalo. Raje hitimo graditi nove tovarne in pri tem siromašimo človeka, človeka, kateremu je vse, kar gradimo, namenjeno.

Naši družbeni plani nastajajo iz predlogov podjetij, iz predlogov strokovnjakov in s sodelovanjem večih organov. O njih ne razpravljajo zbori volivcev, sprejemajo pa jih občinske skupščine. Investicije, in ne skrb za človeka pa postajajo pri tem naša strast.

To smo si dovoljevali pri nas tako kot drugod, vendar bi si pri nas, ker smo nerazvito področje, to najmanj smeli dovoljevati. Naš človek, to vemo zelo dobro, pozanje najmanj uspehov svojega dela. Imamo slabo razvito solstvo, nerazvito uslužnostno obrt, premalo stanovanj, zelo malo kulturnih ustanov, premalo kino dvoran, malo namenjamo za človekovo počutje, za varstvo otrok in družine, za razvedrilo ljudi, za zdravstvene in socialne potrebe. Vedno smo dajali prednost razvijanju gospodarstva in proizvodnje, čes da nam bo to dvojje ustvarilo pogoje za standard. »Trebja je dohiteleti razvitejša področja!« smo trdili in gradili tovarne. In kaj imamo od teh tovarn? Le manjšemu krogu prebivalcev se je zaznavno povečala življenjska raven, kupna moč večine prebivalcev pa je še zelo majhna.

Nimamo pregleda nad gospodarjenjem

V naših občinah najbrž ni organov, ki bi imeli pravi pregled nad tem, v koliko delovnih izmenah delajo posamezne delovne organizacije. Najbrž se ni nad tem še nihče zamislil, čeprav bi delo v več izmenah lahko marsikje nadomestilo znatna investicijska sredstva, ki smo jih porabili. Prav gotovo niso o tem resneje razmišljali niti v delovnih organizacijah. Če so se kjerkoli začeli s tem ukvarjati ali računati, koliko bi bilo prihranjenega, če bi namesto v eni ali v dveh delovnih izmenah delali v treh, so kaj hitro s tem nehali. To ni lahka stvar: potrebne so podrobne študije, pojavijo se ozka grla, nastane problem prevoza delavcev in kopica podobnih težav. Te težave bi bile kratkotrajne, če bi se jih resno lotili, toda še pre-

Vlado Lamut: Mlin ob Krki

prosteje je naročiti elaborat in začeti boj za novo investicijo. Spet bo zrasel dimnik več, spet bomo dobili nekaj novih strojev, zgradili nekaj proizvodnih dvoran, toda človek bo imel od tega zelo malo bruto proizvod...

To počnemo, namesto da bi se poglobili v proizvodnjo in tako, kot je povedal moj znane inženir, iskali v njej skrite rezerve. Ne oziraje se na to, zakaj smo počeli tako ter kateri instrumenti in sistemi so tega krivi, takšno početje ni gospodarno in je celo obsojanja vredno.

Nagrajevanje po delu je povečalo delavčev zavest

»Morje papirja in časa smo porabili brez potrebe za pravilnike o delitvi osebnih dohodkov in za razprave o tem,« je dejal moj prijatelj inženir. Ni imel prav. Z razpravami o delitvi dohodka in o delitvi osebnih dohodkov smo v povojnem razdobju prvič resneje usmerili delavčev pozornost v gospodarjenje v podjetju. S tem da smo konkretizirali njegovo pravico do udeležbe v dohodku, ki je nastal z njegovim osebnim delom, smo mu dali veliko spodbudo za upravljanje. Njegovi osebni dohodki so postali odvisni od uspešnosti njegovega dela in od uspešnosti gospodarjenja v delovni organizaciji. V delavcu je zrasla zavest, da prispeva k družbenemu razvoju in da ima pravico reči svojo besedo, kadar se deli to, kar je pomagal ustvariti. Zanimati se je začel za marsikaj, kar mu prej ni bilo mar, vprašuje, si ustvarja svoje miselnje in odloča razumneje kot prej. »Morje papirja in časa,«

ki smo ju porabili za to, pa sta bila uporabljena prav s tem namenom.

Sklep, da v bodoče ne bomo več investirali v proizvodnjo in da bomo gradili le stanovanja, otroške vrtnice, zelence, parke in podobno, bi bil enostranski in površen. Tudi VI. plenarno zasedanje CK ZKJ ni zastavilo bodočega gospodarskega razvoja tako. Še bomo dograjevali in gradili proizvodnjo, vendar drugače.

Bodočnost gospodarstva je samo v modernizaciji in v najmodnejših postopkih proizvodnje. Oboje pa zahteva sposobnega in izobraženega delavca. Delavec bo lahko sposoben in izobražen samo, če bo živel v primernem okolju in če bo njegova življenjska raven višja kot doslej. Sodobni proizvodnji smo torej izpodkopavali tla pod nogami prav s tem, ker smo preveč namenjali za proizvodnjo in premalo za človeka in njegov standard!

Ce bomo imeli pred očmi določila ustave in vse, o čemer je tekla beseda, bomo doumeli tudi to, da se stališča VI plenarnega zasedanja CK ZKJ zelo tičejo tudi nas in da se nas še posebej tičejo!

- Tudi tega ne gre pozabljati, da bodo v bodoče pri investiranju odpadli vsi izgovori na sistem. Ni torej dvoma o tem, da bo treba posvečati veliko več pažnje skrbi za človeka. Pri vseh investicijah bosta odslej na tehtnici dve vrednosti: v eni skodeleči bodo sredstva, v drugi pa to, kar bo investicija prispevala človeku!
- Praksa je namreč pokazala, da je samo bruto proizvod utež brez prave vrednosti!

Miloš Jakopc

Vlado Lamut: GRESNA KOZLA

Krošnjarstvo s suho robo je bilo vse doslej v lesni domači obrti glavna pogonska sila za celotno proizvodnjo in njeno rast kot najvidnejša sestavna stroka naše najbolj obsežne in množične ljudske dejavnosti, ki je uživala vso prostost razpečevanja lesnih izdelkov skoro po vsej srednji Evropi. Po rešetarjih se je izdelovanje izpopolnjevalo z novimi predmeti po krajevnih zahtevah in željah ljudi, s katerimi so ribniški zdomarji prišli v poslovne stike.

Rešetarstvo-krošnjarstvo se je rodilo iz življenjske nuje, ker se je zdomarju izplačala pot le, če si je opiral krošnje z obodni, podni in vitrarni ter je sita in rešeta sproti izdeloval po željah kupcev, kakor jih še danes. Poleg teh izdelkov si je naložil v krošnje še drugih, ki so jih izdelovali sosedje. Do pred zadnje vojne so izdelovalci nosili postorjeno robo na redne tedenske sejne v Sodražico, da so si jo zdomarji med seboj zamenjavali ali kupo-

Dovoljenja za krošnjarje s suho robo

vali, v trgovini so si nabavili zimnatih in žičnatih poden. Rešetarje-krošnjarje pa je treba vrednotiti tudi kot potujoče obrtnike za svojo stroko. To je zlasti samotnim, pa tudi revnejšim domačijam v znatno korist, če zdomar prejšje rešete ali rajte z novo vitro, vtesni škafu novo dno ali dago in senenim vilam pritrudi nov palčnik ali grabljan izpolni skrbine. Vsak rešetar to zna in ima svoje določeno področje, vsi ljudje ga poznajo in cenijo kot veččaka, ki jim lahko samo pomaga. O tem pričajo številna pisma rešetarjem iz domačih krajev in tujine, zakaj da jih ni več, ko jih čakajo za nabavo novih potrebščin in s popravili starih.

Po zadnji vojni so se te razmere močno preobrnille. Rednih tedenskih sejmov v Sodražici za nabavo suhe

robe ni več, že zaradi upadle proizvodnje. Zdomarji si iščejo potrebno robo neposredno pri izdelovalcih. To pa danes ni v skladu z zahtevami občine, da je treba plačati pri nakupu predpisani davek v višini nad 25 odstotkov, ki ga domača obrt prej ni poznala in se ga branila tako izdelovalec kakor krošnjar. Črnomajski okraj je v svojem področju pri izdelkih domače obrti ne zahteva, zato pa belekranjska domača obrt napreduje, ker je nihče ne ovira s podobnimi zahtevami.

Povojni časi so prinašali lesni domači obrti težka razočaranja in nepravilne. Sprva ni bilo krošnjarjem v kočevskem okraju dovoljeno obnavljati svoja stara zdomarska pota. Milica jim je po železniških postajah odvezemala krošnje, oblast jih je nato povrhu še kaznovala

in vsi ukrepi so imeli ta cilj, da se krošnjarstvo sploh ukine. Kmalu so se pokazale občutne gospodarske posledice, ki jih je bilo potrebno omiliti. Krošnjarjem je bilo nato dovoljeno razpečevati suhorobarske izdelke, toda samo lastne proizvodnje. Obodarji naj bi prodajali le obode za sita in rešeta, podnarji le vitrasta podna, škafarji posodje, žičnarji le lesene žlice in kuhavnice, kar je sicer še danes v veljavi, čeprav je nelzvedljivo in proti vsem krošnjarskim svobodinam, ki so vsaj tako stare, kakor je suhorobarstvo.

Zgornja izvajanja v znatni meri potrjuje članek v 8. št. Dolenjskega lista dopisnika »re«, ki zelo odkrito kaže na neurejene razmere v lesni domači obrti. Ribniška občina je v tem pogledu zelo

ozkosrčna, ker zahteva od krošnjarjev s suho robo kolikovane prošnje za izdajo dovoljenja, s točno navedbo obsega zemlje in gozda prošilca, poleg časa, ki ga porabi za izdelovanje in prodajo svojih izdelkov, in sicer dokaz, da je to glavni vir njegovih dohodkov za preživljanje. Vsaka domača obrt, tako tudi suhorobarstvo, je izrazita ljudska svojina, ki si ni nikdar izbirala samo revnih domov, ker so jo gojili splošno, vsaj na ribniškem področju, skoro v slednji hiši. S takimi zahtevami se domača obrt samo ponižuje, ker ji s tem jemlje njen zgodovinski, gospodarski in kulturni pomen. Zdomarjem dele članek večko krivico, ker jih enostavno šteje med »prekupovalce« in »spekulante«, ki teh naslovov nikakor ne zaslužijo. Če si po

svoji pradavni pravici nabavljajo potrebno robo neposredno pri izdelovalcih, zakaj je to danes prekupočevanje in špekulantsvo, prej pa nikdar ni bilo? Ali morda zato, ker si danes lasti nakup in prodajo suhe robe izključno nedomača trgovska ustanova in njej v korist naj se odredijo domači krošnjarji vseh svojih prastarih pravic? Živimo v dobi socializma, ki delovnemu človeku zagotavlja vse življenjske pravice!

Ce je lesna domača obrt v Ribniški dolini prepuščena sama sebi, naj se ji vsaj ne delajo s takimi odločbami ovire, ki po nepotrebnem razburjajo duhove. Pustimo izdelovalcem, da si sami urejajo vse poslovanje, kakor tudi nakup in prodajo suhorobarskih izdelkov tako, kakor sami mislijo, da bo najbolje! Krošnja pa naj ostane še naprej simbol suhorobarstva. Nikar je ne razdirajmo in ne uničimo, saj je svetel simbol celotne Ribnice!

J. Troš

Šentjernejski „UPORI“ navznoter in navzven

„Iskra“ - „Upori“, Šentjernej, hiti k tretji milijardi — 120 milijonov dinarjev za izvoz — Delovna sila šentjernejskega območja je izkoriščena — Že lani so odprli tudi tretjo (nočno) izmeno, tako da poteka proizvodnja zdaj neprekinjeno

Šentjernejski obrat je letos znatno povečal proizvodnjo, tako da se bo v bruto produktu zelo približal tretji milijardi. Ob tej priložnosti je zanimivo pregledati uspehe zadnjih let, iz katerih je razvidno, kako je nastajal novi dolenski milijarder. Najvažnejša pri tem je ugotovitev, da nimamo opraviti s porastom v desetih odstotkih. Pravzaprav je za vse „Iskrine“ obrate na Dolenskem značilno, da so šli s proizvodnjo naglo navzgor, pri čemer so njihova letna povečanja izražena v 200, 300 ali celo 400 odstotkih. Tudi v Šentjerneju ni bilo drugače. Če primerjamo samo lanske proizvodnjo, ki je dala 1 milijardo 227 milijonov brutoprodukta, z letošnjo, ki predvideva 2 milijardi 700 milijonov brutoprodukta, ugotovimo povečanje za 220 odstotkov. Seveda je treba upoštevati, da so ti obrati nišli, da se že izgrajujejo in da imajo za rast morda najboljše pogoje.

Skladno s porastom proizvodnje so v Šentjerneju čedalje bolj dozorevali pogoji za izvoz. Lani so pripravili za tuja tržišča večje količine uporov v skupni vrednosti 90 milijonov dinarjev. Po letošnjem planu bodo letos namenili za tuja tržišča štirikrat več izdelkov, oziroma bo znašala njihova izvozna vrednost 120 milijonov dinarjev.

Perspektiva zaposlenim je zagotovljena

Človek pravzaprav osupne ob številkah, s katerimi v Šentjerneju označujejo industrijsko pospeševanje. Če ne bi poznal okoliščin, ki na to pospeševanje vplivajo, bi hitro skedpal, da gre v marsičem za neke vrste baharjoto. Toda vrsta drugih činiteljev je, ki vsakogar odvrta od takega sklepanja. Skupek takih činiteljev je slej ko prej v samem podjetju, v njegovi organizaciji dela, tehnološkem postopku, stalno naraščajočem številu delovne sile, izgrajevanju, skratka v izkoriščanju zmogljivosti.

Od začetka preteklega leta do 1. aprila letos je v obratu „Upori“ dobilo zaposlitev 312 novih delavk. Število zaposlenih se je tako povečalo že na 535; predvidevajo pa, da bodo do konca 1964 odprli delovna mesta še za nekajkrat po deset delavk in delavcev.

Proizvodne naloge so se že tako povečale, da so že lani odprli tretjo — nočno izmeno. Ta izmena je postala popolna šele letos. Kolikor lahko govorijo o boljsem izkoriščanju strojev, saj teko ti ves teden brez zastanka, pa se ne morejo zadovoljiti z vsemi rezultati v nočni izme-

ni. Ne da se trdit, da tretja izmena ne da pravega haska, res pa še ni popolnoma utečena. Za nočno delo nimajo vse delavke ustreznih kvalifikacij oziroma pogojev. Proces prilagajevanja nočnemu delu je zapleten, dolgotrajen, ker so v tretji izmeni tudi

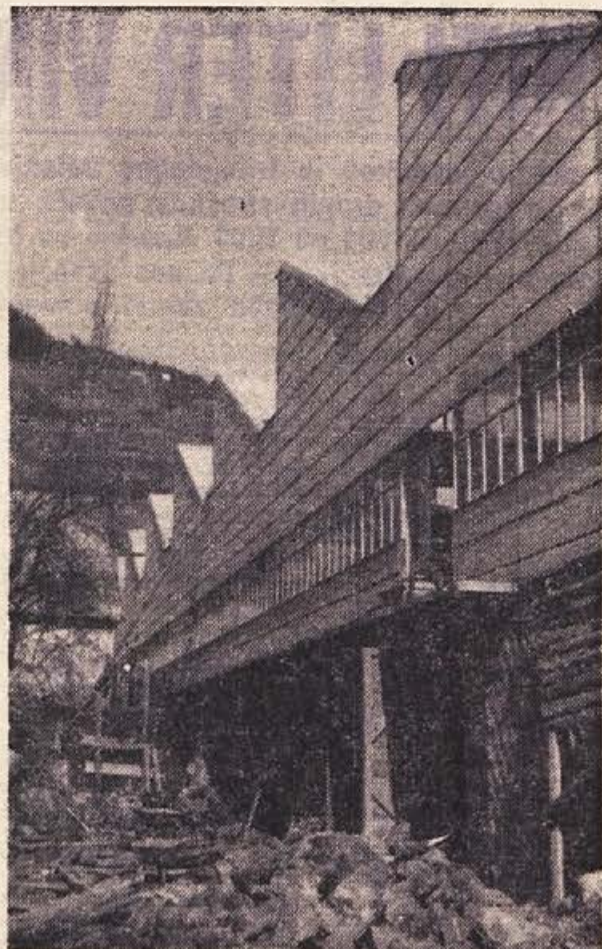
solah. Izobraževanju posvečajo veliko pozornost. Najboljšim delavcem, ki so voljni študirati, je omogočeno, da dobijo primerno izobrazbo.

Ko sprejmejo v kolektiv nove delavce in delavke, morajo ti v posebno šolanje. Opraviti morajo tako imenovane uvajalne tečaje za delo na delovnem mestu. Priprava na dokončen

kov. To znese okoli 5 milijonov dinarjev! Ob nedavnem dnevu žena je kolektiv obdarila s praktičnimi darili partizanske matere, v počastitev 8. marca pa je uprizorila dnevno primerno odrsko delo „Samorastniki“. Delo, ki ga je režirala učiteljica Eta Durjava, so uprizorili delavci in delavke sami. Zelo spodbudno je tudi reševanje vprašanja družbene prehrane. Kolektiv je veliko do tega, da osnuje obratno menzo, v kateri bi se lahko hranili tudi delavci in delavke, ki niso zaposleni pri „Uporih“. Čedalje bolj dozoreva tudi možnost, da uredi vprašanje otroškega varstva.

- Kazno je, da stoji šentjernejski kolektiv na pravih relaciji do družbe. Kot tak skrbi za povezavo družbenih organov in družbenih služb, pri čemer se v nemajhni meri posveča reševanju krajevnih zadev.
- Občani okolišnega območja gradijo za to na njem svojo boljše prihodnost.

I. Z.

Pogled na novo stavbo Iskrine tovarne kondenzatorjev v Semiču. Gradbena dela bodo v 14 dneh končana. Kolektiv se bo nato začel iz dosedanjih močno tesnih prostorov seliti v novo, svetlo dvorano, ki ima več kot 2000 kvadratnih metrov površine.

EN DINAR NALOŽB BO DAL TRI DINARJE V PROIZVODNJI

Zdrava rast semiške „ISKRE“

V ISKRINI tovarni kondenzatorjev v Semiču bodo 1. julija začeli delati v novih prostorih — sodobnejši proizvodni postopki bodo brez posebnega povečanja delavcev omogočili znaten skok proizvodnje — strokovnjaki in stanovanja — obojega je premalo — so zdaj prvo in najvažnejše

„Vesoljna Iskra“ je v Sloveniji že postala pojem sodobne proizvodnje. Veseli smo lahko tega, da njene tovarne in obrate na našem področju napenjajo vse sile, da bi šli v korak s takšnimi težnjami. Mednje šteje tudi tovarna kondenzatorjev v Semiču. Tu je pred leti začela peščica delavk, zbranih iz naselij na Semiški gori, v lesnih provizorijah, z nepopolno opremo izdelovati prve kondenzatorje. Obrat se je razvijal in prerasel v pravcato tovarno.

Lani je 400-članski kolektiv naredil za 1 milijardo 328 milijonov dinarjev vrednosti. Letos bodo, kot upajo, ustvarili za več kot 2 milijardi. Posredi je investicija. Nekaj več kot 400 milijonov dinarjev bo vloženi v gradnjo nove stavbe in porabljeni za nakup nove opreme. Gospodarnost naložbe je razvidna tudi iz odnosa med sredstvi, porabljenimi za stavbo, in onimi za strojno opremo. Semiška tovarna bo porabila polovico naložbe za stavbo in drugo polovico za strojno opremo. Če upoštevamo, da smo na našem področju lani porabili kar 72,3 odst. razpoložljivih investicijskih sredstev za stavbo in le 27,7 odst. za strojno opremo, je treba investicijo v Semiču priznati, da je gospodarna.

Najeta posojila bodo brez posebnih težav vrnili v 5 letih. Za letos se bo zaradi naložbe povečala proizvodnja od lanske 1 milijarde 328 milijonov dinarjev na več kot 2 milijardi. Ker bo v novih prostorih in z novimi stroji stekla proizvodnja šele 1. junija, bodo torej v polovici leta povečali za okrog 700 milijonov. To pomeni, da bo 1. dneva naložbe že letos vrnili 3,1 dinarja v proizvodnjo. Proizvodnja se bo skozi leto povečevala še naprej, četrta bo v bodoče na novo zaposlila le malo delavcev. Tovarna si je s to naložbo ustvarila pogoje za 11. letno rekonstrukcijo, s katero bodo začeli v naslednjih letih.

Če obiščete Vrtačo v teh dneh, si boste oblatili ševce do viha in še čez. Ko bo

gradnja končana, se bo kolektiv lotil urejanja osrednje tovarne. Asfaltirali bodo dvorišče in poti med stavbami, zasadi drevje in dosevanje zidane stavbe preuredili v črta družbene prehrane. Elektroindustrija ne prenese prahu, blata, ki je posledica gradnje in deževja, se bo umaknilo lepo urejenemu okolju.

Strokovnjaki in stanovanja — to je zdaj najvažnejše

Nekoliko težje je s strokovnjaki. V kolektivu, ki šteje 400 ljudi, jih je zdaj sorazmerno premalo. 27 jih stipendirajo na srednjih in višjih solah, letos pa bodo predlagali stipendije za novih 25 strokovnjakov. Prihajali bodo postopoma, tako da v proizvodnji ne bo težav.

Hkrati s strokovnjaki pa nastaja vprašanje stanovanj. Tem stanovanjem pravi v Semiču kadrovska stanovanjska tovarna razpoga s 6 družinskimi stanovanji in 4 garsonjerami. 25 stanovanj bi potrebovali kar takoj. Če bi upoštevali kadrovske zahteve, kakršno bi v tovarni morali imeti, bi morali imeti takoj 35 stanovanj. Letos jih bodo zgradili 10, prihodnje leto prav toliko. Izmed 400 delavcev pravi stanovanja le dvajseterica, marsikdo izmed njih pa bi z veseljem sprejel kredit za ureditev stavbe ali za individualno gradnjo.

Avtomatizacija, 25.000 na mesec in 42-urni delovni teden

Če vprašate, kako tako razprave o 25.000 dinarjih kot spodnji meji osebnih dohodkov, povedo, da o tem reno razpravljajo. Lani so znašali povprečni osebni dohodki v tovarni kondenzatorjev 30.000 dinarjev na mesec. V januarju in februarju je bilo le 40 delavk, ki so imele manj kot 25.000 dinarjev. Med njimi je največ takšnih, ki se proizvodnji pričujejo in so torej manj kot 3 mesece v to-

varni. Kar je ostalih, morajo pripisati svojemu delovnemu uspehu.

Organizacija dela in tehnološki postopki sta izpeljana tako, da osebni dohodek priučene delavke ne more biti manjši od 25.000 na mesec, če se trudi doseči normo. Tudi o 42-urnem delovnem tednu že razpravljajo. V nekaterih Iskrinih obratih v Sloveniji so ga poizkusno že uvedli. V Semiču sodijo, da je prvi korak k 42-urnemu delovnemu tednu zagotovitev osebnih dohodkov nad 25.000 dinarjev. Organizacijske in tehnološke izboljšave v proizvodnji, ki zagotavljajo takšen osebni dohodek, so prva stvar pri uvajanju 42-urnega delovnega tedna. Pri njih bo k temu pripomogla tudi avtomatizacija proizvodnje, s katero bodo začeli že letos. Na-

vijalni avtomati in več drugih strojev avtomatov bo sprostil približno 50 delavk. Ne bodo jih odpustili, pač pa jih bodo razmestili na nova delovna mesta, ki bodo nastala v povečani proizvodnji. Prihodnje leto bodo o skrajšanem delovniku resno razmišljali in že ukrepali v tem smislu. Lahko bi že letos, saj so zdaj, ko bo zaključena prva stopnja rekonstrukcije, najugodnejši pogoji za to, vendar je povpraševanje po izdelkih tako veliko, da bodo to raje odložili.

Tako je v semiški Iskri. Gospodarna investicija bo vrnila vložena sredstva, hkrati s tem pa ustvarila pogoje za večje osebne dohodke in za skrajšani delovnik. Tu ne bo odvečnih težav, prav zato si želimo še več takšnih investicij pri nas.

O koncu prvega tromesečja je delovni kolektiv šentjernejskega »Iskrinega« obrata »Upori« s 100 odstotki uresničil četrletni proizvodni plan. S tem je dokazal, da je sposoben reševati vedno večje in zahtevnejše naloge, z uspehom pa je prav gotovo na čelu kolektivov, ki obetajo v naslednjih tromesečjih doseči še boljše rezultate.

matere z majhnimi otroki. Kljub težavam, ki jih ni malo, pa delavke v tej izmeni prav tako dosegajo in celo presegaajo norme.

Naloga, ki si jo je zastavil obrat s tem, da je napel plan do skrajnosti (to so narekovevale potrebe), ni rešljiva le z odpiranjem novih delovnih mest. Vodilni in odgovorni se zavedajo, da je treba ob povečanju proizvodnje ter števila zaposlenih (naj omenimo, da je šentjernejsko območje že izčrpano, kar se kaže v delovni sili) nisliti na splošno izgrajevanje oziroma na dograjevanje (povečanje) proizvodnih mest. V ta namen so že angažirana večja investicijska sredstva. Prevažni del bodo porabili za nabavo dodatne in nove opreme in izpopolnjevali avtomatizacijo. Kljub izpopolnjeni mehanizaciji, ki no znatno vplivala na porat proizvodnje pa ni bojzani, da bi številni delavci ostali nenadoma brez posla. Perspektiva zaposlenih je zagotovljena, ker bo mehanizacija omogočila proizvodnjo novega asortimenta. Ta bo zahteval vrsto del, ki na stroje ne bodo vezana.

Znanje — večja proizvodnja — boljši dohodki

Drugače je s kadrom, kadrovanjem in izobraževanjem. Kader je eno najbiknejših mest v strukturi delovnega kolektiva. Tudi sicer ne kaže, da bo vprašanje možno rešiti v doglednem času. Vsakdo, kogar ga vabijo v Šentjernej, postavi za pogoj stanovanje. Stanovanjsko vprašanje pa je znano in tako kot v drugih krajih, kjer ima »Iskra« svoje obrate. Dosele je obrat »Upori« zgradil 12 stanovanj za svoje uslužbence. Tudi v bodoče bo te gradil stanovanja za svoje člane, vendar gre vse preprosto. Nemogoče pa je pomanjkanju kadrov prilagojevati proizvodnjo, ker bi ta obrat bržkone ostal na repu med industrijskim obrati. Vprašanje je predečo, če tudi so v zadnjem času na pravili vse potrebno, da se ka dravska problematika ublaži. Med drugim je šentjernejski kolektiv razpisal v šolskem letu 1964/65 6 stipendij za študij na fakulteti in 6 na srednjih

sprejem v delovno razmerje traja okrog 70 ur. Potem ko je tak delavec ali delavka na delovnem mestu, spoznava osnove organizacije podjetja, delavsko samoupravljanje, zakon o delovnih razmerjih, notranje življenje v kolektivu in podobno. »Krst« je deljansko končan šele tedaj, ko se novinec začne prištevati med proizvajalce in upravljalce.

Tak način ni samo v skladu z zahtevami obrata, ki proizvajala na industrijski način, ampak mu ne gre oporekati tudi s stališča splošnih družbenih norm. Povsem na mestu je želja kolektiva, da poveča svoje vrste z dobrimi močmi, ki njegovega dosežanega ugleda ne bodo kalili, ampak ga še utrjevali. To pa bo doseženo samo z vestnostjo in marljivostjo vsakega posameznika.

Seveda se vse to pozna tudi v proizvajalčevi denarnici. Da se stanje iz dneva v dan izboljšuje, pove med drugim podatki, da znaša mesečno povprečje dohodkov na zaposlene 33.000 dinarjev in da je le 2 odstotka tistih, ki imajo osebne dohodke do 25.000 dinarjev. Vse to so znaki dobrega gospodarjenja in prizadevnosti slihernega posameznika. To pa še ni zadnja beseda. Pričakuje mo lahko, da bo kolektiv prebit tudi te meje. Smer je že nakazal...

Kolektiv krepko pomaga domačemu kraju

Če je bilo do zdaj predvsem govora o kolektivu navznoter, je treba zdaj ustreči tudi drugemu delu naslova. Spregovoriti je torej treba o kolektivu, kakršen je po svojem delu predstavljen kraju, kot ga vidijo šentjernejski in okoliščani.

- Kadarkoli smo pisali o šentjernejskih »Uporih«, smo skoraj vedno poudarjali, da kolektiv tega obrata ni zaprt sam vase, ampak da uspešno rešuje tudi prenekatere krajevna vprašanja. K temu bi tokrat dodali nekaj najnovjših podatkov:

Ko se je v Šentjerneju začela akcija za zgraditev zdravstvenega doma, se v »Iskrinemu« obratu niso pomisljali: enoglasno so sprejeli sklep, da prispeva vsak zaposlen član kolektiva 2 odstotka od svojih osebnih dohod-

glavnega tehnika te tovarne, smo več kot v dvehurnem obdobju ob strokovni razlagi spremljali potek dela v predilnici, tkalnici in oplemenjevalnici. Učenci so z velikim zanimanjem poslušali izčrpano razlago tovariša tehnika, občudovali so delovno disciplino in spretnost delavcev pri strojih in z nepozabnimi vtisi odhajali. Za lepo doživetje v tovarni Novoteks in uspešno ekskurzijo se tovarišu Kovačiču še enkrat najlepše zahvaljujemo. Zelim, da bi nam povsod, kamor namaravamo še iti, vcepili toliko volje in ljubezni do poklicev kot je to storil on, ko nam je dal več, kot smo pričakovali.

Mladina stopiške šole pred poklici

V mesecu poklicnega usmerjanja se je delo s tega področja na naši šoli zelo poročilo. Na podlagi načrta, ki ga je dostavil Zavod za zaposlovanje delavcev, vključujemo poklicno vzgojo v šolske predmete, zbiramo gradivo o poklicih in se pridno pripravljamo na javno oddajo: »Delo in poklici«.

Delo je razdeljeno med posamezne skupine učencev, ki sestavljajo referate na podlagi dostavljene gradiva za tekmovanje med osnovnimi šolami o spoznavanju poklicev. Na šolskem zbirnem tekmovanju bodo določeni predstavniki ekipe za javno oddajo.

S problematiko usmerjanja mladine seznanjajo starše, člani šolskega sveta in vse, ki jim je bodočnost mladine pri srcu, na razrednih in skupnih roditeljskih in drugih sestankih. Pri tem nam koristijo radijske in televizijske oddaje, razna predavanja ter članki v časopisu. V zvezi z izbiro poklica piše mladina naloge, ki jih bo poslala zavodu za zaposlovanje delavcev.

Do sedaj smo obiskali tovarno obutve in tekstilno tovarno »Novoteks«. Prijetno presenečeni nad prijaznim sprejemom in skrajno potrpežljivostjo in razumevanjem tovariša Danila Kovačiča,

NITI LITER VINA NA LETO...

Po sklepu lastnikov in izdajateljev Dolenjskega lista se zaradi dražjega tiska, večjih poštnih in vseh drugih stroškov poveča naročnina našega domačega pokrajinskega glasila SZDL od 900 na 1200 dinarjev za leto 1964 — Zaradi katerih vzrokov smo bili prisiljeni list podražiti? — Od nas vseh je odvisno, ali bomo še imeli Dolenjski list ali pa ga bo treba zaradi pomanjkanja denarnih sredstev ukiniti

V soboto so se na pobudo kolektiva uredništva in uprave tednika zbrali v Novem mestu lastniki in izdajatelj DOLENJSKEGA LISTA, odgovorni predstavniki občinskih skupščin in občinskih odborov SZDL iz Brežic, Črnomlja, Kočevja, Metlike, Novega mesta, Ribnice in Trebnjega, medtem ko so tovariši iz Sevnice svoje stališče

sporočili pismeno. Lastniki lista so tokrat sklepali, kako pokriti primanjkljaj, ki je nastal pri sestavljanju predračuna za izdajanje našega časnika v letu 1964. Po domače povedano: stroški za tiskanje in razpošiljanje Dolenjskega lista so se zadnja leta tako povečali, da dosežajo dohodki ne zadostujejo več.

In še: večji poštni izdatki

Mnogi naročniki verjetno ne vedo, da naša uprava namesto njih plačuje tudi dostavnino na dom. Poleg tega, da plačamo 80 par za vsak naslovljeni izvod že v Ljubljani, je treba za to, da dobite časnik na svoj domači naslov v hišo, plačati na leto še 120 dinarjev PTT podjetju, ki ima z razpošiljanjem časnikov veliko izgubo. Radi verjamemo, da uslužbenci PTT podjetij niso veseli, ko morajo razpečevati tolikšne količine časnikov, pa pri tem njihovo delo ni dovolj plačano. Na Dolenjskem imajo uslužbenci naših pošt še posebno »nagrada« za svoje delo: so med najslabše plačanimi v Sloveniji. Zakoni umeravitega področja se tu spet očitujejo.

Skupnost PTT podjetij Slovenije pa nam je konec marca poslala v podpis tudi nova pogodbo o pobiranju časopisne naročnine. Medtem ko smo doslej plačevali poštam za izterjavo naročnine povprečno oz. pavšalno na leto po 180.000 dinarjev, bo treba od 1. marca 1964 dalje plačati za pobiranje naročnine od vsake naše položnice po 20 dinarjev. Letna razlika

in stalnih sodelavcev, kar vse spet vpliva na večje honorarje.

Ne smemo pa tudi pozabiti, da so lani prispevale naše občine za obstoj lista 4.409.750 din, letos pa naj bi mu dale 19.100.000 dinarjev. To pa je dobre 3.300.000 din manj dotacij, kot smo jih dobili lani; letos sta namreč okraja Ljubljana in Celje izjavila, da je vzdrževanje medobčinskih (lokalnih) listov stvar občin samih. Na okrajne dotacije torej ne moremo več računati.

Odkrita beseda: poslej polletna naročnina 600 din namesto dosedanjih 450 din

Vse to so lastniki in izdajatelj našega tednika v soboto dobro preleli in pregledali. Dejstvo je, da že tri leta naročnine za Dolenjski list nismo spremenili, da pa tako ne more ostati. Predstavniki občin so odkrito povedali, da razen obljubljenih dotacij za 1964 ne morejo več prispevati. Razlika med dohodki in izdatki, ki znaša po sedanjih povišanih stroških pribl. 12 in pol milijona dinarjev, mora delno pokriti tudi zvišana naročnina. Lastniki Dolenjskega lista so zato sklenili, da se naročnina za leto 1964 poveča za 300 dinarjev. Poslej bo znašala polletna naročnina 600 din, letoletna pa 1200 dinarjev. Tako bomo mogli list še nadalje obdržati pri življenju, več milijonov, ki nam še manjkajo, pa bo treba do konca leta nekako zbrati.

— Mica, kaj pa razsajaš, če se je Dolenjc podražil za tistih 300 dinarjev?! Deset jajčk bom oddala zdajle v zadrugo, pa ga bomo spet celo leto brali...

Že tri leta nismo podražili našega lista niti za dinar

Februarja 1961 smo sporočili našim naročnikom, da je bilo treba zaradi višjih cen tiskarniških storitev in materiala dvigniti letno naročnino od dotodanjih 600 din na 900 din. Po malem pa so različni stroški v zadnjih treh letih vedno naraščali. To kaže tudi naslednji podatek:

En izvod Dolenjskega lista nas je stal leta 1960 (torej pred 4 leti) 33,98 din, leta 1961 že 43,37 din, leta 1962 49,63 din, lani pa je znašala polna lastna cena za 1 izvod našega domačega tednika 52,48 din. Zaradi izredno nizke režije in visoke naklade (zdaj tiskamo na teden po 24.500 Dolenjskih listov) so stroški za naš časnik še sorazmerno nizki, posebno če jih primerjamo z nekaterimi drugimi sorodnimi časniki. Naročnik pa je prispeval zadnja leta nespremenjeno vedno po 900 dinarjev za celo leto — ali za vsako številko samo po 17,30 din. Lani smo morali torej vse razliko med dejanskimi stroški za 1 izvod, ki znašajo nekaj več kot 52 dinarjev, in med naročnikovimi 17 dinarji pokrivati sami z oglasi, s tiskovnim sklodom in z dotacijo, ki so jo listu prispevale občine in okraja Ljubljana in Celje. Od lanskih skupnih dohodkov, ki jih je bilo 58.516.627 din, so naročniki dali za izhajanje lista skupno 16.981.752 din v obliki naročnine, v trafikah in drugje pa smo na drobno prodali še za 775.540 din našega tednika. Vso preostalo razliko pa je bilo treba pokriti z drugimi dohodki.

Da so stroški za tiskanje Dolenjskega lista v zadnjih letih naraščali tudi zaradi večjih naklad, večjega obsega in povečanega števila zaposlenih novinarjev ter uslužbencev v upravi lista, je prav tako razumljivo. Še ve-

čno pa je v uredništvu premalo ljudi, saj imamo v redakciji le 4 časnika, na terenu (v Brežicah in Kočevju) pa 2 stalna dopisnika. Storitnost novinarjev pri Dolenjskem listu zadnja leta iz meseca v mesec presega slovensko povprečje pišočih novinarjev tudi do 100 odstotkov in celo več! Občinska vodstva zahtevajo od nas čedalje več prispevkov, sami pa prav tako želimo pisati vedno bolj aktualno in zanimivo. To se nam dostikrat ne posreči, ker nas je za delo pri hiši — premalo. No, pa o tem le mimogrede, čeprav je za naš kolektiv tudi to vprašanje zelo pomembno.

Vsi vemo, da so življenjski stroški zadnja leta na-

raščali, prav posebno pa zadnje mesece. Tu so se ustavile tudi naše dobre želje, ki smo jih napovedali lani 30. decembra, ko smo zapisali, da »cene za zdaj ne bomo zvišali«. Lastnikom lista smo prejšnji teden sporočili, da novih obremenitev, za katere smo pravkar zvedeli, kolektiv uprave in uredništva sam ne more več prenesti.

bo znašala pri sedanji nakladi pribl. 800.000 dinarjev.

Kaj vse je še dražje?

Po tem, ko smo decembra sestavili prvi osnutek predračuna naših dohodkov in izdatkov za 1964, še nismo vedeli, da bodo z novim letom večji izdatki za socialno zavarovanje, prispevek za Skopje in nekatere druge manjše podražitve oz. usluge. Večji obseg tednika in višja naklada seveda prav tako prispevata, da bo stroškov več kot lani. Ker je v upravi lista zdaj že dvakrat po 24 tisoč kartotek, smo morali s zaposlitvi novo uslužbenko, s pridružitvijo NOVIC v Kočevju pa imamo od 1. januarja dalje tudi enega časnika več. Po novem letu imamo tudi več dopisnikov

Vlado Lamut: BRALKA

Od 1. aprila dalje: dražji tisk

Znano vam je, da tiskamo naš tednik v ljubljanski tiskarni »Delov«. V resnici nam tiskarna zadnja dva leti ni bistveno zviševala cen za svoje storitve, čeprav je morala medtem podražiti vse tisto, kar je izven njenih moči (dražja elektrika, prevoz, tiskarska barva in drugi pripomočki). Ker smo v zadnjih letih povečali naklado od prejšnjih 17.000 izvodov na teden na sedanjih 24.500 izvodov, moramo zato seveda vsak teden plačati za papir in tudi za delo spriče večjega obsega lista precej več kot nekoč, kar je seveda razumljivo. Splošni življenjski stroški, ki so se zadnja leta močno dvignili, pa vplivajo tudi na ceno storitev, ki jih po našem naročilu izvršuje tiskarna za Dolenjski list. Zato nam je preteklo sredo sporočila, da nam bo od 1. aprila letos dalje zaračunavala svoje storitve za pribl. 12 odstotkov (samo na

delo) dražje kot doslej. Vsak teden bo treba odšteti tiskarni pri obsegu 24 strani Dol. lista zdaj še 64.000 din več kot doslej, pri 16 straneh pa 57.000 din več kot do zdaj.

Morda vas zanima, koliko nas stane tisk ene številke našega tednika? Prosim, nekaj podatkov:

Povprečno plačamo za delo in papir ene številke Dolenjskega lista na 24 straneh 712.000 dinarjev, če je številka na 16 straneh pa 470.000 dinarjev. Vse klišeje (slike), odprmo iz Ljubljane, poštno stroške, vso režijo, osebnodohodke in honorarje tujim sodelavcem plačujemo seveda še posebej. V gornjih številkah so zajeti samo čisti tiskarski stroški.

Podražitev tiskarskih uslug je zaradi naštetih činiteljev verjetno upravičena, saj nam tiskarna zadnja 2 leti ni podražila svojega dela.

Obvestilo naročnikom Dolenjskega lista v krški občini

V soboto so lastniki in izdajatelj Dolenjskega lista v Novem mestu ob navzočnosti tovariša Slavka Smrdelja, člana izvršnega odbora ObO SZDL iz Krškega, razpravljali tudi o vprašanju izgube, ki jo ima naš tednik pri naročnikih v krški občini. Dejstva so takale:

En izvod Dolenjskega lista nas stane lani 52 dinarjev in še nekaj čez. Naročnik prispeva zanj samo 17,30 din ali le malo več kot eno četrtino. Pri 3.000 naročnikih (vzeli smo okroglo številko zaradi lažjega računa) v krški občini, pri 52 številkah na leto in pri znesku 52 din za 1 številko imamo letos samo v tej občini pri letoletni nakladi 8.012.000 dinarjev bruto izdatkov. Od 3.000 naročnikov pa bi dobili pri sedanjih 900 dinarjih letne naročnine komaj 2.700.000 dinarjev dohodkov. Čiste izgube imamo torej pri naročnikih v tej občini letos po gornjem računa kar 5.312.000 dinarjev.

Občina Krško pa, kakor je znano, ni podaljšala pogodbe o solastništvu pri našem medobčinskem glasilu SZDL. Medtem je začela izdajati tudi svoje tiskano glasilo, ki izhaja enkrat na mesec, za Dolenjski list pa je pripravljena letos prispevati po izjavi tovariša Smrdelja 600.000 dinarjev. Za tako simbolično vsoto, ki ne pokrije niti izdatkov za tisk ene same številke, seveda ne moremo letos več

sodelovati s Krškim, kot smo doslej. Ker so za Dolenjski list usahnili tudi drugi dohodki iz te občine (naročene reportaže, večina oglasov in pod.), druge občine nikakor ne morejo plačevati svojih dotacij za to, da bi naročniki Dolenjskega lista v krški občini dobivali tako poceni naš domači tednik.

Lastniki lista so zato v soboto sklenili, da naj uredništvo tednika seznanijo bralce Dolenjskega lista v občini Krško z gornjimi številkami. Hkrati so sklenili, da se v maju 1964 preneha pošiljati Dolenjski list vsem dose-danjim naročnikom v tej občini. Vsak dose-danji naročnik našega lista iz krške občine pa bo Dolenjski list lahko dobival tudi vnaprej, če bo plačal zanj polno naročnino; le ta znaša 2700 dinarjev na leto. To naročnino pa bo prav tako treba plačevati polletno v n a p r e j, saj bodo z njo kriti vsi izdatki, ki jih ima uprava lista.

Žal nam je, da moramo to neprijetno vest sporočiti našim dolgoletnim naročnikom in bralcem v krški občini. Nismo želeli in ne pričakovali, da bodo stvari potekale tako, kakor so. Žal pa časopisa brez denarja ne znamo izdajati, niti ne bi bilo prav, da bi druge občine omogočale, da bi bralci Dolenjskega lista v krški občini dobivali naš tednik za četrtinsko ceno.

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Na sledi neurejenim razmeram dijaške prehrane

Doraščajoči organizem potrebuje dosti hrane v raznoličnem sestavu, predvsem pa rednih, toplih obrokov hrane. To vedo dijaki, vedo starši, ve šola, vedo vsi — vendar ... Pokazalo se je, da del dijaške mladine v Novem mestu nima redne hrane v zadostni količini in da ima dijaška kuhinja vedno manj abonentov. Zanimivo je, da dijaki s podeželja v mestu ne kažejo lakote, ko pa pridejo domov, planejo v shrambo in jedo ko mlatiči. Zakaj?

Pred kratkim sta bili v Novem mestu dve posvetovanji, na katerih so razpravljali o prehrani šolske mladine. Zbrani prosvetni in javni delavci ter predstavniki občin so ugotovili, da imajo od vseh srednješolcev zadostno in pravilno prehrano pravzaprav le dijaki domačini, razen teh pa tudi dekleta iz Internata Majde Šitc v Šmihelu. Velik del fantov in deklet iz vseh novomeških šol, ki stanujejo v bršlinskem internatu ali zasebno, pa prehrane nimajo urejene. Za nekatere sploh ni mogoče ugotoviti, kje se hranijo.

Da bi po eni strani nekako vplivali na boljšo prehrano dijakov, po drugi strani pa dijaško kuhinjo postavili na noge, so na posvetovanju sklenili, naj na vseh šolah ukinejo enolončnice, razen za vlakarje, dijakke pa naj napotijo v dijaško kuhinjo. Toda pokazalo se je, da stvar ni tako preprosta, kot se namra zdi na prvi pogled, in da jo bo treba reševati drugače.

Vsak človek raje dobro je kot slabo. Možak pri šestdesetih pa se bo, če je postavljen pred izbiro med dobro hrano in obleko, nedvomno odločil za prvo, medtem ko mlado dekle ne bo niti trenutek pomisljalo za nekaj dni zategniti pas, če potrebuje nove nogavice. Tako je že od nekdaj in je še danes. Toda ali je to lahko mišljeno?

Da bi ugotovili, kako se hrani mladina, kako porabijo študentje denar, ki jim ga daje družba v obliki štipendij ali na drug način, in zakaj se branjajo menze, oz. si ne privoščijo redne hrane, smo obiskali dijake na gimnaziji, učiteljski in srednji ekonomski šoli, da bi tudi njihove izjave pomagale osvetliti ta pereči problem.

Še bi jedli, če bi imeli ...

● **Gimnazijec Viljem Lužar**, odličnjak II. b razreda: — Sem brez staršev, živim v internatu. Po očetovi dobičavi 8.000 din pokojnine. Za internat plačam 3.000 din, kosilo in večerjo imam v dijaški kuhinji, za zajtrk pa zmanjka. Če dobim kak dinar od brata, zavijem naravnost v pekarijo. Lahko izračunate, koliko mi ostane za obleko in vse ostalo. Skoro nič! Vendar z menoj še ni najhujše.

Vom za primer dijaka v internatu, ki po ves mesec nima plačanega niti enega kosila, niti ene večerje! Nimam!

● **Učiteljska Milena Zaletel** je doma iz Cerklj, šola pa se v Novem mestu. — Dekliški internat stane

srednje šole, je povedala tako:

— Doma sem z Dolza. Oče je upokojenec, otroci smo štirje, zato od doma ne morem zahtevati nikake pomoči. Socialno zavarovanje mi daje štipendijo. Letos prejemam po 8.000 din, prej pa sem do-

Od 282 le 113 dijakov in dijakinj učiteljska

Po podatkih o prehrani, ki so jih v zadnjih dneh zbrali na novomeškem učiteljsku pod vodstvom dijaka Liparja, je stanje takole:

Vseh učencev je 282, od teh ima celotno oskrbo s tremi dnevnimi obroki hrane 96 gojenk internata v Šmihelu in 17 dijakov v zasebnih gospodinjstvih. Po dva obroka hrane na dan (kosilo in večerjo) prejema 32 dijakov, 8 fantov in deklet pa ima samo enkrat na dan toplo hrano. Vozačev je na učiteljsku 94, od teh ima enolončnico v šoli le 33 dijakov. Za 35 dijakov in dijakinj pa ni bilo mogoče ugotoviti, kje se hranijo in kolikokrat na dan.

Spričo navedenih števil, ki so jih zbrali dijaki sami, komentar ni potreben.

11.000 din mesečno. Tega moji starši ne bi zmogli kljub temu da dobivam 6.000 din štipendije. Doma sta še dve sestri in moram biti skromna. Stanujem zasebno. Poslej nisem bila nikjer abonirana na hrano. Zjutraj ne jem, namesto kosila sem v šoli jemala enolončnico, zvečer pa sva si s sošolko napravili kavo ali čaj. Tudi precej drugih dijakov iz naše šole je živelo tako. Pred kratkim, ko so enolončnice ukiniteli, sem vzela bloke za kosilo po 180 din v delavski restavraciji. V dijaški kuhinji me ni volja iti. V ceni je le malenkostna razlika, razen tega v delavski restavraciji hrano čez nedeljo lahko odpovem, v dijaški kuhinji pa ne. Zakaj bi plačala kosilo, ki ga ne jem? Ob sobota hodim namreč domov, kjer se pošteno najem, prinesem pa s seboj tudi kak priboljšek. Prehrana, kakršno sem si oskrbela, mi zadošča. Seveda bi tudi jaz raje pošteno jedla trikrat na dan — to č ne ni, ni! Že prej mi je malo ostalo za obleko, zdaj pa, ko plačujem za kosilo še enkrat več, kot sem plačevala za enolončnico, si ne bom mogla nič več kupiti.

● **Marija Dragan**, dijakinja

bivala le 5 tisoč na mesec. S tem denarjem internata ne morem plačevati, zato sva s kolegico Marijo najeli sobo. Imava štedilnik in si kuhava sami. Nekaj časa sem hodila jest v dijaško kuhinjo, a mi ni bilo všeč. Najina hrana se mi zdi boljša, pa tudi cenejša. Od doma prinesem zelenjavo, ostalo kupiva. Od 1. do 15. v mesecu izhajava s 4.000 dinarji, ki jih Marija dobi od doma, od 15. dalje pa z isto vsoto, ki jo prispevam jaz od svoje štipendije. Za stanovanje plačam 1.500 din, elektriko posebej, razen tega moram kupovati še vse šolske potrebščine. Za obleko in obutev, za kino in vse ostalo mi ostane, okoli 1.000 din na mesec. Malice v šoli ne jem. Ljeto je predraga zame. Moje sošolke in dekleta iz drugih razredov so večinoma na hrani v dijaški kuhinji. Če rečem, da so na hrani, pomeni le, da imajo kosilo, v najboljšem primeru še večerjo. Za tako, ki bi imela plačane vse tri obroke hrane, ne vem!

Samo dve možnosti imamo

Kot so pokazali odgovori dijakov, bi se nihče ne branil dobre hrane, če bi imel do-

volj denarja zanjo. O večini mladine pa ne moremo reči, da bi lahomiselno trošila denar. Narobe! Vsak odvečni dinar nese v pekarno. Ukrep, po katerem je bila enolončnica v šolah ukinjena, razen za vlakarje, je torej mnoge zelo prizadel. Dijaki, ki že prej niso zmogli več kot 65 din za topel obrok hrane, so zdaj toliko na slabšem. Ostane jim dvojje: ali plačati še enkrat dražje kosilo in se odpovedati vsemu ali pa stradati na račun prekratkih hlač ali pretensnih čevljev.

Če bomo hoteli dijaški mladini zagotoviti pravilno in zdravo prehrano, ki je pogoj za telesni in umski razvoj, potem spričo dejstvo, da je ta mladina zvečinoma zelo slabo založena z denarjem, pri sedanjih štipendijah ne moremo niti pomisliti na ekonomske cene. Ze tako ugotavljajo statistike, da je na srednjih in visokih šolah vse premalo kmečke in delavske mladine. Če bomo z visokimi cenami ali drugimi ukrepi stvar še zaostriili, bo položaj še slabši; študirali bodo lahko le otroci uslužbencev in dobro situiranih staršev, kar pa je v nasprotju z načeli, pridobljenimi v naši ljudski revoluciji.

● Družba je zainteresirana

● na tem, da bobi zdrave in
● dobre strokovnjake, zato
● se moramo torej odločiti
● ali za višje štipendije ali
● pa za izdatnejšo pomoč
● dijaški kuhinji, da bo
● lahko nudila ceneno in do-

● bro hrano vsaj socialno
● šibki mladini. Brez tega
● pa verjetno ne bo šlo,
● kajti od lepih besed in
● dobrih nasvetov še nihče
● ni bil sit.

Ria Bačar

»Rešitev vidimo v večjih štipendijah!«

Kakšno je stališče občinske skupščine do vprašanja prehrane in obstoja dijaške kuhinje, smo zvedeli pri treh najodgovornejših tovariših: predsedniku Sergeju Thorževskem, podpredsedniku Andreju Grčiču in tajniku Franciju Kuhaju:

— Problem mladinske prehrane dobro poznamo, saj smo o njem že večkrat razpravljali. Menimo, da ne bi bilo prav, če bi dali dijaški kuhinji kakršnokoli dotacijo, ker bi s tem podprli vse abonente, tudi otroke dobro situiranih staršev iz Novega mesta, ki se tam hranijo. Prav gotovo pa je, da bo treba čimprej urediti vprašanje prehrane dijaške in vajske mladine nasploh. Rešitev vidimo samo v večjih štipendijah! Dijaška kuhinja naj bi postavila realne cene za boljše hrano, kot jo je nudila doslej, dijaki pa naj bi jo s pomočjo večjih štipendij plačevali v celoti. Najbolj bodo prizadeti dijaki in dijakinke gimnazije iz drugih krajev, ki večinoma ne uživajo nobene družbene pomoči. Te bi morali podpreti, vendar bi morali primere reševati posamezno, ne pa po nekem enotnem sistemu dodeljevanja podpor, kajti zaslužki staršev so zelo različni. Ni pa samo družba dolžna skrbeti za študij mladine, to starši vse pradi pozabljajo! Če bi imele šole organizirano socialno službo, po kateri se kaže vedno večja potreba, bi se vse to dalo lepo urediti.

Z našimi sredstvi smo pripravljene dijaški kuhinji pomagati le toliko, da bi morda plačevali kvalificirani moči na podoben način, kot jih plačujemo za otroške varstvene ustanove. To pa je stvar dogovora.

Vajencem se godi nekoliko bolje

Včasih je bilo za vajence najslabše poskrbljeno. Razen mojstrovih klofut so morali dostikrat trpeti tudi lakoto in mraz. V letih po vojni so se njihove razmere postopoma izboljševale. Danes dobivajo vajensko nagrado, sicer skromno, a vendarle nekaj svojega denarja, s katerim lahko razpolagajo. Posebno pridni lahko tudi »po urah« še kaj zaslužijo. Kako žive bodoči obrtniki, ki se šolajo v novomeški vajenski šoli, sta povedala Vinko Vidic in Ivan Konda.

Finomehanični vajenec pri zasebnem obrtniku Josipu Biharju v Novem mestu je povedal: — Okoli 7.000 din imam vsak mesec svojega denarja. Dobivam vajensko nagrado pa tudi doma mi pomagajo. Če res potrebujem. Stanujem v Ormošnjicah. 4.000 din plačam vsak mesec za kosilo v dijaški kuhinji, zvečer jem doma, zjutraj pa, kakor je. Če imam čas, zajtrkujem, kadar pa sem pozen, grem od doma teš in dopoldne malicam. Stanovanja mi ni treba plačati, tako mi ostane okoli 3.000 din. Redno kupujem TT in Dnevnik, včasih grem v kino, v gostilnah me pa ne boš videli. Za skromno življenje je ta denar kar dovolj.

seveda, za obleko in obutev bolj malo ostane.

Vinko Vidic je avtomehanični vajenec pri KZ Sevnica. Kadar sem v šoli v Novem mestu, stanujem v bršlinskem internatu, jem pa v dijaški kuhinji, kjer imam plačane vse tri obroke hrane. Mesečno dobivam 6.000 din vajenske nagrade, porabim pa precej več. Kar zmanjka, dodata mama in sestra, ki me vzdržujeta. Spominjam pa se priporočanja fantov lani, da jedo v šoli le enolončnico in da je to vsa hrana, ki jo uživajo. Nekateri vajenci pri podeželskih mojstrih niso dobivali niti vajenske nagrade, pa so se ball to povedati.

Meni je hrana v dijaški kuhinji kar všeč. Slišal sem tudi že pripombe, da nekateri fantje v dijaški ne morejo jesti, pa se mi zdi, da je to le izgovor. Najbrž nimajo denarja in jim je nerodno. Le zakaj?

Na šoli smo pri učiteljici Berti Dinčič zvedeli še to, da vsi vajenci te šolske izmene prejema toplo malico v šoli. Ze prvi dan pouka so razposlali okrožnico, s katero so učencem sporočili, da je malica pravzaprav obvezna. Vodstvo šole smatra, da 500 dinarjev na mesec za toplo malico v dopoldanskem času res

ni preveč in da to vsoto vsakdo lahko prispeva. Ta ukrep so uvedli tudi zato, ker so nekateri fantje doma dobivali denar za šolsko malico, namesto nje pa so raje kupovali cigarete. Tako bo manj kajenja, hkrati pa bo poskrbljeno vsaj za dopoldansko prehrano vajenske mladine.

RAZMERE UREDITI!

MARIJA PRAH, predsednica sveta za socialno varstvo in varstvo družine občine Novo mesto, je o problemu mladinske prehrane takole izjavila:

— Ves denar, ki ga vlagamo v prehrano otrok, je ena najkoristnejših družbenih investicij. Mislim, da o potrebi obstoja dijaške kuhinje ni vredno izglajati besed, saj je menda vsem jasno, da mora poslovlati. Razmere v tej kuhinji pa bi bilo treba čimprej urediti, da se dijaki ne bi več pritoževali. Na kak način bomo to uredili, je treba razmisliti, mislim pa, da za izplačilo podpor socialno šibkim dijakom iz proračuna socialnega varstva ni nobenih stvarnih možnosti.

Dijaški kuhinji bibe plat zvona

Namesto 300 zdaj le 180 abonentov v novomeški dijaški kuhinji — Dijaki s kuhinjo žal niso zadovoljni — So res tako izbirčni ali je vzrok drugje?

Namesto 300 le 180 abonentov v novomeški dijaški kuhinji. Dijaki s to kuhinjo niso zadovoljni! So res tako izbirčni ali je vzrok drugje? Dijaška kuhinja postuje v kletnih prostorih osmerietke že vrsto let. Skrajja je bilo toliko interesov, da so jih morali odklanjati, zadnja leta pa se je položaj bistveno spremenil. Kdor le more, si poišče hrano drugje, zato je pred nedavnim prišlo tako daleč, da se je začelo govoriti o ukinitvi te ustanove. V najbolj kritičnih dneh je upravnica dijaške kuhinje o tem takole povedala:

— Ze 11 let je občina dajala naši kuhinji 300.000 din letne pomoči, vendar v zadnjih dveh letih obljube ni izpolnila. Leta 1962 smo dobili od te vsote 100.000 din, leta 1963 pa 200 tisoč din. Cene živil so v tem času neverjetno poskočile, pomoči RK je vedno manj, zato

je jasno, da ob povečanih stroških in manjši pomoči družbe ne moremo nuditi več tako dobre hrane. Ko so v šolah začeli kuhati enolončnice, je bilo pri nas vedno manj abonentov. Za topel obrok dobre hrane so dijaki v šoli plačali le 65 din, pri nas pa je stalo kosilo še enkrat več. Šole so lahko nudile dobro jed za tako ceno, ker je šolska kuhinja dobivala občutno pomoč iz proračuna šole, nam pa ni nihče nič dal.

Prizadevali smo si, kolikor smo mogli, vendar je tudi pri nas tako, da je za malo denarja malo muzike. Tristo tisoč je pred leti še nekaj pomenilo, pri sedanjih cenah in jenem prometu s milijonov pa pomeni lanska družbena pomoč kapljo v morje.

Upravni odbor sem na vse te težave opozorila. Precej smo več možnosti, če bi kakorkoli izboljšali kritični položaj, žal izhoda ni mo naša. Odločili smo se za delegacijo, ki je šla na občino, da bi s pristoj-

nimi tovariši prišli do pametnih sklepov. Nato je občina sklicala posvet z ravnatelji šol in drugimi javnimi delavci, ki se ukvarjajo z mladino. Sklenjeno je bilo le to, da bodo na šolah ukiniteli enolončnice za vse tiste, ki stanujejo v Novem mestu, povedali so nam, da na denarno pomoč s strani občine ne smemo računati in da je to pravzaprav vse, kar lahko storijo za nas. Predvideli smo, da bodo vsi srednješolci, ki so bili ob šolske enolončnice prišli v našo kuhinjo, pri tem pa smo se pošteno zmotili. Nekateri so se res vrnili k nam, precej pa se jih je odločilo kljub višjim cenam za obrat družbene prehrane ali si pomagajo na drug način. Poizkusili bomo še s posvetom abonentov in kolektivna naše kuhinje, da bi se o vseh težavah in morebitnih nepravilnostih odkrito pomenili.

GLASNA IN JASNA BESEDA ABONENTOV

Posvet je bil nedavno tega nočnega večera v dijaški kuhinji. Udeležilo se ga je okoli 50 mladincev in mladink iz vseh srednjih šol, kolektiv

kuhinje, zastopnik občine Ivan Grašič in še nekaj drugih gostov.

V uvodnem referatu je upravnica kuhinje povedala nekaj podatkov o poslovanju v preteklem letu, nato pa večkrat pozvala dijake k odkriti besedi, kritiki in predlogom.

Ze je kazalo, da so pravzaprav vsi zadovoljni, saj se prve pol ure nihče ni sprožil plaz. K besedi so se oglašali dijaki kar po vrsti, posebno učiteljski. Izkazalo se je, da jim v dijaški kuhinji ne gre v račun predvsem to, da morajo plačevati hrano tudi za tiste dneve, ko je ne uživajo. Prav zaradi tega so se nekateri raje odločili za obrat družbene prehrane. Drug problem, ki je na tem posvetu v vsej grenkobi planil na dan, pa so nizke štipendije, zaradi katerih dijaki ne jemljejo vseh treh obrokov hrane temveč samo enega ali dva.

Misli so se kresale vseprek, padali so predlogi, končno pa so se zedinili za naslednje: vodstvo kuhinje pristalo na to, da bodo abo-

nenti ob nedeljah lahko hrano odpovedali, sicer ne v celoti, vendar na ta način, da bodo plačali le režijske stroške, stroške za živila pa jim bodo odšteli. Razen tega bodo v bodoče dijaki sodržavni pri sestavi jedilnikov, iz vsake šole po eden. Sprejeti so tudi predlog, naj bi na vsaki šoli delovala posebna komisija; ta bo naredila seznam vseh dijakov in dijakinj, ki ne morejo plačati vseh treh obrokov hrane. Seznane bodo predložili socialnemu skrbstvu posameznih pristojnih občin, da bi s primernimi podporami pomagali siromašnim dijakom. Seveda pa je veliko vprašanje, če ne bo ostalo le pri seznamih, saj vemo, da socialni službi že tako primanjkuje denarja za reševanje lastne problematike.

Ceravno bi vse te predloge urednicili, še vedno ostane odprto vprašanje kvalitete hrane v tej kuhinji, ki je bila povod za pritožbe dijakov. S povečanim številom abonentov bi sicer nekaj pridobili, vendar taško malo, da to kuhinje ne bi rešilo težav. Dokler

bo kolektiv dijaške kuhinje navezan na ista sredstva, s kakršnimi je razpolagal doslej, ne bo mogel nuditi boljše hrane, četudi ima še tako dobro voljo.

Če občina tudi poslej ne bo pripravljena primakniti kaj več iz svojih sredstev, preostane samo še zvišati cene. Do tega bo najbrž moralo priti, saj kuharice ob napornem delu in 15 tisočih mesečnih prejemkov niso zadovoljne. Mimo teh pa bi muno potrebovali vsaj eno kvalificirano moč. Kaj torej storiti? Vsekakor bo treba najti nov vir dohodkov!

Vsi, ki se bodo poklicno ubadali s tem problemom, naj to store z največjo mero odgovornosti. Zavedati se moramo, da bodo slabo hranjeni dijaki čez nekaj let na svojih delovnih mestih malo odpor- ni delavci. Ne smemo se čuditi, če bodo tedaj na račun te ali one bolezni kot posledice nezadostne hrane v doraščajoči dobi izgubili toliko in toliko delovnih dni.

Pred sto leti v Novem mestu

12. novembra 1865 je na občinski seji J. Arko predlagal »Rudolfovo«, vendar je hotel vedeti še za mnenje Zgodovinskega društva in drugih avtoritet. Končno je obveljalo »Rudolfovo«, seveda le v uradnem jeziku, narod je ostal pri svojem udomačenem nazivu. Do kakih smešnosti je ta sprememba imena privedla v uradnem dopisovanju podeželskih občin z mestno, kaže npr. dopis ajdovške občine z naslovom: »Najprejme Gospod Novomeški župan v Rudolfovo«.

P. Hicinger je v zgoraj omenjenem dopisu grajal, da ni bila ob petstoletnici izdana nikaka spomenica, in ponovno predlaga, da bi bilo dobro izdati vsaj spominski album s kratkim pregledom mestne preteklosti in priobčenjem važnejših listin iz mestnega arhiva ter opisom jubilejnih svečanosti, kar je ostalo zopet brez odmeva. Zgodovino Novega mesta je še petindvajset let kasneje napisal prof. Ivan Vrhovec.

Če na kratko povzamemo predloge in načrte, ki so jih meščani stavili občinskemu odboru v izvedbo v zvezi s petstoletnico mesta ali pa jih je občinski odbor pripravil sam, moramo najprej ugotoviti, da v vseh treh letih razpravljanja, kaj naj bi bilo mesto in njegovim prebival-

3. izdaja kratke zgodovine Novega mesta z objavo najvažnejših zgodovinskih dokumentov.

Denarna sredstva za uresničenje vsaj nekaterih teh predlogov naj bi vrgla loterija, oziroma naj bi se natekla v posebnem fondu s podporami dežele in Kranjske hranilnice. Dovoljenje za loterijo pa naj bi izprosila posebna deputacija pri cesarju. Namesto deputacije je bila odposlana le pismena prošnja, loterija je bila sicer dovoljena, a nikdar izvedena, prošnje za podpore, ki naj bi se zbirale v posebnem fondu, pa so ostale brez odgovorov.

Temu primerno je bilo tudi uresničevanje predlogov in načrtov: od predlogov, navedenih pod 1., ni bil uresničen niti eden; od predlogov pod 2. so izvedli samo preimenovanje uradnega naziva mesta; pod 3. navedeni predlog je bil uresničen toliko, kolikor je Zgodovinsko društvo za Kranjsko v Ljubljani v svojem glasilu objavilo zbirko dokumentov, ki zadevajo zgodovino Novega mesta, in ob lastnih stroških oskrbelo njihov ponatis v posebni brošuri. Ta objava je še danes toliko pomembnejša, ker je večina dokumentov, ki so jih pred sto leti še videli v novomeškem mestnem arhi-

prinesla novomeškemu družabnemu življenju samo škodo, češ »veliko društev, mnogo stroškov in malo prave družabnosti«.

V sredi septembra je pripravil odbor izpopolnil vrnjena pravila, jih v soboto, 23. septembra, sprejel potrjena, naslednjega dne pri Brunerju sklenil takoj pričetj z nabiranjem članov in jih takoj prvega dne nabral 46. 11. oktobra 1865 so »Novice« priobčile vabilo »začasnega odbora društva narodne čitavnice« na ustanovni občni zbor 23. oktobra, na katerem je bil za predsednika izvoljen dr. Josip Rozina, ki je bil že leta 1848 predsednik »Slovenskega društva«. Novomeško družabno življenje je bilo v zimi 1865/66 že pod vtisom prireditve čitavnice, ki je tako resnično ostala edini spomin na petstoletnico, postala matična vseh novomeških narodnih društev in ob svoji desetletnici sebi in Slovencem zgradila prvi — Narodni dom.

Narodna čitalnica je v začetku sedemdesetih let kupila tri hiše ob današnji Sokolski in Cvelbarjevi ulici in sklenila na teh stavbiščih sezidati »Narodni dom, ki bo središče za narodno gibanje na Dolenjskem«. V letaku z naslovom »Način, po katerim se zida Narodni dom v No-

načrt, je zdaj izvršeno, še več pa tega, o čemer takrat niti slutnje ni bilo. Novo mesto je ujelo korak s splošnim napredkom in razvojem pri nas, raste po številu svojih prebivalcev in se po svoji zazidani površini vedno bolj širi. Vrsta zavodov in ustanov, od prosvetno-kulturnih, socialno-zdravstvenih in gospodarskih do podjetij in uspešno razvijajočih se tovarn daje Novemu mestu večjo pomembnost v okviru celotne Dolenjske kot samo njegova upravno-politična funkcija središča novomeške komune.

Pri tem pa je treba na pragu šeststoletnega jubileja Novega mesta budno paziti na ohranitev najpomembnejše dragotine, ki si jo je naše mesto ohranilo iz davne preteklosti: čuvati in ohraniti je treba zunanjo podobo zgodovinskega mestnega jedra z vsemi značilnimi pogledi nanj. Več kot jasno je, da nihče ne zagovarja brezpogojne ohranitve vsega, kar je dotrajalo in je zapisano razpadu. Nasprotno, najnujnejše je, da se v vseh predelih zgodovinskega jedra mesta, t. j. na področju med Vrati in okljukom Krke, nujno izvrši obnova in asanacija vsega, kar ne ustreza ne higiensko-zdravstvenim zahtevam ne zahtevam količjak ustreznega stanovanja, potrebno je nadaljevati s sodobno ureditvijo cestišč in komunalnih naprav itd. Ob vsem tem delu in zlasti načrtovanju teh del pa je treba imeti tenak posluh za vse, kar tvori prirodno in zgodovinsko vrednost mesta, s tem pa tudi njegovo turistično zanimivost in privlačnost.

AKADEMSKI SLIKAR

Vladimir Lamut

Rojen 19. avgusta 1915, umrl 11. marca 1962, vrnjen domači zemlji 9. aprila 1962.

»Teško je vsako slovo, še težje zadnje slovo od mladega ustvarjalca, kot si bil Ti. Kot začaran si z neverjetno zagrizeno delavnostjo ustvarjal in odkrival skrivno lepoto te pokrajine in jo ohranjal v svojih podobah. Bil si poln ljubezni do te prelepe dolenjske deželice, do našega Novega mesta, do vse intimne, svojstvene lepote, posejane tod naokrog. Tvoj opus je izredno bogat in dragocena zapuščina, posvečena Dolenjski in prav Novemu mestu, ki si mu ohranil njegovo najbolj tragično podobo iz dni, ko so ruševine še vsepovsod preživjele spominjale na trdo pest okupatorjev. Ti so tudi Tebi prizadajali gorje in še poglobili težko usodnost Tvoje nature.

Žal, prežal, da za vedno odhajaš prav sedaj, ko je po muk polnem nezadržnem iskanju postala Tvoja umetniška izpoved umirjena in preciščena in si nam prav v zadnjem času dal svoje najboljše stvaritve. Pred Teboj se je odpirala Tvoja najboljša ustvarjalna era — pa je Tvoje občutljivo in izmučeno srce, kot da bi zadnje sozvočje z ljubljeno zemljo dolenjsko iskalo, omahnilo v objem tiste temne in skrivnostne Krke, ki si ji posvetil največ ljubezni.

Novo mesto, Dolenjska, naša slovenska umetnost Te je mnogo prezgodaj izgubila. Ob težki in skoraj neumljivi usodnosti, ki ogrinja Tvoje slovo, so blede vse besede velike zahvale za vse stvaritve, ki si nam jih dal. V njih začenaš živeti svoje pravo, neumrljivo življenje. Tvoj nemurni, izmučeni duh pa naj najde pokoj v ljubljeni domači zemlji.«

(Božidar Jakac, Slovo ob odprtem grobu Vlada Lamuta)

ki naj bi bilo do konca aprila, bi se pogovorili o višini štípendij — te naj ne bodo več socialna podpora študentu — o večji načrtnosti štípendi-

ranja ter o tesnejši povezavi med štípendisti in štípenditorji (prakse med počitnicami, nagrajevanje študenta za opravljene izpite itd.)

Novo mesto iz zraka (leta 1938) — v ozadju še nezazidana »Kolonija«

cam v trajno korist in pomnilo obenem napredek Novega mesta, ne moremo naslediti kakega resnično uradnega načrta, ki bi ga tudi dosledno izvajali oziroma stremeli za njegovo uresničitev. Predlogi so padli od leve in desne, iz leta v leto so jih spreminjali ali dopolnjevali, pri tem pa se razburjali predvsem okoli vprašanja nekaterih formalnih korakov, ki bi jih bilo treba napraviti zato, da bi si mesto nekako pridobilo finančna sredstva, ki bi potem omogočila izvedbo vsaj nekaterih načrtov oziroma predlogov.

Ti predlogi sestavljajo v glavnem tri skupine:

1. zgraditev mestne bolnišnice, razširitev gimnazijskega poslopja, razširitev rotovža, ureditev prostorov za deklško šolo, ustanovitev hranilnice, ureditev mestne hiralnice in zgraditev vodovoda;

2. pomnožitev učil in namestitev novih učnih moči za proste predmete na gimnaziji, poimenovanje ulic in trgov in ureditev ulične razsvetljave ter preimenovanje Novega mesta po ustanoviteljevem imenu oziroma obnovitev starega, že po Jožefu II. odpravljenega mestnega naziva;

vu in so pred dvema desetletjema bili še ohranjeni, za vedno izgubljeni.

V Novem mestu se torej razen triletnega besednega boja in tridnevne veselice ter pred rotovžem posekane kostonja ni izvršilo nič, kar bi spreminjalo podobo mesta.

Če so propadli vsi načrti in predlogi, ki so nastajali v zvezi s petstoletnico, se je uresničila vsaj sanja peščice novomeških rodoljubov: narodna čitalnica. 27. avg. 1865 se je zbralo 20 meščanov, ki so se posvetovali o novem društvu in sklenili čimprej predložiti pravila oblasti. Lajbaherica je pisala 6. septembra, »da v Novem mestu od jubilejnih slavnosti dalje resnično datira nova era. Do sedaj tako mirno in družabno mesteče je naenkrat razklano na dva tabora.« »Tu Kasino!«, »Tu Čitavnica!« je njuno geslo. Pravila da so že predložena oblasti, in ker je na Dunaju tako imenovano grofovsko ministrstvo, hočejo seveda tudi Novomeščani za predsednika »aristokrata« (namiguje na Franca Viktorja Langerja pl. Podgoro). Zgražajoč se, da so glavni organizatorji čitalnice kakih trije državni uradniki, meni, da bo ustanovitev čitalnice

vem mestu« pravi čitalnični odbor, da je namenjena nova stavba za sledeče ustanove: »Ustanovila se bode v njem slovenska ljudska knjižnica, dolenjska hranilnica, narodno gledališče, dolenjski muzej, in šola za narodni jezik, slovstvo in zgodovino, kakor i drugi, za prosep narodnega zavedanja in napredka, pak tudi materialnega blagostanja vevlačni zavod.«

Temeljni kamen za novi dom je župan Dominik Rizoli položil leta 1873, dve leti kasneje je bil pod streho in deloma uporaben, deset let zatem — 1885 — pa povsem končan. V lasti Narodne čitalnice je bil vse do njenega prostovoljnega razida 1925, nakar je kot Sokolski dom prešel v last novomeškega Sokola. Po osvoboditvi je postal last Partizana, v njem pa je urejen Dom ljudske armade.

Če primerjamo današnje stanje Novega mesta z onim pred sto leti, je sprememba očitna, kot bi to morali ugotoviti pri vseh naših naseljih, krajih in mestih. Marsikaj, kar je pred stoletjem in še dolgo potem bilo samo meglen

Posvetovanje o štípendijah

Predstavniki Kluba ribniških in kočevskih študentov so predlagali pristojnim organom v obeh občinah razširjen posvet, ki bi se ga razen predstavnikov kluba in občine udeležili tudi zastopniki gospodarskih organizacij — štípendistov. Posvet je nujen glede na sedanje stanje štípendistov s tega območja. Študentje se zavzemajo za hitrejšo rast štípendij, ki naj bi se vsaj deloma približale potrebni življenjskemu minimumu študenta, je sedaj že nekje okrog dvajset tisoč dinarjev. Če naj študent v redu študira, mu je treba zagotoviti potrebna sredstva, sicer se mora zaposliti honorarno. Prav pri honorarnih zaposlitvah študentje izgubljajo dragocene dneve in leta. Na tem posvetovanju,

Novomeški Breg okoli leta 1900

OB KULTURNIH STVARITVAH PRETEKLOSTI GLEDAMO V SEDANJOST IN BODOČNOST

Poročali smo že, da je bil 27. in 28. marca v Ljubljani IV. kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije, na katerem so delegati in gostje razpravljali o problemih kulture v našem družbenem razvoju. O tem je najprej poročal predsednik zveze Branko Babič, dopolnili pa so ga delegati s primeri iz prakse naših prosvetnih društev, kakor tudi gostje, ki so zlasti prispevali k razčiščenju pogledov na naš kulturni in družbeni razvoj. Da je kongres dobro uspel, gre zahvala tudi obsežni razpravi o težah in novem statutu pred kongresom. — Kongres je s svojim delom resnično pripomogel, da so se izoblikovala jasnejša stališča, da bodo prosvetne organizacije v novih pogojih dobile ustrezno mesto in svojo vlogo v skupnih naporih za lepše in bogatejše življenje človeka.

Uvodno poročilo predsednika Branka Babiča je postavilo kongresu vprašanje, kako si lahko amaterske kulturne organizacije zagotovijo mesto in vlogo v našem družbenem življenju. Predsednik Zveze Svobod je pri tem dejal:

»Kulturno-prosvetna dejavnost Svobod in prosvetnih društev, vse številnejši klubi, ki že marsikje rastejo v samostojne kulturne ustanove z bogatim sporedom tako po vsebini kot raznovrstnosti kulturnih dejavnosti, razne oblike organizacij in dejavnosti ljubiteljev glasbe, filmov in likovne umetnosti, pričajo, kako široko je torišče zanimanja in aktivnega udejstvovanja ljudi na raznih področjih umetnosti in kulture. Vse to pa hkrati kaže, kako pomembna je ta dejavnost za razvoj splošne kulture najširših ljudskih množic. Mnenje o tem, da so amaterske kulturne organizacije le nadomestilo dejavnosti poklicnih kulturnih ustanov, ne vrednoti pravilno mesta in vloge teh organizacij v našem družbenem življenju. Nedvomno pomenijo

te organizacije mnogo več kot samo to, čeravno je tudi ta element važen.« Tov. Babič je nato dejal, da nam te organizacije pomenijo možnost za široko angažiranost ljudi na vseh področjih kulture, ne glede na to, na kakšni ravni in v kakšnih oblikah se te želje pojavljajo. Seveda pa je stopnja teh možnosti in težnja odvisna od tega, kolikor naš revolucionarni družbeni proces sprošča iniciativno in ustvarjalnost najširših ljudskih množic.

Proces osvoboditve človeka oblikuje tudi miselnost, hotenja in čustvovanje naših občanov

Predsednik Babič je nato opisal, kako poteka proces osvoboditve človeka, ki je nenehoma in čedalje bolj v položaju, da svobodno in samostojno odloča o svoji sedanjosti in prihodnosti. Nova družba seveda ni brez protislovij in spopadov; opraviti imamo z birokratizmom, s poskusi monopoliziranja raznih družbenih dejavnosti, tu

so ostanki starih odnosov in mišljenj, nenehni malomeščanski vplivi in končno še vse tiste zakonitosti družbenih protislovij, ki jih povzročajo, prinašajo in razpleta socializem sam. Vse to seveda ne spreminja bistva naših socialističnih družbenih odnosov, ki se prav v spopadih s takimi idejnimi ostanki preteklosti in tudi s težavami sedanjosti razvijajo in krepijo. Prav ti novi družbeni odnosi in nenehno prizadevanje za uveljavitev novega in naprednega oblikujejo tudi miselnost, hotenja in čustvovanje sodobnega človeka, razvijajo težnje po sprostitvi in osvoboditvi, ustvarjalnosti in uveljavljanju njegove osebnosti.

Ob vsem tem se spreminjajo tudi družbeni odnosi na vasi. Socializacija vasi in z njo nova miselnost si vedno bolj utira pot. Včerajšnji kmet se čedalje bolj spreminja v modernega proizvajalca, vse to pa bistveno spreminja položaj in miselnost vaškega prebivalstva. Zato pomeni vztrajati na tako imenovani »vaški kulturno-prosvetni politiki«, ki se družbi

z nekdanjo kmečko idilo, samo zadrževati proces miselne preobrazbe vasi.

Čas terja od nas sodobno kulturno izživiljanje, zato so vsakovrsne šablone samo škodljive

Človek v mestu in na vasi išče in zahteva sodobno kulturno izživiljanje, v katerem bo našel samega sebe in se oblikoval. To hkrati pomeni, da ne zanikamo kulturnih vrednot preteklosti, marveč da sprejemamo dediščino, se ob njej oprijamo in pri tem gledamo pogumno v sedanost in prihodnost.

Zato je nesmiselno, če bi danes naše kulturno-prosvetne organizacije vztrajale na stališčih čitalništva ali razredne kulturne vloge Svobod. To bi pomenilo, da ne razumemo, kaj nam je revolucija prinesla v našo stvarnost. Zato je treba odpreti vrata vseh naših kulturnih organizacij za najrazličnejše kulturne potrebe, želje in interese. Premagati bo treba pri tem krizo določenih slabosti in idejnih ostankov preteklosti v našem amaterizmu, pri tem pa bo treba upoštevati širok program, ki nam ga lahko nudijo tako dramske predstave, glasba, film, radio, televizija, kakor tudi magnetofon, dobra knjiga, naš dnevni in drugi tisk ter vse druge oblike kulturne življenja in izživiljanja.

Pri tem kulturne organizacije ne smejo pozabiti na mladino in njene potrebe, iz prakse naših poklicnih in nepoklicnih kulturnih delavcev pa morata izginiti ljubosumnost in medsebojno podcenjevanje. Vsa prizadevanja na kulturnem in prosvetnem področju pa ne smejo biti odtrgana od življenja in ljudi, hkrati pa jim je treba zagotoviti trdno in stalno materialno osnovo. Seveda si bodo naše organizacije priborile ugled in podporo oblasti ter delovnih organizacij predvsem z idejno jasno izdelanimi programi, ki bodo usmerjeni v sodobne probleme. Ugled jim bodo dvigale tudi kraju in času primerne konkretne oblike dejavnosti, v katerih se bodo zrcalili interesi občanov. Nujno potrebno bo tudi večje sodelovanje z drugimi kulturnimi in družbenimi činitelji v občini. Z vsem tem bodo naše organizacije lahko izoblikovale svoje mesto in vlogo v kulturnem življenju občine.

Kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije je jasno podčrtal: CLOVEK JE SUBJEKT SVOJE SEDANJOSTI IN ZATO AKTIVEN SOSTAVARJALEC KULTURNEGA ŽIVLJENJA. — Razprava in sklepi kongresa bodo omogočili kulturno-prosvetnim organizacijam, da bodo s svojim vsestranskim delovanjem podpre poglobljanje družbenega samoupravljanja in tako sredi življenja in potreb naših ljudi prispevale svoj delež pri krepitevi kulturne dejavnosti.

Vlado Lamut: BRST (linorez, 1960-61)

Nepozaben Kosovelov recital

Interpretacije posrečenega izbora iz poezije Srečka Kosovela so bile ob odlični glasbeni opremi ljubljanskega klavirskega tria bratov Lorenz v ponedeljek zvečer v novomeškem Prosvetnem domu doživljene, kakršnih ne nudi vsaka prireditev. S Kosovelovim recitalom si je skupina Pro et contra nedvomno pridobila nove simpatizerje, sočnih moči in dober signal, kaj pripraviti za občinstvo in kako stopiti predenj.

Večer, posrečen prezgodaj umrlemu poetu Krasa, Srečku Kosovelu, je v skrbni izvedbi izvenel dovolj prepričljivo in je kot tak dostojno osvetlil delo in pomen velikega pesnika. Za to so poskrbeli dobri interpretatorji Kosovelove besede: Andrej Bartelj, Zlata Zerajc,

Franc Može in Franc Erpič ter Nina Golež, ki je brala vezni tekst. Recitatorji so bili študentje in dijaki novo-meške gimnazije.

K izboru iz Kosovelovega dela se je prilagala glasbena spremljava, s katero je večer popestril klavirski trio bratov Lorenz. Ob odlični izvedbi del Bedriha Smetane, Josepha Heydna, Petra I. Cajkovskega in Sergeja Rahmaninova je prireditev dosegla pravi umetniški vrhunec. Na popolno doživetje je ob izkoriščenih svetlobnih efektih vplivala tudi odrska scena.

Ce bi se o večeru hoteli izraziti z besedami preproste poslušalca, bi rekli: ša več takih večerov!

I. Z.

POPRAVEK

Prof. Ema Muser, direktorica MZEPS v Novem mestu, nas je opozorila na nekaj pomanjklivosti v dveh sestavih, v katerih je naš poročalec povzel nekaj misli iz njenih razprav. Ker povzetki spreminjajo smisel razprave prof. Muserjeve, objavljamo naslednje pojasnilo: Dolenjski list je 5. marca 1964 v članku »Z združevanjem sredstev v hitrejši razvoj« poročal o seji občinske skupščine v Novem mestu. Članek ima tudi vmesni naslov »Kombiniran pouk bomo odpravili le z večjim številom predmetnih učiteljev«, o čemer pa prof. Muserjeva v svoji razpravi ni govorila. Število predmetnih učiteljev namreč ne more direktno vplivati na odpravljanje kombiniranih oddelkov, ker v letih poučujejo razredni učitelji.

2. aprila je naš tednik objavil članek s posvetovanjem komunistov dolenjskih občin. Tudi tu je poročalec DL v povzetku razprave prof. Eme Muser zaključil več netočnosti, ki bistveno spreminjajo vsebino enega dela njene razprave in bi v taki interpretaciji pomenile zagovarjanje nazajskih pojmovanj. Povsem netočno in nepravilno je povzel stavek: »V šolstvu smo torej z novim sistemom naredili korak nazaj, namesto korak naprej.« Kdor bi stvar tako razlagal, bi pač ne sodil niti v vrste naprednih prosvetnih delavcev, še manj pa v vrste članov ZK. V razpra-

vi prof. Muserjeve je bila podanjanja tale misel: »Ali bomo zaradi nezadostnih sredstev v občinskih skladih za šolstvo morali ukinjati vse višje in dopolnilne oblike dela šol, ki smo jih že razvili, in s tem storili korak nazaj? V ilustracijo naj navedem primer: pred nekaj dnevi je osnovna organizacija ZK neke osnovne šole razpravljala o finančnih sredstvih šole in o tem, naj se na šoli ukinejo vse dopolnilne dejavnosti, ker ni več sredstev na razpolago, kot le za redne osebne dohodke prosvetnih delavcev.«

To pa izven seveda bistveno drugače, kot je poročal naš dopisnik z omenjene šole. Sistem financiranja šolstva prav gotovo pomeni velik napredek v razvijanju šole kot samostojne družbene ustanove in prosvetnega delavca kot svobodnega ustvarjalnega družbenega delavca. Seveda pa je treba zagotoviti stabilnejši vir dohodkov občinskih družbenih skladov za šolstvo in spremeniti instrumente delitve narodnega dohodka v korist komunne, kar je prof. Muserjeva ob zaključitvi svoje razprave na posvetovanju 30. marca tudi poudarila.

Opravičujemo se tov. prof. Muserjevi zaradi opisanih netočnosti, poročevalca z obeh seji pa je uredniški odbor našega tednika medtem že opozoril na pomanjkljivo poročanje.

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

20 let partizanskega invalidskega pevskega zbor

Z naredbo Glavnega štaba Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije je bil 21. 4. 1944 ustanovljen Partizanski invalidski pevski zbor z nalogo, da širi partizanske borbeno in narodne pesmi med borci v partizanskih bolnicah, na borbenih položajih, kakor tudi na mitingu na osvobodjenih ozemljih širom po Sloveniji.

Tako se je zbrala v vasi Planina nad Crnomljem skupina tridesetih borcev, zbranih iz raznih partizanskih bolnic, ki so bili zaradi poškodb, dobljenih v borbi, izločeni iz borbenih enot. Ta grupa je pod vodstvom prof. Karla Pahorja, znanega skladatelja partizanskih in borbenih pesmi, začela z delom. Borci pevci so pod strokovnim vodstvom hitro napredovali in so do osvoboditve 1945 nastopili na 122 koncertih. Peli so po partizanskih bolnicah, na položajih v gozdovih, kakor tudi na proslavah in mitingih.

Poleg navedenega prvega dirigenta prof. Karla Pahorja so v zboru sodelovali še dirigenti prof. Pavel Šivic, Ciril Cvetko in Drago Korosec, vsi znani skladatelji partizanskih pesmi.

Malo pred koncem osvobodilne vojne je bil zbor poslan z letalom v Bari v Italiji. Tu je prilagal jugoslovanskim partizanskim borcem in zavezniškim borcem koncerte partizanskih pesmi. Nastopil je še v drugih italijanskih mestih, in to v Altamura, Trani, Bari, Andri in Gravini. Povsod, kjer je nastopil, je bil veliki priznanj in navdušenja med poslušalci zaradi kvaliteta in skrbno pripravljene programa.

Po turneji v Italiji je bil zbor poslan v Dalmacijo, kjer je nastopal v Splitu in drugih mestih.

Kmalu po osvoboditvi je ponovno začel z intenzivnim delom, prvaka pod vodstvom prof. Pavla

Šivica, kasneje pa pod vodstvom prof. Radovana Gobca, popularnega skladatelja partizanskih borbenih in narodnih pesmi, ki še danes vodi zbor z velikim uspehom.

Od 1945 pa do 1964 je Partizanski invalidski zbor nastopil na približno 1000 koncertih in drugih proslavah. Zaradi uspešnega dela pri gojenju in širjenju partizanskih pesmi ter visoke kvalitete, je bil večkrat pozvan, da sodeluje na svečanih sprejemih tujih državnih enov in delegacij, tako npr. ob obisku cesarja Etiopije Haile Selasija, predsednika ZAR Naserja,

načinim zborom, tako po svoji interpretaciji, kakor tudi po svoji kompleksnosti.

Zbor je gostoval z več koncerti tudi v Italiji, in sicer v Trstu in v bližini Trsta. Tudi na tem gostovanju je zbor žel mnogo priznanj ter je bil povsod nad vse lepo sprejet.

Po osvoboditvi je gostoval po vseh bratskih jugoslovanskih republikah, kjer je bil navdušeno priznanje. Nastopil je tudi pred predsednikom republike Josipom Brozom-Titom in drugimi visokimi državnimi funkcionarji.

NE ZAMUDITE!

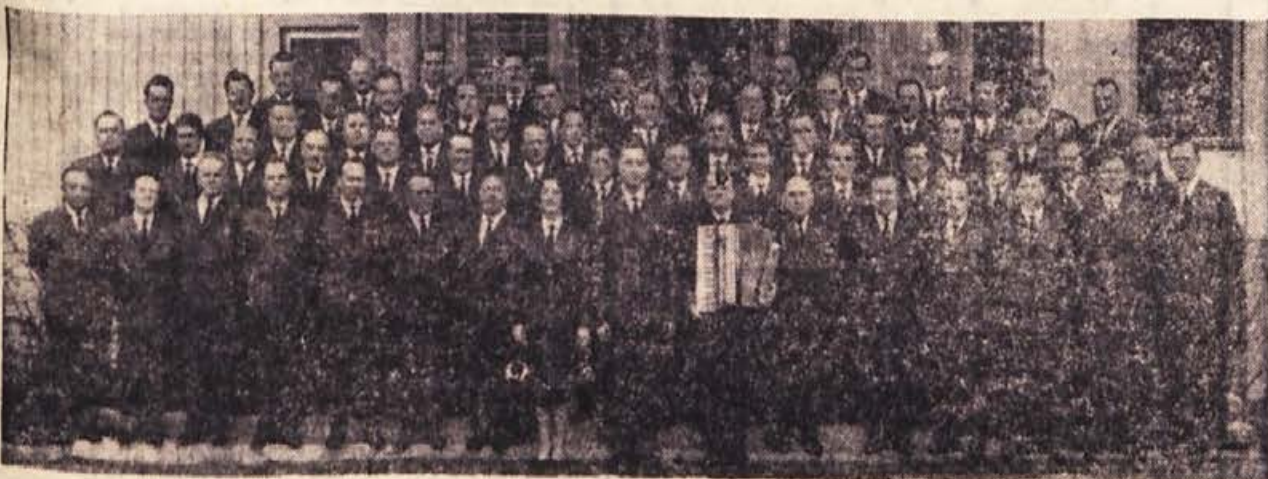
V ponedeljek, 13. aprila, bo v novomeškem Domu ljudske prosvete ob 20. uri koncert Partizanskega invalidskega pevskega zbor. Prebivalce Novega mesta in okolice opozarjamo na to izredno gostovanje popularnih partizanskih pevcev, ki so ponesli slavo naše borbe in pesmi daleč v širni svet in po domovini!

predsednika Indonezije Sukarna, romunske partijske in državne delegacije itd.

Zbor je bil povabljen na turnejo v Romunijo, kjer je bil tri tedne, z velikim uspehom je nastopal na 12 koncertih v Bukaresti ter v drugih mestih Romunije. Več koncertov je bilo po tovarniških delovnih kolektivih. Ob tej priliki je dobil mnogo priznanja in pohvale, da je kot amaterski pevski zbor enakoveren profesio-

Člani zbor so v pretežni večini invalidi narodnoosvobodilne vojne. Ob ustanovitvi zbor 1944 sodeluje v njem nepretrgoma še 12 tovarišev. Zdej šteje 65 aktivnih članov, poleg teh so v zboru še prof. Janez Kuhar, solist, in Vanda Ziberi, solistka, članica Opere.

Za zasluge pri širjenju partizanskih in borbenih pesmi je predsednik republike zbor odlikoval z visokim jugoslovanskim odlikovanjem.

Partizanski invalidski pevski zbor (aprila 1964 — ob 20. obletnici ustanovitve)

SMRT JE MOJ POKLIC

Robert Merle

Rekel je, da so se grelna naprave pri kopalnici pokvarile in da bodo zdaj zdaj popravljene. Medtem sem tudi jaz prispel na dvorišče. Takoj sem zapovedal, naj prinesejo vedra vode in Zide napojijo. Nato sem obljubil, da bodo kruh dobili po kopeli. In telefonični sem se Hagemannu, naj pripelje svoj taboriščni orkester, v katerem so igrali jetniki. Nekaj minut pozneje je orkester že prispel. Muzikanti so se stisnili v kot dvorišča ter pričeli igrati dunajske valčke in poljske pesmi. Ne vem, ali jih je pomirila glasba sama ali jim je naše namere do kraja prikrižilo to, da so muzikanti igrali domače naprave. Naj je bilo tako ali drugače, množica se je umirila, Zidje se niso več razburjali, in že sem bil prepričan, da mi jih ne bo težko spravili v pedzemsko stališnico, ko bo prispel Himmler.

Manj pa sem bil prepričan o mirnem prehodu iz stališnice v »dvorano s prhami«. Odkar sta bila dvojna krematorija narejena, sem za poskušajo že napravil nekaj specialnih akcij in dvakrat ali trikrat se je zgodilo naslednje: v trenutku, ko je množica pričela odhajati v »dvorano s prhami«, je obšel preplah in je v svo silo pritisnila nazaj. Umik smo seveda preprečili z biči in psi. Rep črede je tedaj planil naprej, pomandral veliko žensk in otrok, skratka, vse postopek so spremljali kriki in batine.

Seveda bi bilo več kot nerodno, če bi se kaj takega pripetilo med uradnim obiskom in Himmlerju pokvarilo vse veselje. Razmišljal sem, a nisem vedel, kako naj odpravim to napako. Nisem in nisem mogel doumeti, čemu drugemu naj pripisem tisti nedarni odpor in umik, če ne instinktu, kajti v »dvorani s prhami«, ki je bila navidežno opremljena z zapletenim sistemom cevi, z odtočnimi žlebovi in s številnimi glavicami prh, ni bilo prav nič takega, kar bi lahko zbuvalo sum.

Naposled sem se odločil, naj na dan Himmlerjevega obiska stopijo z jetniki v »kopalnico« tudi Scharführerji ter jim razdelijo koščke mila. Hkrati sem dal tomlaču tudi povelje, naj vest o tej novici raztrosi že v garderobi, medtem ko se bodo jetniki slačili. Dobro sem namreč vedel, da jetnikom vsak najmanjši košček mila pomeni pravi zaklad, zato sem računali, da bom tako uspaval njihovo bojznanost.

Moji bojni načrt se je v celoti posrečil. Brž ko je Himmler prispel, so se scharführerji z velikimi škatalmi v rokah pomešali med množico, tomlači pa so po zvočnikih razlagali, za kaj gre, in jetnike je zajel val zadovoljstva. Slačenje je poteklo v rekordnem času in Zidje so se v radostni nestrpnosti sami pogнали v plinsko celico.

Morilec milijonov v tovarni smrti

Scharführerji so se počasi umaknili in se zunaj prečeli. In Pick je za transportom zaprl težka hrastova vrta. Povabil sem reichsfürerja, naj pogleda skozi lino. Sklonil se je, jaz sem se odmaknil in v tistem hipu je iz plinske celice privrelo zamolčko rjovenje, razleglo se je razbijanje po stenah. Himmler je pogledal na uro, si s roko napravil senco na lino in premečno gledal noter. Njegov obraz je bil brez izrazja. Ko se je nagledal, je namignil oficirjem iz svojega spremstva, naj pogledajo še oni.

Nato sem ga odpeljal na dvorišče krematorija in mu pokazal betonske dimnike, skozi katere smo metali v notranjost »kopalnice« kristale ciklona B. Za nama je prišlo še Himmlerjevo spremstvo in potem sem vse skupaj odpeljal v kurilnico, kjer sem nadaljeval svojo razlago. Čez nekaj časa je nek zvoček rezko zadržal in rekel sem: »To je Pick, ki naznanja, da je treba pogrniti ventilatorje. Stopetek s plinom je končan.« — Predstojnik tehničnih naprav je premaknil neko ročico, ozračje se je streslo od zamolkega hrumenja. Himmler je znova pogledal na uro.

Odšli smo k plinski celici. Pokazal sem na vrsto stebrov iz preluknjane pločevine in pri tem nisem pozabil omeniti, da se imam za to zamisel zahvaliti Piciku. Jetniki iz sonderkomanda, obuti v visoke gumijaste škornje, so grozde trupel polivali z močnimi curki vode. Himmlerju sem razložil, zakaj ta postopek. Nekaj oficir iz njegovega spremstva je za mojim hrbtom porogljivo rekel: »No, navsezadnje je to dobilo prho!« — Odgovorilo mu je nekaj pritaženih smehov. Himmler se ni ozrl, njegov obraz je ostal brezizrazen.

Povzpeli smo se po stopnicah in prišli v prostor s pečini. Hkrati z nami je prišlo dvigalo šte. 2, vrata so se avtomatično odprla in jetniki iz sonderkomanda so začeli trupla nalagati na vozčke. Vsak vozček je nato zapeljal naprej h komandi, ki je smenala prstane, nato h komandi brivcev, ki so strigili lase, in h komandi dentistov, ki so ruvali zlate zobe. Četrta komanda je metala trupla v peči.

Himmler si je ogledal vse faze postopka, ne da bi rekel besedico. Malo dalje je postal pri dentistih: delali so s čudovito spretnostjo.

Naposled sem odpeljal Himmlerja v sečnico in raziskovalne laboratorije krematorija I. Dobro sem vedel, da se reichsfürer silno zanima za znanost, zato sem te prostore uredil s posebno skrbjo. Oprema sečnice in laboratorijev bi lahko delala čast vsakemu najmodernejšemu medicinskemu inštitutu. Reichsfürer si je z velikim zanimanjem ogledal vsako podrobnost, pozorno poslušal moje razlago, a tudi zdaj ni ničesar pripomnil, njegov obraz je ostal zaprt.

Ko smo stopili iz krematorija, je Himmler poblihtel naprej in posvetilo se mi je, da ne namerava obiskati taborišča. Hodil je tako hitro, da je njegov glavni štab zaostal in tudi jaz sem ga komaj dohajal.

»GOSPODARSKA PODJETJA SS«

Pod tem naslovom je pred nedavnim izšla v Stuttgartu v Zahodni Nemčiji knjiga, ki jo je spisal Enno Georg. V tej knjigi najdemo zanimive podatke, ki kažejo, kako je nacistični režim s skrvo in prisilnim delom nestetih »sužnjev« (beri: žrtve nacizma) služil milijone. Tukaj navajamo nekaj takih podrobnosti.

Proti koncu vojne je štela SS 38 divizij. Podrejena so ji bila in so zanj delala vsa koncentracijska taborišča. To je znano, vsaj doslej pa je manjkalo zaokrožen prikaz razpredenosti mreže v gospodarstvu in jtrugod. SS je imela svoj policijski aparat, SD (Sicherheitsdienst) pa je bila njena obveščevalna služba. SS je vplivala na komunalno-politično, imela je raziskovalne inštitute (kjer so nedolžne žrtve mučili in morili v »znanstvene« namene — op. uređ.) ter svojo zdravstveno službo in lastno sodstvo. Število podjetij in industrijskih obratov, ki so jih na Himmlerjev ukaz bodisi ustanovili, bodisi odkupili, predvsem pa z ukano ali s

silo odvzeli, torej ukradli ali oropali, je leta 1944 znašalo 150. SS je imela vse, od kamnolomov in granitolomov (preživelim taboriščnikom so se v najslabšem spominu — op. uređ.) do cvetočega vrta začimb pri koncentracijskem taborišču Dachau; od vrelcev slatine, ki je popolnoma gospodarila, do tovarn porcelana, od živilske do lesne in tekstilne industrije. Nastal je koncentern, podrejen glavnemu uradu za gospodarstvo in upravo, ki ga je vodil SS-Obergruppenführer Oswald Pohl. Himmler je rasel, čim večje je bilo število tistih, ki so delali v njem kot sužnji.

S koncentracijskimi taborišči je začela SS razvijati svojo moč v nemškem gospodarstvu; mnoga taborišča so nastala tam, kjer je kazalo, da bo mogoče na tlači zasnovati donosno kupčijo; kamnolom pri Mauthausnu, Gross-Rosnu in Natzwellerju, tovarna klinerja v Neungammnu, gramozna jama pri Auschwitzu. Potem se je SS-ovska mreža razširila na trgovino z vrtninami in na industrijo poljščarstva; pod nazivom »Ostindustrie GmbH« so se skrivala tista gospodarska podjetja, ki jih je imela SS predvsem v getih, židovskih mestnih četirih v vzhodnoevropskih deželah.

V geto in v koncentracijsko taborišča je segla SS s svojo drugo podobo, s slom po dobičku — piše Enno Georg. Ali naj Zid, ki je kvalificiran kamnosek, zaključuje življenjsko pot v koncentracijsko taborišča? Ali je bil še pred kratkim v trgovino vezan, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

sko pot v plinski celico? Ali je treba mlade, spretnje jetnike strokovno usposabljati (zaradi profila) ali pobiti? Malo je tistih, ki so prišli iz tega pekla zato, ker je SS oenila njihovo strokovno delo, dejstvo pa je da je marsikateri jetnik ušel smrti v zaporih SS prav zaradi SS kot dobriča željne sodelodajalke. Sto in sto milijonov letnega dohodka je imela SS, ki ji v spodjetih ni bilo treba plačevati mezd, kajti — »delo je edino, kar sužnji sme in tudi mora«. Režijskih stroškov ni bilo: stražarje, ki so sužnje priganjali pri delu, je kot član SS plačevala država. V gospodarstvu je SS izkoristila vse možnosti, ki jih je imela zaradi svojega dvojnega položaja: kot državna institucija vojaške tovarne in transportna sredstva, kot gospodar koncerna pa zase ugodna določila civilnega prava.

Gospodarski motoci SS so nastopali kot zasebniki, če je naneslo, da so izjemoma kje tudi kupili in plačevali tovarno, obrat ali podjetje, potrebno za ssaokroženo gospodarsko dejavnost SS. Posebno dobre odnose so imeli z židovskimi banko, v katere predsedstvu so sedeli Himmlerjevi osebni prijatelji, mnogo milijonov kredita so dobili tudi od nemškega Rdečega križa, kar ni prav nič čudno, če vemo, da je bil še pred kratkim v trgovino vezan, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

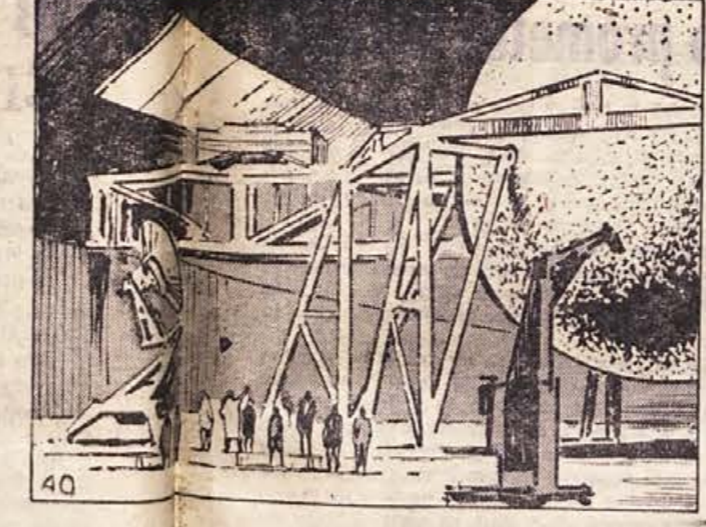
Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

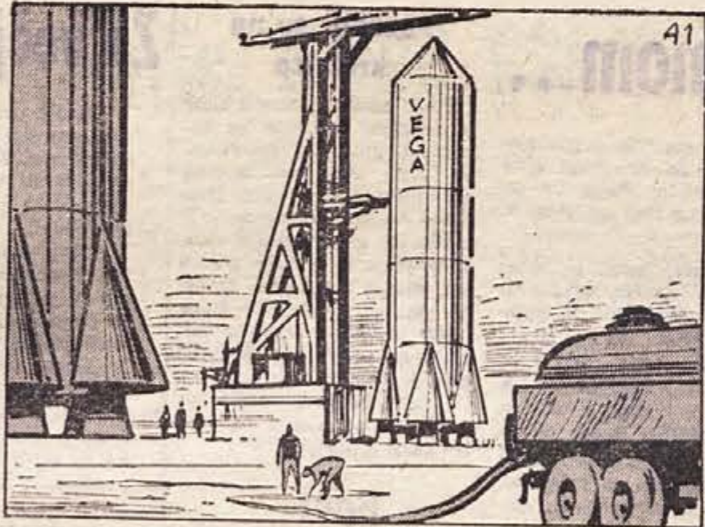
Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

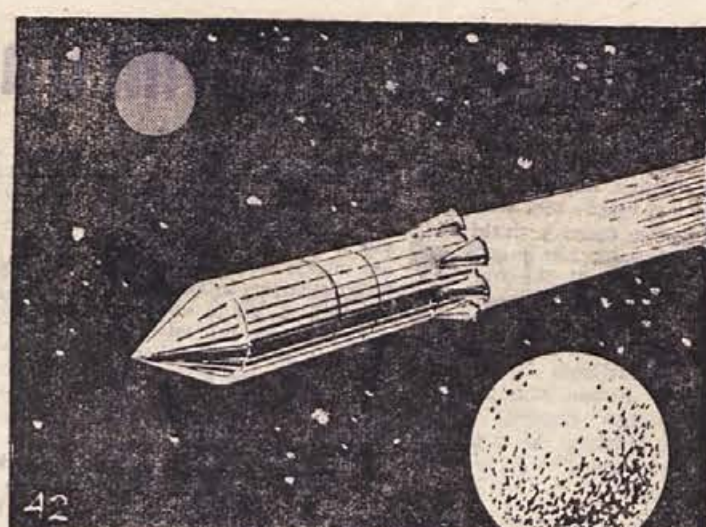
DEČEK DUB V VESOLJU

40. Toda ta sta postaja je že postala tesna in nesodobna. Na njej ne morejo več opravljati vsega, niti misliti pa ni, da bi začeli tudi z gradnjo vesoljske zrcala. Svetovna vlada je namreč sklenila, da bo postavila v vesolju orjaško zrcalo, katerega premer bo 150 km. Lovilo bo sončne žarke in jih usmerjalo na Zemljo. Kjer bo potrebno, bo spreminjalo zimo v poletje, poletje pa led na polih itd. Zgradili ga bodo s skupnimi močmi vsi narodi sveta.

41. Tudi Dub se je prijavil za gradnjo nove vesoljske postaje. Pripravili so dve vesoljski ladji, ki bosta položili »temelje« novi postaji. To sta »Sirius« in »Vega«. Obe sta enako veliki, visoki blizu 60 metrov, približno kot 18-nadstropna hiša, široki pa 19 m. Duba so dodelili posadki raket »Sirius«. — Najprej je poletela z veliko hitrostjo. Za seboj je puščala ognjeno sled.

42. Raketa je bila sestavljena iz treh delov. Ko je prvi, spodnji in največji del porabil pogonsko gorivo, se je odločil, raketa je postala lažja in je nadaljevala let z gorivom v svojem drugem delu. Ko je zmanjkalo tudi tega goriva, je odpadel drugi del rakete. V tretjem, najmanjšem delu sta posadka in material za gradnjo. Motor tega dela je tekel le kratek čas. Raketa ima že tolikšen zalet, da je Zemlja ne prilači več. Zato je kapetan ustavlil motorje.

Trije gangsterji ubiti v bitki

Po napadu na neko blagovnico je chicaška policija za sledovala in v boju zdesetkala tolpo gangsterjev. Tri gangsterje so policisti ubili, četrta pa je ušel. Priče trditjo, da so videli, kako je pobegnil tudi peti gangster. Policija ni imela izgub.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

Gangsterji so z orožjem v roki prisilili uslužbenca, da so jih izročili 6000 dolarjev. S pamom so se nameravali umakniti v avtomobil, ki jih je čakal v bližini, tedaj pa so pobegnili začeli streljati. Dva gangsterja sta bila takoj mrtva, tretji se je nekaj časa skrival, četrtemu pa se je poskušalo pobežniti.

Roparski napad na veleblagovnico so gangsterji izvedli nekaj minut zatem, ko je oklopil avtomobil pripeljal v trgovino vezan z denarjem. Policijska je roparski napad pričakovala in je okoli trgovine razpostavila detektive. Ko so roparji vdrli v veleblagovnico, so detektivi obvestili policajce: leti so pridreli kar v taksijih.

DOLENJSKE NOVICE

POLITIČNI PREGLED

Državni zbor je končal kratko, neproduktivno življenje v zadnjem zasedanju. Odgovoril je na nekaj vprašanj. V to svrhu določil se je za uporabo citalniškega odra stalni tarif, po katerem se ima plačati za uporabo odra vedno gotova svota, če tudi je dotična prireditelj posvečena dobrodelnim namenom.

Prav čedne stvari se čujejo spet iz Italije. Bivši laški minister Nasi je — po domače povedano — drži v domov, ker ni klerikalec, ampak pobralo vsakikat posebej še znesek od 10 do 25 K, razno tako se bodo stroški za kurjavo in svečavo, kakor tudi nagrada za slugo še posebej zaračunali.

(Podgradom) je najden srebrni amulet z emajliranimi spominčicami in z graviranim imenom »Eduard«. Kdor je izgubil, javi naj se tamonjskemu šolskemu vodstvu.

Japonski debeli kostanj (maroni) prenaša, kakor skustnja na kmetijski šoli na Grmu nja, dolensko zimo. Zato kaže ta kostanj na navadni divji, toda užitni kostanj, kakršnega je po Dolenjskem dosti, cepiči. Cepiče oddaja prav po ceni kmetijska šola.

DOMAČE VESTI

V odborovi seji narodne čitalnice v Novem mestu dne

OPELIN SE VRAČA

Opelne ladje, ki jih bo mogoče upravljati, bodo lete v ozračje pred kratkim zavrženi. Vozila bodo v ozračju, da v Sovjetski zvezi so resnostno misljo na to, da bi zopet uvedli v prometne ladje, kakršne so bile opelne. Prvi tak projekt je pred urednikom 50 letih, približno 50 letih, dolga ladja z nosilnostjo 1100 t. Upravljala jo bo dva pilota. Predvidena je oceansko zračno ladjo, ki sprejela 300 potnikov in bo imela plesno dvorano in kino salona, bo lahko tudi za koncertni salon.

Opelne ladje, ki jih bo mogoče upravljati, bodo lete v ozračje pred kratkim zavrženi. Vozila bodo v ozračju, da v Sovjetski zvezi so resnostno misljo na to, da bi zopet uvedli v prometne ladje, kakršne so bile opelne. Prvi tak projekt je pred urednikom 50 letih, približno 50 letih, dolga ladja z nosilnostjo 1100 t. Upravljala jo bo dva pilota. Predvidena je oceansko zračno ladjo, ki sprejela 300 potnikov in bo imela plesno dvorano in kino salona, bo lahko tudi za koncertni salon.

Opelne ladje, ki jih bo mogoče upravljati, bodo lete v ozračje pred kratkim zavrženi. Vozila bodo v ozračju, da v Sovjetski zvezi so resnostno misljo na to, da bi zopet uvedli v prometne ladje, kakršne so bile opelne. Prvi tak projekt je pred urednikom 50 letih, približno 50 letih, dolga ladja z nosilnostjo 1100 t. Upravljala jo bo dva pilota. Predvidena je oceansko zračno ladjo, ki sprejela 300 potnikov in bo imela plesno dvorano in kino salona, bo lahko tudi za koncertni salon.

Opelne ladje, ki jih bo mogoče upravljati, bodo lete v ozračje pred kratkim zavrženi. Vozila bodo v ozračju, da v Sovjetski zvezi so resnostno misljo na to, da bi zopet uvedli v prometne ladje, kakršne so bile opelne. Prvi tak projekt je pred urednikom 50 letih, približno 50 letih, dolga ladja z nosilnostjo 1100 t. Upravljala jo bo dva pilota. Predvidena je oceansko zračno ladjo, ki sprejela 300 potnikov in bo imela plesno dvorano in kino salona, bo lahko tudi za koncertni salon.

Opelne ladje, ki jih bo mogoče upravljati, bodo lete v ozračje pred kratkim zavrženi. Vozila bodo v ozračju, da v Sovjetski zvezi so resnostno misljo na to, da bi zopet uvedli v prometne ladje, kakršne so bile opelne. Prvi tak projekt je pred urednikom 50 letih, približno 50 letih, dolga ladja z nosilnostjo 1100 t. Upravljala jo bo dva pilota. Predvidena je oceansko zračno ladjo, ki sprejela 300 potnikov in bo imela plesno dvorano in kino salona, bo lahko tudi za koncertni salon.

Opelne ladje, ki jih bo mogoče upravljati, bodo lete v ozračje pred kratkim zavrženi. Vozila bodo v ozračju, da v Sovjetski zvezi so resnostno misljo na to, da bi zopet uvedli v prometne ladje, kakršne so bile opelne. Prvi tak projekt je pred urednikom 50 letih, približno 50 letih, dolga ladja z nosilnostjo 1100 t. Upravljala jo bo dva pilota. Predvidena je oceansko zračno ladjo, ki sprejela 300 potnikov in bo imela plesno dvorano in kino salona, bo lahko tudi za koncertni salon.

Opelne ladje, ki jih bo mogoče upravljati, bodo lete v ozračje pred kratkim zavrženi. Vozila bodo v ozračju, da v Sovjetski zvezi so resnostno misljo na to, da bi zopet uvedli v prometne ladje, kakršne so bile opelne. Prvi tak projekt je pred urednikom 50 letih, približno 50 letih, dolga ladja z nosilnostjo 1100 t. Upravljala jo bo dva pilota. Predvidena je oceansko zračno ladjo, ki sprejela 300 potnikov in bo imela plesno dvorano in kino salona, bo lahko tudi za koncertni salon.

RAZNE STVARI

Prehljalstvo kronovne Kranjske se je pomnožilo v preteklem letu za 5761 oseb. Kakor povzemo iz uradnih statističnih podatkov, se je leta 1903 poročilo na Kranjskem 18.007, umrlo pa je 12.346 oseb, od katerih je 2390 doseglo starost nad 70 let. Vsi deljaki je umrlo 1960, vse deljakinje 750, vse deljavce 293, vse deljakinke 89, vse deljavke 108 oseb. — Ponesrečilo je 244 oseb, in sicer: utonilo 64, vled padca 29, vled opadec 25; 18 oseb se jih je zadušilo; 11 povozilo, 5 zmrazilo. Samomorov je bilo 51, umori pa 3; 19 oseb je bilo ubitih. Poročenih je bilo lani 3329 parov.

(1. aprila 1904)

Naznanilo in priročilo

Čenjenemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da voim se svojim, sedaj popolnoma prenovljenim, dobro zaprtim in prostornim vozom ljudi do vsacega odhajajočega vlaka (razven k zjutrajšnjem vlaku le na zahtevanje) in od vsacega dohajajočega vlaka (vsakega vremen v sicer pravčasno in točno tako, da je po moji krivdi ZAMUDA DO VLAKA POPOLNOMA IZKJU. CENA.

Na vedno razpolago sem tudi za posameznike s konji in kočijo za vožnjo na deželo itd. — Prevašam nadalje vsakovrstno blago, hišne opravke itd. na blizo in daleč, ter jamčim za nepoškovdovanje mej vožnjo.

Priporočam se torej slavobčinstvu v prav obilna cenjena naročila s zagotovilom najboljših in točne postrežbe, ter jako nizkih cen. Veselposlovanjem.

ANTON MEDVED, Novo mesto, Na Ločenski cesti

Najmodernejši teleskop v Evropi

Najmodernejši teleskop v Evropi bodo postavili v Italiji, in sicer pri Sirakazah. Teleskop, ki bo dolg 12 metrov, bo stal približno milijardno. Teleskop bo pripadal novemu astronomičnemu observatoriju, katerega načrt je izdelan že več kot 5 let in katerega izvedba bo stala 2 milijardi in pol lir.

Cvetke iz tujih logov

Zgodovinar Gibbon je bil nizek mož z okroglim obrazom, v katerem je njegov mali nos skoraj zginil med debelimi lici. Na

Vedel je: za tastovim tramom...

Milan Repar, 33-letni kopač v rudniku Zagorje, je vedel da ima njegov tast Jože Klun spravljeno denar v vinski kleti v Kalisevcu. Ker je potreboval denar, je 21. oktobra lani v zgodnjih jutranjih urah s cepinom odprl vrata, ki so bila zabita z žebli in za tramom vzel spravljene 84 tisoč dinarjev. Kmalu nato je kupil harmoniko, preostali denar pa so miličniki, ki so tatvino odkrili, skoro v celoti našli pri njem.

Repar je zagrešil tatvino, preden mu je potekla pogojna kazen zaradi podobnega kaznivga dejanja, zato mu je

novomeško okrožno sodišče izreklo enotno kazno — eno leto zapora. Na razpravi je Repar skušal tatvino prikazati v drugi luči. Tvežil je, da mu je bil tast dolžan 46.400 dinarjev, in ker mu jih ni vrnil, si jih je vzel sam, v naglici pa pri tatvini ni utegnil šteti denarja. Vzel je skoro še enkrat toliko, kolikor naj bi mu bil tast dolžan! Izkazalo pa se je, da s tastom nista imela nobenih nepravilnih računov. Štedilnik, ki ga je Repar kupil, in pustil v tastovem stanovanju, bi lahko kadarkoli odpeljal, za 25.000 dinarjev, ki jih je obtoženec prispeval za nakup

opeke, pa sta bila dogovorjena tako, da jih mora Jože Klun vrniti, če Repar ne bo prevzel posestva po njegovi smrti.

Pri odmeri kazni je senat okrožnega sodišča upošteval nekatere olajševalne in obtežilne okolnosti. Na eni strani dejstvo, da mora skrbeti za družino, in obtoženčovo bolehnost, po drugi strani pa to, da obtoženi Repar ni prvič sedel pred sodniki zaradi tatvine. Sodišče je smatralo, da ga bo izrečena kazen spametovala in da bo posledje skušal pošteno uravnati svoje življenje.

Zadrugo je hotel ogoljufati

Pred novomeškim okrožnim sodiščem se je moral zagovarjati Janez Trdič iz Dol. Suhorja, zdaj na prestajanju kazni v ljubljanskih zaporih, ker je lani ob odkupu krompirja ogoljufal črnomaljsko zadrugo oziroma njeno poslovno enoto v Dragatušu.

Trdič je v Dragatušu pripeljal 217 kg krompirja. Odkupovalec je krompir že stehal in dal potrdilo za blagajno, med potjo v pisarno pa je prebrisani Trdič napisal pred omenjeno število še enico,

računajoč, da bo zadruga izmišljenih 1000 kg brez nadaljnega plačala. Blagajničarka je Trdiča videla, ko je pripeljal v vas krompir, in tudi to, da voz ni bil poln, zato ga je pri prevzemu denarja vprašala, če je res toliko pripeljal. Ko je Trdič zatrdil, da je bil voz poln in da je imel na vrhu krompir naložen še v vrečah, mu je izplačala kupnino za 1217 kg krompirja. Nedo dolgo zatem pa je prišel v pisarno odkupovalec, katerega je blagajničarka

takoj vprašala, kako je s Trdičevim odkupom. Goljufijo so takoj odkrili! Trdiča so našli še v vasi, ga privedli v pisarno in pred pričami sestavili zapisnik, katerega so vsi podpisali. Hkrati pa je moral Trdič vrniti priložnih 20 tisočakov za 1000 kg krompirja.

Na glavni obravnavi je vse to zanimal, češ da ni ponaredil potrdila, niti da ni vrnil nobenega denarja. Ker je podpisal zapisnik tako v zadrugi, kot tudi ob zaslusanju na sodišču, se je izgovarjal, da sploh ni pogledal, kaj je podpisal. Spričo številnih nespornih dokazov sodišče tako iz trte izvitemu zagovoru seveda ni moglo verjeti in je Trdiča obsodilo na 4 mesece in 15 dni zapora. Sodišče je ob izreku kazni upoštevalo kot obtežilno okolnost to, da je bil Trdič že kaznovan, kot olajševalno pa skrb za družino.

Začelo se je s pismom

Na 4 mesece zapora in plačilo 11.470 din je bil nedavno na občinskem sodišču v Novem mestu obsojen Stanko Udvarc, kmečki delavec iz Mršče vasi, ker je z nožem ranil Janeza Janežiča.

Letos februarja je Janez Janežič prišel v Kirarjevo hišo po neko pismo, prisotni Stanko Udvarc pa mu ga ni hotel izročiti. Začela sta se sva in se medtem zvrnila po tleh. Ze tedaj je Udvarc pokazal nož, vendar ga je na opozorilo prisotnih spet spravil. Videti je bilo, da sta se fanta pomirila, in Janez je mirno odšel z drugimi iz hiše. Toda Udvarc je prišel za njim, ga najprej udaril, nato pa ga vrigel na tla. Pri tem je napadeni opazil v Udvarcevih rokah nož, ko pa se je že pobral, je opazil prerezano bundo na levi strani prs in rano, iz katere je šla kri.

Stanko Udvarc je bil že kaznovan, kot kaže pa se še

ni spametoval. Nova kazen, ki jo je prejel za ta pretep, je v ponovno opozorilo, da je v socialistični družbi pretepom med vaškimi fanti odklenkalo in da tako obratovanje vsa javnost obsoja.

PRETEP BREZ VZROKA

2. februarja je na poti med Dol, Grčevjem in Starim gradom čevljarški pomočnik Stanko Gotlib v spremstvu žene Franciške napadel Mihaela Jermana in ga udaril po glavi, da je dobil lažje telesne poškodbe. Ob srečanju ga je najprej Gotlibova zmerjala s grdimi psokarni, beseda je dala besedo, dokler ni prišlo do udarcev.

Stanko Gotlib je bil obsojen na 8.000 din kazni, njegova žena Franciška pa na 8.000 din. Razen tega morata plačati oškodovancu 4.000 din za bolečine in 900 din za stroške, ki jih je imel ob zdravniškem pregledu.

Zaradi ljubosumnosti nož v src

2. aprila okoli 17. ure se je pripetil na poljski poti med Poklekom in Premogovci zločin, ki je terjal človeško življenje. S kuhinjskim nožem je Janko Dragozet (40) iz Pokleka št. 2 vzel življenje svoji 35-letni ženi Mari in hudo ranil Katico Zivoder.

Mara Dragozet je obležala na mestu mrtva, ker jo je mož zabodel naravnost v srce. Katico Zivoder so odpeljali v zagrebško bolnišnico.

Podrobnosti o uboju še niso znane, prav tako še ne vedo, kaj je moža privedlo do uboja. Po nepotrjenih podatkih naj bi prišlo do tragedije zaradi nesoglasja v družini. Mož se je v zadnjem času zadrževal v tujini, ko pa se je vrnil domov, je zvedel, da je bila žena nezvesta. Zaradi tega naj bi storil dejanje, po katerem je pobegnil.

Janka Dragozeta so miličniki postaje LM v Brežicah izsledili že naslednji dan. Bil je skrit v slami na gospodarskem posloju v Pokleku. Zadevo še raziskujejo.

V past se je ujela

V obratu Iskre, v Sentjerneju je večkrat kaj zmanjkalo in nikdar niso mogli odkriti tatvino. Vodstvo podjetja se je odločilo za poizkus, ki naj bi nepridiprava izdal. V delavsko garderobo so nastalili dve halji, v njih pa manjšše vsote denarja, ki je bil zaznamovan s srebrnim nitratom. Ko so šli delavci z dela, so jih pregledovali, sledovi srebrnega nitrata pa so se pokazali le na rokah snažilke Marije Hočevar.

Pred kratkim je občinsko sodišče v Novem mestu ta primer obravnavalo in ugotovilo, da je Marija Hočevar iz modre halje v garderobi res vzela 1.100 din. iz bele halje pa 300 din, medtem ko je bila krivde za ostale domnevne tatvine oproščena, ker zanje ni bilo dokazov.

Obtoženka je tatvino priznala, in ker dosedaj še ni bila kaznovana, skrbeti pa mora za dva otroka, ji je sodišče izreklo dokaj milo kazno: plačilo 5.000 din, pogojno za dve leti.

MALI OGLASI V NAŠEM LISTU VAM PRINESEJO ZANESLJIV USPEH!

Pozabili so na kretnico

Pri železniški nesreči, ki se je nedavno pripetila na železniški postaji v Trebnjem, je bila laže poškodovana avstrijska državljanka Hermina Ludel. Do nesreče je prišlo, ko se je potniški vlak, ki pripelje iz Sevnice po 13. uri, zaletel v naložene tovorne vagonne. Službujoče železniško osebje trebanjske postaje ni pregledalo kretnice, zato je osebni vlak zavil na tir, ki ni bil prost. Materialno škodo so ocenili na šeststo tisoč dinarjev.

Spet prevelika hitrost

7. 9. 1963 je z motorjem vozil iz Metlike proti postaji 24-letni predilec Jože Gerksič. Vozil je hitro, vidljivost je bila slaba, cestnišče spolzko, zato ga je začelo zanašati takoj, ko je zavrl zaradi dveh žensk, ki jih je zagledal pred seboj. Izgubil je oblast nad krmilom in se zaletel v Maričo Bučan in Ivanko Klobčar. Prva je bila pri nesreči huje, druga pa laže poškodovana.

Te dni je o nesreči razpravljalo okrajno sodišče v Novem mestu. Motorist je dejanje in krivdo v celoti priznal. Sodnišče je Jožeta Gerksiča spoznalo za krivega, da je iz malomarnosti povzročil prometno nesrečo, in ga kaznovalo na 4 mesece zapora, pogojno za 3 leta in plačilo 206.617 din Zavodu za socialno zavarovanje. Bučanova, ki je bila hudo telesno poškodovana, je zahtevala še 503.000 din odškodnine, vendar ji je sodišče nasvetovalo, naj znesek iztoži s civilno pravdo.

Za večjo prometno varnost

Spričo nenehne in hitrega povečanja števila motornih vozil na cestah je vse bolj možno, da pride tudi do prometne nesreče. Zavedajoč se tega, imajo komisije za varnost prometa in vzgojo velike in odgovorne naloge. Te odgovornosti se v polni meri zaveda tudi ustrezna komisija pri črnomaljski občinski skupščini.

Člani črnomaljske komisije so prišli do sklepa, da brez nenehne in organiziranega dela na terenu ne morejo doseči vidnejših uspehov v prometni vzgoji. V ta namen je komisija na svoji seji 27. marca sprejela plan dela in letošnjih akcij.

Razen zvezne akcije »Skrbimo za brezhibno in pravilno uporabo svetlobnih teles na vozilu«, ki je od 1. aprila do 31. junija letoš, nadaljevala pa se bo še v drugi polovici leta, je komisija sprejela še svoj interni program. Tako bo že maja v Črnomlju javna oddaja »Pokaži, kaj veš o prometu!«, testiranje voznikov motornih vozil itd. V sodelovanju z organizacijami ZSAM in AMD pa bo med letom organiziranih več spretnostnih voženj, na cesti pa bodo občasni pregledi vozil. Za voznike, sole in uporabnike javnih cest bo več predavanj s filmi. Člani komisije so do zdaj izdelali nad 20 diapozitivov, ki jih redno prikazujejo v črnomaljskem in semiškem kinu. V Črnomlju bo v kratkem odprta stalna razstava slik o prometu. Te bodo služile tudi propagandi na podeželju. Za prometno preventivo v delovnih organizacijah bodo skrbele tam ustanovljene podkomisije. V podjetjih bo šlo teže, ker mnogi menijo, da jim taka komisija ni potrebna.

Da bi komisija zastavljene naloge opravila, je predlagala svetu za notranje zadeve pri občinski skupščini, da bi zamenjali nekaj članov. Imenovani so bili novi člani ter nekaj takih, ki imajo že po službeni dolžnosti opraviti z vozili in cestnim prometom.

Radodarni »novinar«

Jeseni 1963 se je v okolici Sočnice pojavil možak z aktovko in pripovedoval ljudem, da gre za novinarskega tečaja in da bo odšel tudi on »čečkarji po časopisih. Neka ženska je možaka povabila v hišo, mu ponudila pijačo in ga nagovarjala, naj bo pri svojem delu pošten, če je že novinar. Neznani možki je v vsem pritrjeval, se tudi sam navduševal nad poštenostjo v tem poklicu, potem pa odšel. Aktovko je kasneje podaril Anžlovarjevemu sinu s Cateža, zatem pa je bilo ime skrivnostnega novinarja kmalu odkrito, ko so spoznali, da je aktovka last Smoletove hčerke iz Ravnika.

Možak ni bil nihče drug kot že sedemkrat kaznovani Ant. Brandšteter iz Ger. vasi pri Trebnjem. Na Ravniku je videl na oknu Smoletove hiše ključ, s njim odprl vrata ter v stanovanju vzel aktovko s šolskimi potrebščinami, v kateri je bilo tudi nekaj denarja, copate, ruto in 2 robca. Vse stvari je stlačil v aktovko in se napotil po vaseh... drugi del zgodbe pa smo že prej opisali.

Zaradi te tatvine se je moral Brandšteter zagovarjati pred okrožnim sodiščem v Novem mestu. Obtoženec se na razpravi kaznivga dejanja sploh ni spominjal.

Senat mu je zaradi velike tatvine odmeril 1 leto in 2 meseca strogega zapora, pri odmeri kazni pa upošteval, da je bil že pri zaradi podobnih kaznivih dejanj večkrat kaznovan, na drugi strani pa verjetno vinjenost in zmanjšano prištevnost.

Obesila se je

5. aprila se je v Repčah pri Trebnjem obesila 23-letna Amalija Udovc. Udovčeva je bila zaposlena kot delavka pri mizarškem podjetju v Trebnjem. Vzroke njene smrti še raziskujejo.

Trikrat na vročem štedilniku!

Dvainpolletni Ladislav Mohar iz Zavinka pri Skočjanu je trikrat padel s peči na vroč štedilnik. Zadnjikrat se je to zgodilo 13. marca, naktar je 14. marca otrok hudim opeklinam podlegel. Dve nesreči sta bili torej staršem premalo pretresljiv pouk!

Prepoznani utopljenki

V Kostanjevici so prepoznali trupli obeh utopljenk, ki jih je Krka nosila s seboj že več tednov. Ugotovili so, da je ena izmed teh Franciška Fink iz Irče vasi, ki je v jesenski noči preteklo leto padla v vodo in utonila, druga pa Angela Perušek iz Struge. Peruškovo so pogrešali od 19. ure 12. marca letos.

Franciško Fink so petegnili iz vode 23. marca dopoldne. Na sebi je še imela nahrbtnik

s steklenicami. Kot je znano, se je usodnega dne Finkova vračala domov v čolnu, ki pa se je prevrnil. Ostali so se iz Krke rešili, nje pa zaradi teme in megle niso mogli najti.

75-letno Angelo Perušek so našli v Krki pri Kostanjevici 4. aprila. Peruškova je bila gluhonema oskrbovanka in šivilja v Strugi. Zakaj se je odločila za smrt v vodi, sedanja poročila ne navajajo podrobno.

V zdravniškem poklicu naglica ni opravičljiva

žurnega zdravnika. Dežurni zdravnik dr. Dereani je menil, da gre za gripo, razen tega se je zanesel na pregled prejšnjega dne, zato je spet zapisal samo tablete in odklonil obisk, misleč, da je nepotreben. Tretji dan pa je že zgodaj zjutraj Jožko oče spet prišel v Črnomelj. Jožko je bil že na koncu moči. Tretji črnomaljski zdravnik je ugotovil hudo srčno bolezen in otroka takoj napotil v bolnišnico, vendar je bilo prepozno. Jožko je kmalu hudi boleznji podlegel.

Sodni izvedenec dr. Borut Furjan, ki je bil na razpravi prisoten, je povedal, da je obdukcija pri otroku pokazala še enkrat večje srce in da je otrok nedvomno imel že pri prvem pregledu vse znake hudega srčnega obolenja, ki bi ga moral vsak zdravnik že pri poprédno vestnem

pregledu odkriti. Naglasil je, da ima po statističnih podatkih za ozdravljenost v tej bolnišnici le 30 odstotkov možnosti za ozdravitev, vendar nima nihče pravice to možnosti bolniku odrekati. Če bi bil otrok pravočasno poslan v bolnišnico, bi možnost ozdravljenja obstajala.

Sodišče je oba zdravnika spoznalo za kriva in ju obsodilo: dr. Uršiča na 1 leto in 2 meseca zapora, dr. Dereanija pa na 10 mesecev zapora, oba pogojno za dobo dveh let. Pri odmeri kazni pa je upoštevalo hudo obremenjenost zdravnikov v Beli krajini že pri normalnem delu, toliko bolj v času epidemije gripe. Razen tega je šlo kot olajševalno okolščino to, da doslej še nista bila kaznovana, pri dr. Dereaniju pa so upoštevali tudi njegova leta in bolehnost. — Sodba še ni pravomočna.

O nesreči pri Ratežu

ki se je zgodila lani oktobra, je razpravljalo okrožno sodišče v Novem mestu in spoznalo za krivca Antona Dularja, strojnika s Tolstega vrha, ter ga kaznovalo na 4 mesece zapora, pogojno za 2 leti.

Dular se je 7. oktobra na motorju vozil s sopotnico Marijo Franko iz Novega mesta proti Ratežu. 500 m pred omenjeno vajo se je pri veliki hitrosti znašel preblizu vprežnega vozila pred seboj in ga hotel prehiteti. Pri ostrem zavozu v levo pa je padel. Pri tem si je Marija Franko poškodovala glavo, si zlomila levo ključnico in

nogo, kar sodi med hude telesne poškodbe.

Obtoženec je skušal del krivde svrniti na voznika vprege, češ da je vozil po sredini ceste, priče pa so trdile, da je bila ob času nesreče vprega na skrajnem desnem robu cestišča, zato sodišče Dularju ni moglo verjeti. Ker je poškodovana sopotnica kasneje postala obtoženčova žena, odškodnine ni terjala, vseeno pa mora obtoženi Dular na podlagi sodbe plačati Komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje 14.927 din stroškov, ki jih je imelo z zdravljenjem njegove žene.

Pri Majerju ni šlo za silobran

Na 4 mesece zapora je bil nedavno tega obsojen pri Okrajnem sodišču v Novem mestu Jože Majer, kmet iz Dol. Križa, ker je hudo telesno poškodoval svojega bratranca Janeza Majerja.

Pred letom dni je Janez Majer pod domačim kozolcem čistil fižol, v bližini pa je oral njegov bratranec Jože. Ker sta obe družini v bolj slabih odnosih, sta se tudi bratranca med delom izživljala z žaljivkami. Jožeta je neka beseda tako pogrela, da je pustil plug ter se napotil proti kozolcu, pobral kol in z njim udaril Jožeta tako močno, da je že pri prvem

udarcu obležal na tleh. Ležečega na tleh je še dalje tepel s kolom, tako da mu je zlomil podlahtnico in ga ranil tudi na glavi, kar je ocenil pristojni zdravnik za hudo telesno poškodbo.

Jože Majer je skušal v zagovoru navesti, da je bil napaden in da je bratranca Janeza poškodoval v silobranu, sodišče pa je bilo mnenja, da v tem primeru o silobranu ni mogoče govoriti. Razen tega je bil obtoženi že kaznovan. Oškodovani Janez Majer je zahteval 100.000 din odškodnine, vendar ga je s tem zahtevkom napotilo na civilno pravdo.

Posavska revija kulturnih dejavnosti 1964

Ko smo v dneh pred IV. kongresom Svobod in prosvetnih društev, ki je bil ob koncu marca v Ljubljani — na njem je bilo sprejeto novo ime: Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije — razpravljali o delu v štiriletnem obdobju med obema kongresoma, je bilo izrečenih veliko misli in pohval za uspešno delo v preteklosti. Se več pa je bilo načrtov in misli o tem, kakšno mesto naj imajo v bodoče naša amaterska društva v mestih, industrijskih naseljih in na vasih. Le-te namreč niso več take, kot

starelih primitivnosti in diletantstva in ko priznavamo edino možno merilo, tj. kvaliteto vseh stvaritev, ki jih lahko naša amaterska društva postavijo na oder, bodisi dramska dela, pevske zbere ali podobno. Kljub mnogim pripombam na račun preživelosti klasičnih oblik amaterske kulturne dejavnosti moramo še vedno priznavati, da so prav te klasične oblike dolgo širile izobrazbo (knjižnice) in vzgajale preprostega človeka ter mu nudile tudi redko in zato toliko bolj potrebno razvedrilo. Množičnost, ki je

javnosti, saj se lahko tam pogovore gledalci televizije o zanimivi drami, ki so jo ravnokar videli, ali pa poslušajo popevkarsko oddajo, jo kritično ocenijo, zavrnejo ali kaj dobrega tudi sprejmejo. Ni mogoče, da se tudi zametki dramske dejavnosti razvijejo prav iz navdušenja nad kako dobro dramsko stvaritvijo. In če mladina želi zaplesati ob prijetnih zvokih radia ali celo magnetofona, naj ji bo to dovoljeno, saj se bodo mladinci prav gotovo zbrali tudi k predavanju ali razgovoru o sodobnih družbenih problemih, če bo to potrebno. Če bo med člani kluba skupina, ki sestavlja zabavni kvintet, bo zaigrala kako poskočno, prizadevni recitator pa bo povedal kako pesem itd. Vse to in še mnogo drugega sodi v okvir ljubiteljske kulture. Kaj vse je vsebina amaterskega dela na področju treh

za zaključek tudi zabavnim ansamblom.

Kakor lansko leto bo tudi letos za ogled vseh predstav uveden abonma, ki bo znatno cenejši, kakor bi bile vstopnice za posamezne prireditve. Sindikalne podružnice se že sedaj zanimajo za nakup abonmajske vstopnice, da bodo tako omogočile članom svojega kolektiva ogled predstav. Živo se zanima za organizacijo revije tudi občinski odbor SZDL, ki spremlja in poživljiva sodeluje pri pripravah.

V času revije bo odprta obsežna in bogata razstava turističnih spominkov, ljudskih ročnih izdelkov s področja treh posavskih občin, ki jo z vso vneto organizira prof. Miro Kugler. Uspešno mu je nabrali že okoli 400 različnih primerkov. Koliko tega bo moglo na razstavo v klubske sobi Prosvetnega doma, še ni znano. Vse tri posavske občine so prispevale tudi dokajšnje vsote za nagrade najboljšim izdelkom.

Vsekakor se tudi letos obeta ob Posavski reviji kulturnih dejavnosti v Brežicah dovolj kulturne hrane za vse, ki si tega žele.

PROGRAM REVIE KULTURNIH DEJAVNOSTI 1964 V BREŽICAH

16. IV. Koncert pevskega zborov
 17. IV. Sartre, Spoštovanja vredna vlačuga — PD Krško
 18. IV. Bevk, Bedak Pavle — PD Sevnica
Manica Lobnik, Tri dni direktor — PD Leskovec
 19. IV. Dve klubske prireditvi (dopoldne)
Kekec, mladinski film (prva verzija) — dopoldne
Grabnar, Mimo načrta — PD Artiče — popoldne
 20. IV. Eduardo de Filippo, Filumena Marturano — Svoboda Brežice
 21. IV. Večer zabavnih ansamblov
- Ves čas trajanja revije bo odprta razstava spominkov v klubske sobi.

BREŽIŠKE VESTI

posavskih občin: Sevnica, Krška in Brežice, hoče prikazati Posavska revija kulturnih dejavnosti 1964 v Brežicah. Okrajni odbor SSPD iz Celja je poveril tudi letos organizacijo revije Brežičanom, ki so ohranili na tem področju že tradicionalni koncept. Žato bodo obiskovalci te revije, ki se bo odvijala od 16. IV. do 21. IV. 1964 v Prosvetnem domu v Brežicah, lahko poslušali mladinske in moške pevske zbere in recitatorje, gledali pa bodo komedijo Tri dni direktor Manice Lobnikove, Sartrovo Občudovanja vredno vlačugo, Grabnarjevo delo Mimo načrta, Bevkovo pravljico igro Bedak Pavle ter de Filippo dramo Filumena Marturano. Poleg tega bodo lahko prisostvovali dvema prikazoma klubske prireditve in

so bile pred desetletji, kajti tudi kmet se danes spreminja v modernega proizvajalca.

Razvoj znanosti in tehnike povzročata naglo dviganje splošne izobrazbe prebivalstva. Solstvo, tisk, radio in televizija neverjetno hitro bogate sodobnega človeka. Pri tem kulturnem bogatstvu pa ima in bo še imel pomembno mesto tudi amaterizem, kakršnega pojmuje danes, ko smo se otresli za-

pri taki dejavnosti najna, je tudi odlika dosedanjega dela.

Jasno je, da ne moremo danes mimo radia in televizije. Tudi ta množična razširjevalca kulture sta postala na vasi najna, da ne govorimo o potrebnosti in vplivu filma. Morda je zato kar najna, da so npr. v brežiški občini najprej začeli z delom klubi na vasi. Le-ti namreč lahko združujejo vse železne oblike kulturne de-

V Skopcih se zbirajo ob televizorju

Vas Skopica ima 177 hiš in 510 prebivalcev. Domačini običajno s tema številka dokazujejo, kako potrebna bi bila v vasi trgovina. V njej bi nakupovali tudi ljudje iz Viher in Mrtvic. Zahteva po trgovini je upravičena in pred vojno so imeli celo dve bolj majhni. Domačini se zavedajo, da trgovina ne bi bila posebno donosna, vendar menijo, da bi se stroški postojanja s prometom pokrivali. To so povedali na zadnjem zboru volivcev in kmalu po tistem so se tam sestali s predstavnikom trgovskega podjetja KRKA in predsednikom občinske skupščine.

Trgovsko podjetje KRKA iz Brežic je pripravljeno odpreti v Skopcih svojo poslovalnico in jo opremiti, če občani poskrbijo za lokal. Zal prostora za trgovino v vasi ni in v tem je tudi največja ovira. Lokal, ki ga je prva leta po vojni uporabljala za trgovino kmetijska zadruga, je preurejen v stanovanje in edina možnost je, da dogradijo prosvetni dom in del prostora namenijo trgovini. Pot do cilja bo nekoliko daljša, kot če bi bil prostor na razpolago. Sicer pa temelji za dom že stojijo. Zgradili so jih vaščani sami s prostovoljnimi delom in prostovoljnimi prispevki v denarju in materialu.

Na zadnjem zboru so volivci predlagali, naj bi jim pri gradnji priskočila na pomoč občinska skupščina. Dom bi najna potrebovali, da

bi v njem čimprej uredili dvorano, klubske prostor in še kaj. Za silo so si vaščani uredili prostor za sestajanje v gasilskem domu. Oder so provizorično zaprli z lesnatom in tako prišli do prostora za vaške organizacije, za ogled televizijskih oddaj, za vaje dramske sekcije in podobno. Prostor je pozimi mrzel, a vaščani so se v njem kljub temu zelo radi zbirali, zlasti ob sobotnih in nedeljskih večerih. Pri televizorju vedno radi posedajo mlajši in starejši. Kakih 30 se jih redno nabere, če pa televizija prenaša kak zanimiv program, pa tudi 70 in več.

Kulturni spored za proslavo dneva zdravja v Brežicah

Na pobudo občinskega zdravstvenega centra v Brežicah bo nočoj v Prosvetnem domu slovesna proslava svetovnega dneva zdravja. Na proslavi bo govoril upravnik zdravstvenega doma Brežice dr. Milan Sikovec, nakar bo kulturni program. Gostovali bodo solisti ljubljanske opere. Prebivalci bodo spet imeli priložnost slišati priljubljene operne arije.

Začetek ob 19.30. Organizacija RK bo v okviru gesla »S tuberkulozo ni premirja« priredila po vaseh vrsto predavanj o tej nevarni bolezni. Za predavatelje bo poskrbel zdravstveni center.

V Skopcih so delovne vse organizacije: Socialistična zveza, mladinski aktiv, prosvetno društvo in še prav posebej gasilci. O njihovem delu pa prihodnjic.

Matični urad Artiče

V marcu ni bilo rojstev izven poročnišnice. — Poročila sta se: Kar Kos, kovaški pomočnik, in Jožeta Lipelj, uslužbenka, oba iz Došenih sel.

Umrli so: Frano Urek, posestnik iz Dolenje vasi, 79; Marija Zorčič, preužitkarica iz Arnovih sel, 86; Marija Zorko, preužitkarica iz Trebeže, 86; Jere Goršek, preužitkarica iz Dolenje vasi, 82; Jožef Pirš, delavec iz Trebeže, 83; Marija Urlep, preužitkarica iz Kraš, 82.

Matični urad Pišce

V marcu ni bilo rojstev izven poročnišnice.

Poročili so se: Janez Kink, delavec iz Pišce, in Antonija Travnikar, kmetovalka iz Podgorja pri Pišci; Franc Podgoršek, poljedelec iz Podgorja, in Antonija Ogorevc, poljedelka iz Bizelskega; Andrej Bortič, kmetovalec iz Podvinj Kapele, in Neža Preskar, delavka iz Brežic.

Umrli so: Barbara Radanovič, šivilja iz Pišce, 82; Jožef Sotšek, kmetovalec iz Biatnega, 64; Franc Agreš, soc. podpiranec iz Biatnega, 88.

Matični urad Dobova

V marcu ni bilo rojstev izven poročnišnice. — Porok ni bilo.

Umrli so: Franc Antolovič, kmet iz Mišalovca, 68; Julijana Rosnik, gosposinja iz Omstece, 88; Miha Vučajnik, kmet iz Rigonce, 78; Anton Blažević, kmet iz Sela pri Dobovi, 68.

Matični urad Cerklje ob Krki

V marcu je bila izven poročnišnice rojena ena deklica.

Poročili so se: Anton Vodopivec, kofar iz Velike vasi, in Terezija Lorber, kuharica iz Dolenjih Skopic; Janez Kodrič, strojnik iz Brestja v Podbočju, in Ljudmila Zibko, poljedelka iz Crečanje pri Cerkljah; Adolf Kodrič, ključavničar iz Dolenje Priošice, in Terezija Videnič, otroška negovalka iz Brežic.

Umrli so: Karolina Pelega, gosposinja iz Cerklje ob Krki, 77; Neža Šoflanc, upokojenka iz Dolenjih Skopic, 78; Terezija Račič, gosposinja iz Zasapa, 79.

Priznanje otrokom iz Spodnjega Posavja

Društvo likovnih pedagogov Slovenije prireja v Ljubljani vsako drugo leto veliko republiško razstavo otroških likovnih del. Za letošnjo razstavo so značilna predvsem grafična in kiparska dela, zato nosi naslov »Otroci grafiki — otroci kiparji«. Razstava je bila odprta 31. marca v Moderni galeriji in bo trajala do 12. aprila.

Svoja dela razstavljajo učenci osnovnih šol iz vse Slovenije. Iz raznih krajev so poslali prirediteljem okoli 1000 del. Ziriya je izbrala 250 grafik in 150 plastik. Posavje je na razstavi dobro zastopano s 23 grafikami in eno plastiko.

Otroci iz območja Pedagoškega zavoda Sevnica, Videm-Krško in Brežice so osvojili področno nagrado v znesku 60.000 dinarjev. Priznanja so prejeli tudi posamezniki: Milena Vrtačnik (Cerklje), drugo največje priznanje in medaljo srebrnega meseca; Slavka Cerovšek (Veliki Trn) tretje največje priznanje in medaljo srebrne zvezdice; Miha Ogorevec iz Pišce tretje največje priznanje in medaljo srebrne zvezdice; Ivana Kostanjšek iz Koprivnice četrto največje priznanje.

Prireditelji razstave so izdali tudi obsežen katalog, v katerem je Posavje zastopano kar s 13 reprodukcijami.

Praznik kulture in prosvete v Artičah

Artiče so znane po kulturno-prosvetni tradiciji. Ze pred II. svetovno vojno so Artičani sodelovali v prosvetnem odseku takratnega Sokolskega društva. Imeli so dramsko družino starejših in sokolske deklice. Dobro se še spominjamo, ko so v protest takratnim političnim razmeram uprizorili Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovia« in z njo na željo gostovali tudi v Brežicah, ko so v Brežicah uprizorili aktualno dramo »Boj za kmečko svobodo« in ko so se pripravljali zaradi brežiških kulturbundovcev na dramo »Stalmondski župan«, ki pa ni bila uprizorjena, ker jih je prehitela II. svetovna vojna.

Poleg dramske dejavnosti so imeli tudi godbo na pihala, tamburaški orkester ter moški, mešanji in ženski pevski zbor. Aktivni so bili ves čas do II. svetovne vojne in isto aktivnost so pokazali takoj po osvoboditvi, ko so ustanovili KUD »Oton Zupandič«, ki se je pozneje preimenovalo v Prosvetno društvo.

Po 33 letih delovanja pa so se Artičani pogovorili, da bodo organizirali krajevno revijo, ki naj prikaže celotno njihovo dejavnost v tem letu. Prireditve bo trajala od 15. do 29. marca. Pokroviteljstvo je prevzel predsednik obč. odbora SZDL tov. Vlado Držič.

Kot uvod v revijo so postavili na oder dramo iz NOB »Mimo načrta«, ki je v spretni režiji tov. Vlada Podgorška prav lepo uspela. Po predstavi je bila v šoli otvoritev likovne in foto razstave, na kateri je posebno izstopal amater Lenart Poljšak. Zelo so ugajali tudi foto izdelki Martina in Darinke Zupandič ter Viktorja Zemijaka.

19. marca bi morala biti uprizorjena mladinska igra »Izleta v prireditvi mladinskega dramskega krožka in v režiji Ane Zorko. Zal je morala biti predstava zaradi obolenosti v igralski skupini preložena in si bomo to delo ogledali v nedeljo, 12. aprila.

22. marca je bil koncert pionirskega, mladinskega in moškega zborov. Pionirski in moški zbor je pripravil tov. Miha Haler, mladinski zbor, ki šteje 90 pevcev, pa Vlado Podgoršek. Prisrčni so bili mali pionirji, zvočno je zapel mladinski zbor, moški zbor pa je tudi prav lepo in skladno zapel, posebno če upoštevamo, da je prvič nastopil na proslavi 8. marca. Med odmori sta zaigrala mala harmonikaša, učenca artičke osnovne šole, ki obiskuje-

ta tudi glasbeno šolo v Brežicah: Jože Zagar in Zdravko Cerjak.

28. marca je aktiv ZMS Artiče uprizoril komedijo »Kadar se ženski jezik ne suče« v skrbni režiji Mire Zgalin. 29. Marca popoldne je bila prireditve »Pokaži, kaj znaš!« v izvedbi Prosvetnega društva Artiče in s sodelovanjem ostalih prosvetnih društev. Bilo je prav prijetno popoldne, ker so se vsi sodelujoči močno potrudili. Posebno so ugajali: Kobler iz Dobove s svojimi spevi ob spremljavi orkestra govorne Celuloze, recitatorka Darinka Zupandič, dijakinja brežiške gimnazije, dobro je zapel tudi Tone Volčanšek ob spremljavi brežiškega orkestra.

Po objavi rezultatov in podelitvi nagrad je bila prsta zabava, ki je potekala v prijetnem vzdušju.

Ob koncu moramo povedati, da je vsa teža pri pripravah za to kulturno revijo v glavnem slonela na učiteljsstvu osnovne šole. Zal niso bile kulturne prireditve v Artičah obiskali stanovski tovariši iz okoliških šol in povab-

Praščji sejem v Brežicah

Na sobotnem sejmu v Brežicah je bilo naprodaj 1160 pujskov, od katerih so jih 980 prodali. Za manjše so zahtevali do 750 din za kg žive teže, večji pa so bili prodani po največ 330 din kg.

Odborniki občinske skupščine Brežice so glasovali za statut

7. aprila je bila v Brežicah skupna seja občinskega odbora SZDL in obeh zborov občinske skupščine. Na dnevnem redu je bila razprava o statutu občine, ki ga je skupščina sprejela po skupni seji. Za odbornike je bil to slovesen dogodek. Glasovali so za občinsko ustavo, h kateri je vsak med njimi nekaj prispeval. To je akt vseh občanov, ki so ga le-ti na zborih že sprejeli in dopolnili s svojimi predlogi. Najvažnejše pa se s sprejetjem statuta šele začneja, namreč uredničevanje njegovih načel v praksi.

Po sprejetju statuta je skupščina obravnavala in sprejela še odlok o spremembi odloka o stopnjah občinske doklade na dohodke od kmetijstva, odlok o uvedbi krajevnega prispevka za gradnjo prosvetnega doma in

ljena PD. 22. in 29. marca so bile izvedene po programu revije tudi športne prireditve in tekmovanja: streljanje z zračno puško, namizni tenis, šah, spretnostna in hitrostna vožnja z mopedi in motorji. Tekmovanje letalskih modelov pa je preprečilo slabo vreme.

Prosvetnemu društvu »Oton Zupandič« lahko ob doseženih uspehih samo čestitamo in mu želimo še lepih uspehov, prihodnje leto pa naj nas zopet presenetijo tako, kot nas je letos.

V. C.

AGROSERVIS NIMA USTREZNIH PROSTOROV

V Agroservisu Brežice so letos vso zimo delali tudi zunaj, čeprav ob zelo neugodnih pogojih. Zaradi tega razmišljajo o gradnji novega poslojpa. Pri tem računajo na pomoč Agrotehniko iz Ljubljane, del sredstev pa bi dobili s prodajo sedanje zgradbe, v kateri delajo. Prostorji so veliko premajhni in neustreznji. V obratu je zaposlenih 73 delavcev in 14 vajencev. Izdelujejo kabine in priključke za traktorje, popravljajo vso gozdno in kmetijsko mehanizacijo ter avtomobile. Upajo, da bodo letošnji pian dosegli, čeprav ne bo šlo lahko. V marcu so zabeležili veliko izostankov zaradi bolezni, predvsem gripe. Vse to je nekoliko zavrla normalno delo.

osnovne šole v Veliki Dolni, spremembo in dopolnitev odloka o ustanovitvi sklada za komunalno dejavnost, spremembo in dopolnitev odloka o določitvi cest IV. reda v občini, odlok o preživninskem varstvu kmetov, odlok o ustanovitvi sklada za preživninsko varstvo kmetov in odlobo o soglasju k spremembi posebne PTT tarife Podjetja za PTT promet Novo mesto. Skupščina je nadalje razpravljala o prevzetju poroštev nekaterim delovnim organizacijam pri najetju posojil.

Seje se je udeležil tudi zvezni poslanec Sergej Kralgher.

DOLENJSKI LIST v vsako hišo Bele krajine, Spod. Posavja in Dolenjske!

SPODNJE

Proizvodnja prodana za leto dni vnaprej

Komunalno obrtno podjetje Boštanj se je osamosvojilo septembra 1960. Prvo poslovno leto samostojnega poslovanja so ugodno zaključili in naložili v sklade šest in pol milijona dinarjev. S povečanjem števila zaposlenih so planirano realizacijo presegli za več kot 100 odstotkov in ustvarili namesto predvidenih 42 milijonov kar 96 milijonov vrednosti. Letošnji plan znaša 100 milijonov in je bolj ustaljen kot lanski. Trenutno ima podjetje 80 zaposlenih. V prvem tromesečju je delovni kolektiv izpolnil plan z 22 odstotki, kljub temu da so januar, februar in marec vsako leto najslabši meseci. Sezona se začne šele v aprilu in ta čas je tu. Z izpolnitvijo plana ne bodo imeli težav. Proizvodnjo imajo prodano za vse leto naprej.

Obrat za cementne izdelke proizvajajo vse vrste zidakov in opeke ter betonske cevi. Tovrstne izdelke prodajajo v domačem okolju in na Hrvaškem. Betonske cevi odkupuje veletrgovsko podjetje za prodajo gradbenega materiala v Ljubljani, nekaj jih prodajo v Sevnici, nekaj pa celo v Istri. Za strešno opeko je povpraševanje izredno veliko in vse, kar izdelajo, poide v domačem okolju. To je razumljivo, ker je cementna

opeka zelo poceni. Kos cementne opeke stane 42 dinarjev, kos glinaste opeke pa 70 dinarjev.

V kamnolomu pridobivajo enajst vrst peska

Enota zase je kamnolom in peskokop. V kamnolomu pridobivajo 11 različnih vrst peska: pesek za beton, pesek za zidanje, za cementne izdelke, za zidni omet in drugo. Izkopavajo ga na Logu na zemljiščih zasebnikov in plačajo za vsak kubični meter 20 dinarjev najemnine. Zemljišča bodo poskušali odkupiti. Letos nameravajo izkopati 13.000 kubikov peska. To je precej več kot lani, ko so ga pridobili le 7.800 kubičnih metrov. Kupcevar zanj je največ v okolici Sevnice in v Celju. Če jim bo uspelo pridobivanje peska še povečati, ga bodo dobavljali tudi v Ljubljano. Letos so raziskovali zaloge in ugotovili, da ga je še okoli 500.000 kubikov. Najmanj je sivga peska, ki ga uporabljajo za beton. Cenijo ga na 30.000 kubikov, kar bodo iz-

črpali v petih letih, če ne bodo našli novih najdišč.

Izredno iskan material je prirodna mivka (kremenčev pesek), zato bodo usposobili dve nahajališči v Lončarjevem dolu. Mivko so lani dobavljali vsem gradbenim podjetjem v Sloveniji. Prodaja je zagotovljena tudi za letos.

Gradbena enota opravlja razna preureditvena dela in gradi tudi nove objekte, pri katerih predračunska vrednost za gradbena dela ne presega vsote 10 milijonov dinarjev.

V okviru komunalnega podjetja v Boštanju je še mizarstvo in tapetništvo. Tapetniški izdelujejo vse vrste tapetniških izdelkov za trgovsko podjetje v Sevnici. Letno jih napravijo za okoli 25 milijonov dinarjev. Cene so nizke in jih že tri leta niso spremenili. Režijsko uro zaračunavajo po 400 dinarjev, kar je izredno malo. Če upoštevamo, da opravljajo to delo kvalificirani in visokokvalificirani delavci, to res ni veliko, saj znaša v podjetju ura za nekvalificirano delo 380 dinarjev.

Mizarski obrat se je že specializiral

Mizarstvo izdeluje sekalne klade in narezne deske za industrijo usnja. Kot surovino uporabljajo lipov in gabrov les. Obojega je težko dobiti. Potrebe po lipovem lesu krijejo le delno iz okolja Sevnice (15 do 20 odstotkov), ostalo pa urvažajo iz Norvega. Za gaber ni tako kritično, približno polovico ga dobijo doma, a polovico iz Hrvaške. Sekalne klade in narezne deske delajo od lanskega aprila dalje in oskrbu-

jejo z njimi vso ugoslovanško usnjarsko industrijo. To so glavni izdelki mizarskega obrata in ogrodje za tapetirano pohištvo izdelujejo le v toliko, da zapolnijo morebitne vrzeli. V sklopu mizarstva je tudi žaga, ki jo uporabljajo za lastne potrebe, za manjše usluge in za razrezovanje železniških pragov.

Dejavnost Komunalnega obrtnega podjetja Boštanj je res izredno pestra in za sevniški okoliš vsestransko dobrodošla. Kaže, da se podjetje uveljavlja vsepovsod, da pa zaradi omejenih zmogljivosti ne more kdove kako širiti tržišča.

JT.

Prosvetni delavci o idejnih problemih pouka na šoli

V ponedeljek, 6. aprila, je bil v Brezicah sestanek aktivnih članov Zveze komunistov, ki delajo v prosveti. Obravnavali so idejne probleme pouka na šoli in vlogo prosvetnih delavcev, vlogo samoupravnih organov pri upravljanju šol in uresničevanja sklepov razširjenega plenuma občinskega odbora SZDL. V razpravi je sodelovalo veliko diskutantov, ki so se omejili predvsem na idejne probleme pri vzgoji mladine.

Na Reki so pred kratkim splovili najodobnejšo ladjo trgovske mornarice »Vilsevis«, ki ima 7500 ton nosilnosti in 50 potniških postelj. Ladja je dolga 150 m in široka 20 metrov. Vozila bo s hitrostjo 18 vozlov na uro.

Prizorček iz »REZERVISTA«

Celjani spet v Kostanjevici

Ves ansambl Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja bo v soboto, 11. aprila, ob 19.30 gostoval v Domu kulture v Kostanjevici z duhovito francosko komedijo Aleksandra Rivemala Rezervist. Komedijo je režiral Miran Herzig, sceno je oskrbel akademski slikar Avgust Lavrenčič, kostume Alenka Bartolova, glasbo Henri Betti, lep in tekoč prevod pa Andrej Inkret in Stanko Potisk. Premiera je bila v celjskem gledališču 31. januarja tega leta. Vodilne vloge so zasedli: Mija Menočeja, Jana Smidova, Marjana Krošova, Marjan Breznik, Sandi Krošl, Volodja Peer, Marjan Dolinar, Pavle Jeršin, Janez Skof, Janez Bermež, Jože Pristov in drugi.

Rezervista je napisal avtor, ki se je rodil na koncu prve svetovne vojske in je do druge prav toliko zrastel, da je lahko šel v prve linije. To dejstvo ga je obogatilo s posebnim izkustvom, ki ga ta inteligentni francoski inženir geologije in doktor političnih ved vsestransko upošteva v svojem delu, v svoji groteski vojskinega zla. Rivemala nam v Rezervistu prikazuje svet z aspekta spopadov od leta 1870 pa vse do razdeljenega Berlina z vsemi njegovimi nasledki. V vsaki vojski so bi-

li heroji in vsaka naslednja vojska se je norčevala iz odlikovanj prejšnje, če ne celo kaznovala zanje. Toda ta cinizem se ni ustavil samo na odličjih, prav tako (če ne še bolj) je zaničeval nosilce teh odličij, tiste, ki so krvaveli, ki so bili v prvih črtah, ki so dajali življenja za cilje vojskojčitih se sil.

Sam avtor pravi o svojem delu tole:

»Rezervist je komična zgodba, na videz absurdna, v bistvu pa zelo preprosta, ker je to večna zgodba o nedolžnosti, ki ga zelo logično izrabljajo v absurde namene. Pod šaljivostjo situacij in dialogov se skriva tragična resničnost vojne. Če se bo občinstvo od srca smejalo Amadejevim nezgodam, si bomo pisali piko v korist zoper naplunjene bedake, če bosta pa v razrušenem mestu Amade in Roza zaustavila smeh, da bi se identificirala z mladino vsega sveta, ki bi hotela živeti in se ljubiti, bomo zmagali s celo igro.«

Rezervist spada med najboljše storitve Slovenskega ljudskega gledališča v tej sezoni. Tako bo tudi po tej plati nudil resničen umetniški užitek, zato vabimo k številni udeležbi.

LADO SMREKAR

Kako poteka arondacija v sevniški občini

Kmetijska zadruga Sevnica in kmetijska zadruga Krmelj naj bi po letošnjem planu pridobili z arondacijskim postopkom 161 hektarov kmetijskih površin. Te naloge sta se obe zadrugi lotili z vso resnostjo. Površina pridobljenih zemljišč je do konca marca znašala 50 hektarov, če bo tudi nadaljnji potek arondiranja takšen kot doslej, si kmetijci obetajo, da bodo pravočasno izpolnili predvideni plan.

Pred nedavnim je občinska skupščina Sevnica sprejela tudi odlok o preživninskem varstvu kmetov, ki oddajajo svoja zemljišča v družbeno last. Za sedaj je sklad namenjen le tistim kmetom, pri katerih vrednost oddanih zemljišč zagotavlja preživnino. Temu bi lahko rekli tudi ekonomske preživnine, ker ni potrebno, da bi občina prispevala zraven še svoja sredstva.

Območja, ki so v občini Sevnica predvidena za družbeno kmetijsko proizvodnjo, so točno zarisana in jih je 1250 hektarov. Kmetije vedo, kje potekajo njihove meje. V poštev pridejo v glavnem ravninski predeli. To so katastrske občine oziroma deli katastrskih občin Loka, Sveti Jurij, Kopolje, Boštanj, Žigarski vrh, Blanca in Kladije na območju kmetijske za-

druge Sevnica, in Sentjanž, Pijavice, Gobji dol in Tržišče na območju kmetijske zadruge Tržišče.

Arondacijski proces naj bi se na omenjenih površinah

končal do leta 1970. Na območjih, ki niso predvidena za družbeno kmetijsko proizvodnjo, bosta zadrugi organizirali pogodbeno sodelovanje s tamkajšnjimi kmeti.

Letno poročilo o dejavnosti Dolenjskega lista za l. 1963

Glede na določilo 33. čl. Zakona o tisku in drugih oblikah informacij in v zvezi z 49. čl. Temeljnega zakona o časopisnih podjetjih in časopisnih zavodih objavljamo naslednje letno poročilo za leto 1963:

V letu 1963 je Dolenjski list, medobčinsko glasilo odborov SZDL za Dolenjsko in Spodnje Posavje, izdal 52 številki svojega tednika (od tega dve dvojni številki). Skupna naklada je znašala lani 1.007.935 izvodov časnika, povprečna tedenska naklada pa je bila 20.158 izvodov. Najnižja tedenska naklada je znašala lani 19.300 izvodov, najvišja pa 25.200 izvodov.

Skupna realizacija je dosegla lani vsoto 56.516.627 din. Od tega znašajo dohodki iz naročnine 16.981.752 din, od reklamnih in malih oglasov smo zbrali 12.382.547 din, 7 občinskih odborov SZDL (lastnikov lista) pa je dotiralo časniku 4.409.750 din. Okragna Ljubljana in Celje sta prispevala dotacijo v skupnem znesku 17.998.550 din, drugi dohodki tiskovni sklad in kolportaja) pa so znašali 4.744.028 din.

Poslovni stroški (tisk lista, klišeeji, odprema, PTT stroški in dr.) so znašali lani 36.986.137 din, osebni dohodki zaposlenih 11.508.733 din in honorarji za prispevke sodelavcem 3.999.971 din. V neobvezni rezervni sklad je bilo konec leta dotirano 1.500.000 din (za stanovanjsko izgradnjo), po naročilu lastnikov lista pa je bil formiran tudi poslovni sklad, kateremu je bil dotiran znesek 2.280.903 din.

Po zaključnem računu za leto 1963 znaša vrednost poslovnega sklada Dolenjskega lista 5.607.196 din, neobvezni rezervni sklad pa ima 4.835.038 din.

Upravnik lista: JULIJ SCHMIDT, l. r. Glavni urednik: TONE GOŠNIK, l. r.

V JUGOTANINU so presegli trimesečni plan

V Jugotaninu (Sevnica), ki je od prvega januarja dalje obrat KONUSA v Slovenskih Konjicah, so marca presegli tromesečni plan. To je toliko bolj razveseljivo, ker je v januarju in februarju pri manjkovalo surovin in proizvodnja ni stekla tako, kot bi bilo treba. Preskrbo s surovinami si je Jugotanin zagotovil s priključitvijo h Konusu. Specializiral se je na pridobivanje tanina iz kostanjevega lesa, v Majšperku, ki

je prav tako obrat Konusa, pa proizvajajo tanin iz drevesne skorje in hrasta. Tak način specializacije je možen le v okviru enega podjetja, kjer se eden od obratov po dogovoru lahko odloči za bolj donosno proizvodnjo tanina iz kvalitetnejše surovine; drugi pa za proizvajanje manj kvalitetnega tanina iz druge vrste lesa. In kar je najvažnejše: na lesnem tržišču drug drugemu ne hodita v zelnik.

Kopitarna povečuje osebne dohodke delavcev

Kopitarna v Sevnici je v prvem tromesečju letošnjega leta napravila za 112 milijonov izdelkov, prodala pa jih je za 108 milijonov dinarjev. Čisti dohodek znaša po bilančnih izračunih za omenjeno obdobje 48 milijonov. Toliko je podjetje v dobrih mesecih ustvarjalo ob polletju. Vsekakor lep uspeh, čeprav v podjetju menijo, da ne kaže hvaliti dneva pred večerom.

Tudi osebni dohodki se zvišujejo. Povprečen zaslužek v prvih mesecih je bil 29.000 dinarjev. Manj kot 20.000 je

v februarju zaslužilo 18 delavcev, 23 odstotkov zaposlenih je prejele od 20.000 do 25.000 dinarjev, ostali pa nad 25.000. Osebnne prejemke nameravajo že v prvem polletju zvišati za 20 odstotkov, prejemkov pod 20.000 dinarji pa že prihodnji mesec ne bo več.

Kaj se vsak tečen zgodi

pri nas, vam pove
DOLENJSKI LISTI

POSAVJE

SEVNICA: statut občine sprejet

Na torkovi seji sta oba zborna občinske skupščine v Sevnici po krajši razpravi sprejela statut občine. Odborniki so zatem obravnavali osnutke nekaterih delovnih organizacij, ki jih je občinska komisija že pregledala. Spričo ugotovljenih pomanjkljivosti in nerodnosti v statutarnih določilih je občinska skupščina nekaj delovnim organizacijam naročila, naj znova izdelajo statutarne osnutke. Na seji so sprejeli tudi novo lestvico občinskih doklad iz kmetijstva in drugih virov. Lestvica je znatno nižja od dosedanje, a v skladu s kmetijskimi pogoji v Posavju. O seji bodo več poročali prihodnjič.

Matični urad Boštanj

Rojstev izven porodnišnice v preteklem mesecu ni bilo. — Porok v Boštanju ni. — Umrli so: Marija Sotlar, upokojenka iz Boštanja, 74; Jožeta Lisec, preužitkarica iz Preske, 76; Ana Zorc, gospodinja iz Loga, 69; Helena Selak, tpojenka iz Konjskega, 84; Janez Novšak, kmet iz Konjskega, 84; Marija Avsec, gospodinja iz Dol. Boštanja, 82.

Matični urad Sevnica

Izven porodnišnice je bila v marcu rojena ena deklica. — Porok ni bilo. — Umrli so: Helena Guček, preužitkarica iz Budne vasi, 86; Frano Ruzpet, preužitkar iz Guna, 86; Ljudmila Tratar, otrok iz Sevnjskega, 2 meseca, Jožeta Komljanec, soc. podpiranka iz G. ta, 78.

Matični urad Sentjanž

V marcu so bile izven porodnišnice rojene 3 deklice. — Porok ni bilo. — Umrli so: Helena Guček, preužitkarica iz Budne vasi, 86; Frano Ruzpet, preužitkar iz Guna, 86; Ljudmila Tratar, otrok iz Sevnjskega, 2 meseca, Jožeta Komljanec, soc. podpiranka iz G. ta, 78.

Matični urad Tržišče

V marcu sta bila rojena izven porodnišnice 1 deček in 1 deklica. — Porok ni bilo. — Umrli sta: Alojzija Jerman, upokojenka iz Kostanjevica, 67; Jožeta Udovč, učiteljica iz Druš, 83.

Matični urad Videm-Krško

V marcu je bila izven bolnišnice rojena ena deklica. — Poročili so se: Adolf Koritnik, delavec iz Bučerce, in Ljudmila Dan, delavka iz Sremlca; Rudolf Izra, študent, in Ivanka Cervšek, učiteljica, oba iz Vidma-Krškega; Boris Šepce, kmetijski tehnik iz Sremlca, in Stanislava Janžek, učiteljica iz Vidma-Krškega. — Umrli so: Mihael Jasbec, zasebnik iz Vidma-Krškega, 85; Jože Prilčič, zasebnik iz Vidma-Krškega, 84; Danijela Magdič, živilja iz Vidma-Krškega, 44; Frano Levičar, tesar iz Gor. Pijavkega, 81; Ana Štark, kmetovalka iz Gunt, 54; Stela Planinc, zasebnica iz Libne, 59; Teresija Bizjak, gospodinja iz Sremlca, 44; Ema Pegam, gospodinja iz Starega grada, 61.

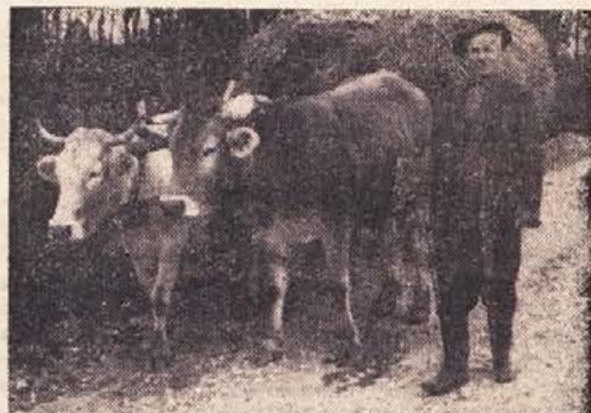
Matični urad Mirna peč

V februarju in marcu ni bilo rojstev izven porodnišnice. Pravitako tudi ni bilo porok.

V februarju sta umrli: Ana Kotar, gospodinja iz Jordanka, 73; Frano Kovarič, preužitkar iz Goriške vasi, 74.

V marcu so umrli: Janez Červan, preužitkar iz Goriške vasi, 76; Jože Dragan, preužitkar iz Sentjurja, 77; Marija Pugetl, preužitkarica z Velikega Kala, 78; Janez Kastelic, preužitkar iz Poljan, 83; Alojz Pate, otrok iz Dolenjega Kamenja, 3 meseca.

'ZORA' NA PRAGU NOVEGA OBDOBJA

Movrinov ata iz Dolenjcev pri Adlešičih je nedavno tega peljal domov senu, ki ga je kupil v Bednju. Kljub temu da ima pet otrok, sta ostala z ženo na stara leta sama. Vsi so odšli po svetu: dva sta v Kanadi, trije v okolici Ljubljane. Takih kmetov, ki so kljub številni družini ostali sami na borni zemlji, je v Beli krajini več. Kdor ima razen kme-

Gripo, ki je razsajala v Črnomlju, so občutili tudi v Italiji, Angliji, Rodeziji in Ameriki. Črnomaljska ZORA je zaradi nje v letošnjem prvem tromesečju izvozila le za 27.186 dolarjev blaga. »Zora« pa s polno paro gradi dva nova obrata in se razen tega pripravlja na združitve s semiškim »Agromelom«.

Lesna predelovalna industrija v Črnomlju lepo napreduje že nekaj let. Lani je izvozila v 4 tuje države za 133.598 dolarjev rezanega lesa (hrasta in bukovine), razen tega pa nešteto ročajev za žage in čopiče, noge za fotelje in mize, kakor tudi poličke vseh vrst. Tudi letos »Zora« izvažala, vendar je v prvih treh mesecih izvozila dosti manj, kakor so predvidevali, to pa zato, ker so člani kolektiva skoro dva meseca bolehalo za gripo. Pogodbe za izvoz so sklenjene z Anglijo, Italijo, Švico, Rodezijo in USA v glavnem za isto blago kot lani, vendar za večjo količino. Letošnji izvozni plan je za okoli 40.000 dolarjev večji od lanskega.

Pri izvozu imajo največ težav s posameznimi posredniškimi izvoznimi podjetji, ki na različne načine zaračunavajo svoje usluge, po drugi strani pa jim dela težave izvoz bukovine. Če podjetje izvoz surov bukov les, ima po predpisih priznane 26 odst. davčne olajšave od polne prodajne cene, medtem ko pri proizvodih iz istega lesa ni nobenih ugodnosti. Tako se — žal — veliko bolj izplača izvažati les, kot ga predelovati v končne izdelke.

Na domači trg pošilja »Zora« največ stavbenega pohištva, notranje opreme in ro-

čajev za žage. Pri proizvodnji za domači trg dela kolektivno največ preglavic pomanjkanje kvalitetnega smrekovega in borovega lesa za izdelavo stavbenega pohištva, mimo tega večkrat zmanjka okovja za okna in vrata. Cene tem artiklom pa nenehno naraščajo. Na domačem tržišču se tovarna, kakršna je črnomaljs-

Bo res za 1. maj?

Nedaleč od sedanjih proizvodnih in poslovnih prostorov gradi »Zora« novi obrat lesne galanterije in žagarski obrat. Leta 1962 izdelani investicijski program je bil lansko jesen toliko spremenjen, da so se hkrati z žagarskim obratom lotili tudi gradnje novega obrata oziroma tovar-

okoli 150 milijonov. Za prve mesece proizvodnje novih obratov so surovine že na mestu. Ogromne skladownice hlodov se že zdaj kopičijo okoli obeh gradenj.

V zadnjem času je vedno pogostejše slišati, da se bosta združila »Zora« in mizarški obrat Agromela iz Ljubljane, ki deluje v Semiču. Kaj več o tem v »Zori« še nečemo povedati, zvedeli pa smo, da je imenovana posebna komisija s strani predstavnikov obeh podjetij in občinske skupščine, ki proučuje možnosti združitve, in da bo v enem mesecu glede tega prišlo do končne odločitve.

Ljudje in zaslužek

V črnomaljski lesnopredelovalni industriji je zaposlenih 155 ljudi, od tega 30 odst. kvalificiranih, 20 odst. polkvalificiranih, ostalo pa so nekvalificirani delavci in delavke. Razen teh imajo 15 visokokvalificiranih mojstrov, 3 tehnike in 1 inženirja.

Delavci v proizvodnji so lani zaslužili povprečno 26.000 din mesečno, vendar je med njimi še 24 takih, ki zaslužijo manj kot 20 tisočakov in 37 delavcev in delavk, ki morajo živeti z manj kot 25 tisočaki. Najnižji zaslužek je okoli 18.000 din, najvišji pa 74.000 din.

»Zora«, zelo težko uveljavila zaradi močne konkurence sorodnih podjetij. Kupca je moč privabiti samo še z boljšo kvaliteto blaga in pravočasno dobavo naročenih izdelkov. Kljub vsem tem nevrščnostim pa so za prvo polletje že vse pogodbe sklenjene in deloma že uresničene, pogodbe za drugo polovico leta pa pred dokončno sklenitvijo še proučujejo.

Direktor »Zore« inž. Stane Pečavar nam je povedal, da so projektanti vredni kritike, ker se dostikrat premo poglobe v delo, zato pride do popravkov in neažurnega poslovanja, ki povzročata »Zori« in investitorjem nemalo težav.

ne lesne galanterije. Vreme je v minuli zimi gradnja zelo ovirala, vendar skušajo zdaj zavarovano nadoknaditi. Obrat galanterije že stoji, stroje imajo že kupljene na Rakeku in pravijo, da bodo 1. junija že začeli obratovati v novi tovarni. Žagarski obrat, za katerega je predvidena železna konstrukcija, šele raste iz tal, kljub temu v podjetju zatrjujejo, da bodo po prvomajskih praznikih v njem že delali. Vsa investicija velja

Obrtni servis v Semiču se seli v nove prostore

Nova stavba, v kateri bo dobila prostore kleparska delavnica Obrtnega servisa iz Semiča je skoraj dograjena. Obrtniki hitijo z zadnjimi deli, in kot vse kaže, bo do 1. maja mogoče kleparje preseliti. Kleparska delavnica se je do zdaj stiskala v tesnih prostorih, kjer ni bilo mogoče pravilno razporediti strojev, pa tudi organizacija dela se ni mogla razmahniti. Stroji bodo po preselitvi boljše izkoriščeni, skladiščna služba pa bo bolj v redu. Razen z Iskro v Semiču bodo lahko navezali kooperacijske odnose tudi z drugimi podjetji. Pogajajo se z Iskro Videm-Dobrepolje, z Zavo-

Štipektor — štipektor tudi v Črnomlju

26. marca je bilo v organizaciji Kluba belokranjskih študentov srečanje štipektorjev in štipektorstov iz področja Bele krajine. Srečanja so se udeležili poleg skromnega števila študentov štipektorstov še predstavniki črnomaljske in metliške občine, kakor tudi predstavniki Belta, Belsada, Beti in Kometa.

Sestanek je bil zamišljen kot prenos velike aktivnosti študentov na tem področju — tudi v Belo krajino. Uvodoma je predsednik KBS Tone Vivoda podal nekatere osnovne teze o problematiki študentov in štipektoriranja, nakar se je razvila razprava, ki je bila zaradi skromne

udeležbe tako s strani študentov, kakor tudi s strani štipektorjev na nivoju občinske teatralike, ki jo belokranjsko debelokožništvo zlahka prenese. Od predstavnikov podjetij sta posegla v debato samo dva. Slednje in pa dejstvo, da je bila udeležba podjetij slaba, nam potrjuje misel, da belokranjska podjetja ne vidijo v študentu bodočem strokovnjaku, pravzaprav nobene posebne vrednote in naj jih že vendar enkrat nehamo gnjaviti s študenti in štipektorji. Nihče ni upošteval predloga predsednika inž. Dvoršaka, naj bi od podjetja do podjetja izvedli ostro analizo. Od študentske strani so prihajali sami lepo sterilni predlogi, od ostalih pa take stvari, kot so: pišite prošnje čitljivo, navedite svoj naslov!

Vse zgornje je sicer važno, vendar drugotnega pomena. Osnovni problem je v tem, da mora belokranjsko gospodarstvo več in bolje štipektorirati. Kar se tega tiče, je že veliko zamudilo. Toliko let po vojni, pa še nima stalnega strokovnega kadra. Tega nismo krivi študenti. Tega je kriva nezainteresiranost, apatičnost, užaljenost in kratkovidnost belokranjskega gospodarstva in njegovega vodstva, ki je mislilo in še misli, da je kup strojev in zgradb, nekaj zanesenih idej ali spominov že dovolj za moderno gospodarstvo.

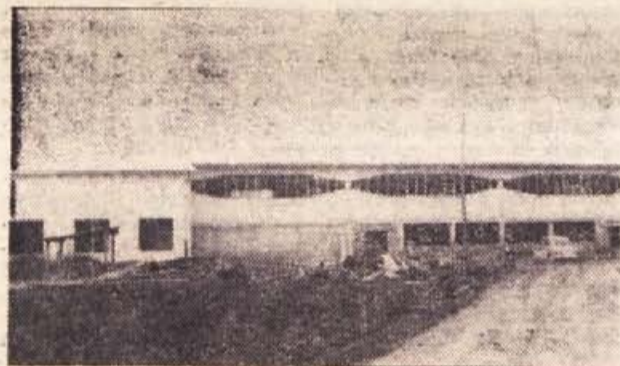
Sedaj, ko se je razvila v zvezi s pridobivanjem kadrov takšna kampanja, ko smo

priča pospešenemu štipektoriranju in višjim štipektorijem, ko podjetja le počasaj odkrivajo, da je samo v znanju vir dobrega gospodarjenja, je belokranjsko gospodarstvo še v težjem položaju, kot je bilo prej. S svojim specifičnim slovesom, ko vse beži iz Bele krajine (iz Belta je letos »pobegnilo« desetina kvalificiranih delavcev; fantje so mi rekli, da so doli boljje zaslužili, vzdržati pa niso več mogli, ker je preveč »smrdelo«), ko je med študentarji razširjeno mnenje, da je skoraj samomor oditi dol na delo, bo belokranjsko gospodarstvo še težje nastopalo kot enakovreden partner ostalim štipektorjem. Če bo hotelo imeti dobre kadre, bo moralo žrtvovati še več.

V situaciji, kakršna je, je v celoti zgrešeno »krojiti« politiko štipektoriranja iz belokranjskega aspekta, oziroma iz aspekta belokranjskih osebnih dohodkov. Tako se je delalo do sedaj in vidimo, kje smo. Politika štipektoriranja je določena z vidika celotnega nacionalnega gospodarstva in vsako podjetje, če je zainteresirano za ljudi in če jih želi tudi ohraniti, se mora ravnati vsaj po povprečju.

Zato ne vidim drugega izhoda, razen tega, da se prične iz Bele krajine množično štipektorirati, od prvega letnika dalje, in predvsem tiste, ki bodo zaposleni v produktivnih panogah!

JANEZ KURE

Obrat lesne galanterije že stoji. Zdaj urejajo proizvodno halo in pripravljajo prostore na dovoz strojev, ki bodo veliki, dolgi stavbi vdihnili življenje

O ČEM SE POGOVARJAJO VINIČANI

● Viničarji so za krajevno skupnost, vendar menijo, da je treba zanjo zagotoviti sredstva. Če bi komunalna uprava Črnomelj prepustila viniški skupnosti — sejmšči, bi bilo nekaj sredstev takoj zagotovljenih, razen tega pa menijo, naj bi krajevna skupnost dobila tudi prispevke od turistične takse. Ob ustanovitvi krajevne skupnosti so se pokazale tudi težave s kadri. Težko je dobiti sposobnega tajnika, ki bo vodil vso administracijo in poslovanje, naloge krajevne skupnosti pa že čakajo na uresničitve. V prvi vrsti naj bi krajevna skupnost poskrbela za ureditev pokopališkega zidu in nabavo mrtvaškega voza. Viničani menijo, da je to najbolj potrebno, ker morajo pokojne tudi iz oddaljenih krajev nositi na rokah na viniško pokopališče.

● Ker je na Vinici frizer najbolj potreben obrtnik, so vsačani v dogovoru z nekim fantom, ki je pri vojakih. Pravijo pa, da s tem problem ni rešen, kajti bolj kot možki si frizerja žele ženske. Kaj res ni nikogar, ki bi poskrbel za kodranje in striženje las na Vinici? Saj bi nedvomno dobro zaslužili!

● »Kar delajo s kruhom, je kriminal,« je povedal v četrtek na krajevnem uradu starejši možak. Na Vinico vozimo kruh iz Bosiljevega in iz Črnomlja. Kruh vržejo v vrečah na avtobus, iz avtobusa pa vreča dostikrat zletí na tla, če ni primerne prostora drugje. Včasih sta bila na Vinici dva peka; oba sta dobro izhajala, danes pa, ko je potrošnja kruha večja, ni nobenega peka v kraju. O tem ljudje mnogo govore, rešitve pa sami ne morejo poigruntati.

● Viničani so na več sestankih zahtevali zozdravnika v viniško ambulanto, vendar jim je bilo pojasnjeno, da teh strokovnjakov manjka in da je bolje, če hodijo oni v Črnomelj. Na zboru volivcev je bilo Viničanom zagotovljeno, da bodo imeli v črnomaljski zobni ambulanti ob sredah prednost. S tem so se na sestanku strinjali, ko pa v zdravstvenem domu zahtevajo prednost, je nihče ne upošteva. To pa jih boli in so zaradi tega spet nezadovoljni.

● Slabo vreme je kmetovalce vse doslej zadrževalo pri delu. Šele zadnje dni so začeli prav delati na polju in

v vinogradih. Prejšnja leta je bilo ob tem času že kaj cvetja, letos pa je vse bolj kasno. Kmetje pravijo, da se bo še vse nadoknadilo, če bo le odslej vreme ugodnejše. Če pa se bo muhasto in slabo vreme nadaljevalo, si ne obejajo nič dobrega. Stari ljudje naporčujejo po aprilskem vremenu sušo.

Matični urad Stari trg ob Kolpi

V marcu ni bilo rojstev izven poročnišnice. — Porok ni bilo. — Umrlj so: Jože Raziresen iz Starega trga, 70; Stetan Rujevčan iz Starega trga, 84; Ana Kure iz Gorenje Podgore, 69.

Matični urad Semič

V marcu je bila rojena izven bolnišnice ena deklica. — Porok ni bilo. — Umrlj so: Katarina Vidmar, gospodinja iz Oskoršnice, 69; Marija Željko, gospodinja iz Ceroveca, 66; Janez Brodarič, upokojenec iz Gribel, 60; Marija Konda, učiteljica iz Gradnika, 77; Janez Golobčič, posestnik iz Strekljčeva, 74; Ana Starina, gospodinja iz Praproti, 84; Marija Vidmar, učiteljica s Kala, 76; Katarina Volk, kmetovalka iz Vavpce vasi, 79; Pavlina Simončič, delavka iz Blatnaka, 63; Anton Spelič, upokojenec iz Sadinje vasi, 62; Frančiška Hudorovič, delavka iz Stranske vasi, 66; Ana Murn, gospodinja z Vinjega vrha, 75; Katarina Kambič, učiteljica iz Ceroveca, 78; Ana Spelič, gospodinja iz Sadinje vasi, 55.

dom za avtomatizacijo v Ljubljani in s podjetjem Igo v Ljubljani. V maju bo dobil servis univerzalne stružnice, ki bo olajšala delo v obratu, preostale stroje, kar jih še potrebujejo, pa bodo kupovali postopoma.

V nedeljo na Vinici

5. aprila so člani PD »Oton Zupančič« na Vinici zaigrali veseloigro »Kadar se ženski jezik suče«. Nabito polna dvorana gledalcev in njihovo razpoloženje so bili dokaz, da so bili s predstavo zadovoljni. Vsi nastopajoči so svoje vlogo lepo odigrali, številni obisk — čeprav je bilo vreme slabo — pa dokazuje, da so Vinici vsake odrske uprizoritve zelo veseli. Upamo, da bo novi odbor PD »Oton Zupančič« tudi vnaprej tako delaven in da bo še večkrat ustregel našim željam.

Franč Pavlakovič

Matični urad Vinica

V marcu je bila rojena izven poročnišnice ena deklica. — Porok ni bilo. — Umrlj so: Ivan Kramarič, upokojenec s Sinjega vrha, 63; Franc Špehar, kmetovalac iz Hrasta pri Vinici, 55; Marija Krotc, kmetovalka iz Balkovec, 73; Ana Benec, kmetovalka iz Podklanca, 57; Ana Pavlakovič, gospodinja iz Preloke, 76; Nikolaj Metel, kmetovalac iz Nove Lipe, 60; Marija Kobetič, kmetovalka iz Drežnika, 74; Marta Drakulič, kmetovalka iz Perudine, 88.

Matični urad Črnomelj

V marcu so bili rojeni izven bolnišnice 3 dečki in 1 deklica. — Porok ni bilo. — Umrlj so: Janez Magdič, delavec iz Oktjuka, in Kata Ivičak, delavka iz Brajak Brda; Jožef Prišina, delavec iz Dolenjskih Toplic, in Marija Mežnarčič, delavka iz Gornjih Gradščic. — Umrlj so: Franc Jakša, upokojenec iz Tribuč, 62; Ana Brunskele, učiteljica iz Jelševnika, 85; Neža Rohič, učiteljica iz Petrove vasi, 80; Jole Šporar, upokojenec iz Dobličke gore, 67; Marija Hudorovac, delavka iz Lokec, 76; Marija Kojan, kmetovalka iz Velike Lahinje, 75.

Matični urad Adlešiči

V marcu ni bilo rojstev izven poročnišnice. — Porok ni bilo. — Umrlj sta: Sava Jakovac, gospodinja iz Miličev, 70; Marija Črnčič, gospodinja iz Fučkovcev, 54.

Pred ustanovitvijo krajevnih skupnosti

Okrajni odbor SZDL Ljubljana je 1. aprila sklical v Črnomlju posvetovanje za predstavnike krajevnih organizacij SZDL iz vseh večjih krajev občine Črnomelj in Metlika. Razpravljali so predvsem o vlogi, nalogah in pomenu krajevnih skupnosti ter ob tej priložnosti razčistili nekatere nejasnosti, ki so se pokazale tik pred ustanavljanjem teh organov.

Sprejet je bil sklep, da bodo do 10. aprila vsa krajevna središča, kjer so krajevne skupnosti predvidene, dobile na vpogled statut krajevne skupnosti Črnomelj, ki jim bo v pomoč, hkrati pa potreben zato, da bodo delo krajevnih skupnosti uskladili.

Okrajni odbor SZDL je obljubil v najkrajšem času poslati dopolnila k tezam, ki so jih organizacije že sprejele, v katerih pa so nekatere stvari natančneje predvidene in bodo dosejanje nejasnosti v glavnem osvetlile.

Do konca maja pa naj bi se občani dokončno izrekli za ustanovitev krajevnih skupnosti na svojih področjih, razen tega pa v tem času izdelali osnutke statutov.

Rezerv ni - rezerve so (pa še veliko jih je)

— Kako pa je z notranjimi rezervami pri nas, kako jih kaj odkrivamo? — Takšno vprašanje je pravzaprav neprijetno. Največkrat nam hite zatrjevati, da rezerv ni, da so že preiskali vse, pregledali vse kote v tovarni, da celo za dimnik so pokukali, in vendar jih niso našli. Skratka, rezerv ni, in vendar so — prav povsod, v vseh tovarnah in proizvodnih obratih jih je dovolj! Osebnih dohodkov bomo lahko zvišali in uvedli 42-urni delovni teden, če bomo poiskali rezerve. Ne, za dimniki in v tovarniških kotih jih res ni, zelo rade pa se skrivajo v organizaciji dela in v tehnološkem postopku. Da je res tako, nas bo prepričalo to, kar so storili v Lesnopredelovalni industriji na Suhorju.

Tudi na Suhorju so kupili nove stroje, preuredili tovarno in rekli: »Tako, zdaj je vse v redu, zdaj bo šlo!« Kmalu so ugotovili, da ni tako. Spodbudila jih je razprava o spodnji meji osebnih dohodkov, ki naj bo pri 25.000 dinarjih na mesec. Pri doseženih storilnosti so delavci imeli lani 21.500 dinarjev povprečnih osebnih dohodkov na mesec. Kako jih povečati? Samo s povečanjem storilnosti, z boljšo organizacijo dela in s spremembo tehnološkega postopka, so ugotovili.

V začetku letošnjega leta so naredili poskus. Ker so dali do zdaj osem izdelkov, se je tehnološki postopek v proizvodnji večkrat izpremenil. Kadar so ga prilagodili novemu proizvodu, sta minila vedno mesec ali dva, preden je proizvodnja dosegla zadovoljivo raven. Poskus

je bil v tem, da so eno delovno enoto ločili od ostale proizvodnje. Skupina 13 delavcev je začela 1. januarja delati ročaje za čopiče in dela to še danes. V treh mesecih so se dohodki v tej skupini povečali za povprečno 3000 dinarjev na mesec in so že bližje 25 tisočakov. Vsak mesec izdelajo 55.000 ročajev v vrednosti 2.550.000 dinarjev. V vsakem ročaju predstavlja vloženo delo 60 odst., surovina pa 40 odst. vrednosti. Dohodek podjetja je bil prej pri

Matični urad Metlika

V marcu sta bila rojena izven bolnišnice 1 deklica in 1 deček. Poročila sta se: Ivan Vodopivec, upokojenec iz Metlike, in Franciška Ribič, bolničarka iz Ljubljane. Umrli so: Katarina Režek, gospodinja iz Bojanje vasi, 78; Katarina Simončič, gospodinja iz Drasič, 83; Franc Jenič, posestnik iz Dolnje Lokvice, 53; Anton Kostelec, posestnik iz Krmačine, 86; Ivan Voljavac, upokojenec iz Metlike, 70; Ana Zevnik, upokojenka iz Metlike, 83; Neža Pezdirc, oskrbovanka iz Metlike, 78; Marija Bajuk, gospodinja iz Radovice, 63; Ana Savor, gospodinja iz Radovice, 74; Ana Jurejevič, gospodinja iz Rosalnice, 77; Miko Jaklič, posestnik iz Rosalnice, 71; Marija Molek, gospodinja iz Slanice vasi, 78; Barbara Smaute, gospodinja iz Svržakov, 83; Marija Poljak, učiteljica iz Skemljeva, 73; Marija Pleše, gospodinja iz Vidošič, 68.

Odkup je le za malo večji kot leta 1962

Kmetijska zadruga Metlika je lani odkupila za 244.165.000 dinarjev kmetijskih pridelkov, med katerimi je bilo največ prašičev, goved in krompirja. Odkup je bil le za malenkost večji, kot je bil v letu 1962. Prašičev so bil v letu 1962. Prašičev so odkupili za polovico manj kot predlani, kmetje pa pravijo, da jih ne redijo, ker se ne splača. Lesa je zadruga odkupila za 65.148.000 dinarjev.

Približno tretjino sredstev, ki so jih dobili kmetovalci s prodajo pridelkov zadrugi, so porabili za nakup reprodukcijskega materiala. Vsega je bilo lani prodanega za 104.465 dinarjev, med njimi največ umetnih gnojil in semen, nekaj pa tudi cementa in ostalega materiala, vendar manj kot ostala leta, ker je lani obojega primanjkovalo.

Obnova vinogradov na Vinomeru se nadaljuje

Na vinomerskem področju so začeli letos na lani zričolanem 20-hektarskem kompleksu saditi trto, preostalih 40 hektarov na področju Vidošičev pa je pripravljeno za rigolanje. Teh 40 hektarov bodo letos zričolali in pripravili za sajenje v letošnji jeseni ali v prihodnji pomladi. Čeprav je bilo lani, ko so z obnovo v okolici Vinomera začeli, mnogo nepotrebnih prerakanj in upiranja, so priprave na področju Vidošičev stele brez zadržkov. To kaže, da so kmetovalci le razumeli, da ima metliško vinogradništvo bodočnost samo v velikih, strujenih kompleksih, ki bodo deležni sodobne obdelave.

KZ Metlika kupuje mehanizacijo

Kmetijska zadruga v Metliki je letos dobila veliki žitni kombajn, treba pa bo kupiti še 2 traktorja, več priključnih strojev in mostno tehniko v skupni vrednosti okoli 10 milijonov dinarjev.

Kot vse ostale kmetijske organizacije tudi pri KZ Metlika čakajo na razpis novih kreditov za nakup kmetijskih strojev, ker je slišati,

vsakem ročaju en dinar, zdaj pa je 2,80 din (v mislih imamo tisti del čistega dohodka, ki ga odvajajo na sklade!).

Ko so razmišljali, kako doseči to v celotni proizvodnji, so ugotovili, da imajo strojev dovolj. Lotiti se je torej treba organizacije dela. Eno delovno enoto so lahko izvajali, toda kako omogočiti vsem, da bodo delali vedno na isti delovni operaciji? Tovarna dela osem izdelkov in prav zato morajo večkrat izpremeniti tehnološki postopek. Da bi se temu izognili, bodo opustili štiri izdelke izmed osmih še v tem polletju, pozneje pa še dva. Nato bodo delali samo nadstropne otroške postelje in stelaže, pa tudi ročaje za čopiče. Sled-

METLIŠKI TEDNIK

nje bodo obdržali zato, ker jih izdelujejo iz odpadkov.

Zakaj so se odločili za otroške postelje in stelaže? Ta dva izdelka nudita največ dohodka. Kaj pa 42-urni delovni teden? Lahko bi ga uvedli v poizkusni enoti, ki dela ročaje za čopiče. Tehnološki postopek je tam že toliko izpolnjen, da bi brez večjih težav lahko odpravili vse nepotrebne zastoje. O 42-urnem delovnem tednu bi lahko resno razpravljali tudi v ostalih proizvodnih enotah, saj je v kolektivu zelo malo delavcev, ki bi bili vseh osem ur, ki jih vsak dan preživijo v tovarni, res nepretrgoma zaposleni. Kljub temu sodijo, da je treba najprej ustvariti pogoje za osebne dohodke,

ki bodo višji od 25.000 dinarjev na mesec, in šele nato začeti z ukrepanjem za 42-urni delovni teden. Organizacija dela je rezerva, ki jim bo omogočila oboje. Oboje, tako skrajšani delovni teden, kot višji osebni dohodki, je v rokah delavcev. Ti to vedo, zato v kolektivu ni neupravičenih zahtev po povečanju osebnih dohodkov in skrajšanju delovnega časa, pač pa mnogo resnega razmišljanja in zavestnega dela. V Lesnopredelovalni industriji na Suhorju pod Gorjanci postaja čas zlato.

Gostovanje v Metliki

V četrtek zvečer so igralci novomeškega gledališča Svobode »Dušan Jereb« gostovali z Budakovo komedijo KLOBČIC na metliškem odru. Domačini so se gostovanja in prijetnega večera zelo razveselili. Napolnili so dvorano in novomeškimi igralcem ob zaključku igre podarili cvetje z vabilom, da bi se še srečali. Dobro zaigrana komedija je zapustila pri obiskovalcih najlepši vtis. Vse kaže, da bi v Metliki takih gostovanj zares radi videli še več.

Kaj pa statuti delovnih organizacij?

V trebanjski občini je 23 delovnih organizacij, ki so dolžne izdelati in sprejeti svoje statute. Občinski komisiji do zdaj nista predložili svojih osnutkov le kmetijska zadruga in pekarija v Trebnjem. Osnovne šole so najprej izdelale svoje osnutke, vendar niso bili v skladu s predpisi, ki so kasneje izšli.

Kako bo s pitanjem živine in s cenami?

Kmetijska zadruga v Metliki ima 210 hektarov lastnih zemljišč za družbeno kmetijsko proizvodnjo. Lani so na teh površinah pridelovali največ žitaric (37,5 hektarov) in krmne rastline (86 hektarov), na preostanku pa deloma poljščine. Posestvo KZ Metlika se je ukvarjalo največ z živinorejo. V domači čredi so imeli lani 52 krav mlekaric, ki so jih redili zaradi telet za pitanje. V pitališču so 1964 zredili 258 glav spitanih goved v skupni teži 39 ton.

Proizvodnja posestva je bila lani aktivna, saj je zaključni račun pokazal 360.000 din dohodkov. Letos so posestvu in pitališču obetajo veliko bolj črni dnevi kot lani. Izračunali so, da bi imeli 20 milijonov dinarjev izgube, če bi obdržali čredo molznice in če bi spitali toliko goved kot lani. Vzroke je treba iskati v uradno določenih cenah za mlada in spitana goveda. Zaradi nizke uradne cene za mlada goveda, teh ni naprodaj. V metliškem primeru je treba upoštevati še bližino hrvatske meje, ki na cene mladih goved zelo vpliva. Kmetovalci zahtevajo za kilogram teže mlade živine od 300 do 330 dinarjev. Vsak kilogram pitanja stane posestvu 505 dinarjev, spitano živinca pa lahko proda po največ 365 dinarjev kilogram s premijo vred (v tem znesku je že vračunanih 80 din premije na kilogram). Če kupi posestvo 100 kilogramov teškega telčka in ga dopita do 300 kilogramov teže, dobi zanj v najboljšem primeru 109.500 dinarjev, pitanje pa stane 101.000 dinarjev (505 dinarjev kilogram). Da bi posestvo shajalo brez izgube, bi torej smelo plačati telčka, teškega 100 kilogramov, največ 8500 dinarjev.

S podobnimi težavami se ukvarjajo vsi živinorejski obrati. Mlade živine po uradnih cenah ni na prodaj, mesá je na trgu vedno manj, zato vse kaže, da bo v zvezi s cenami živine treba resno ukrepati.

MIRNA: za otroški vrtec in še kaj...

Na Mirni, kjer splošen napredek ne pozna predolgitih korakov, je čedalje bolj pereče vprašanje otroškega varstva. O tem so v zadnjih letih precej govorili, ustrezne rešitve pa še niso našli. Zadnje čase, ko se je število prebivalstva še povečalo in ko so nastale nove delavske družine, pa je povsem jasno, da Mirna brez otroškega vrtca in otroških igrišč ne bo mogla biti. Krajevne družbene in politične organizacije s krajevnim odborom na čelu so v prvi vrsti zainteresirani, da rešijo vprašanje. Kot kaže, so v ta namen že naredili prvi koraki. Menimo pa, da bi za začetek postavili nekakšen provizorični vrtec na Rojah. Če pa bo Mirna dobila novo šolo, o čemer se vedno bolj govori, bi imela lahko otroška varstvena ustanova svoj sedež v sedanjem šolskem poslopu.

Gradnjo nove šole na Mirni narekuje vrsta neresenih zadev, ki onemogočajo sodoben pouk šoloobvezne mladine. Število šoloobveznih otrok se naglo povečuje, šolsko poslopje pa je že pretesno. Tega ne morejo rešiti niti z organizacijo pouka v izmenah, niti s tem, da so že odprli rezervno učilnico v nekem drugem poslopu. Spričo tega je razumljivo, zakaj je Mirenčanom in prebivalstvu celotnega okoliša do tega, da se čimprej zgradi nova šola,

O tej pa že resno govorijo. Veljala naj bi 70 milijonov dinarjev, gradili pa bi jo postopno. Za prvo fazo bi potrebovali 35 milijonov dinarjev. Čeprav še ne vedo, kje bodo dobili sredstva, niti tega, kdo bi jim morebitno gradnjo kreditiral, pa ljudje čakajo samo na to, kdaj bo zasajena prva lopata za novo šolo.

Čemu bo služilo staro šolsko poslopje, se nihče ne boji, ker čaka na vselitev poleg otroške varstvene ustanove še vrsta krajevnih množičnih organizacij in društev, ki zdaj vedrijo po raznih kotičkih ali pa pod strehami zasebnih lastnikov. V teh prostorih bi zlasti lahko živela dejavnost ljudske tehnike, ki je dobila na Mirni že obilo navdušenih sodelavcev in pristašev. Posebno veselje bodo lahko tudi bralci in ljubitelji knjig, ker bo v stari šoli dovolj prostora tudi za ljudsko knjižnico.

Med važnejšimi razpravami, ki se na Mirni najčešče pojavljajo, so pogovori o organizaciji dobrega, sodobnega trgovskega omrežja in preskrbi potrošnikov. Doslej so ustrezna prizadevanja obtičala

bolj pri dnu, vendar kaže, da bo to vprašanje letos resneje načeto. Samemu prebivalstvu ni toliko do tega, kdo bo to urejal, bolj ga zanima, kdaj bodo lokali sodobno urejeni in zagotovljena izbira. Rešitve je trenutno še na mrtvi točki. Resne razprave, ki teko o tem v zadnjem času, pa dajejo slutiti, da bo vprašanje prva začela reševati občina. Ta ima namen na Mirni zgraditi eno ali dveje stolpnice, kjer bi bili spodnji prostori rezervirani za trgovino. Potrošniki pa želijo, da bi svojo obijubo izpolnila tudi »Dolenjka« iz Novega mesta ter dokončno uredila lani prevzeti lokal na Mirni.

OB ZAKLJUČKU GRADBENE SEZONE STARA UGOTOVITEV:

Pomanjkanje strokovnega kadra

Značilno za manjša gradbena podjetja je, da nimajo dovolj strokovnega kadra in da to največje ugotovljamo ob začetku gradbene sezone. Tudi v gradbenoopekarskem podjetju na Mirni ugotovljajo to v času, ko so že sprejeli naročila za nekaj največjih gradbenih del v trebanjski občini. Med drugim bo podjetje zgradilo novo proizvodno dvorano za destilacijo »Dana« na Mirni in šeststanovanjski blok v Mokronogu. Samo ti dve gradbišči povečujeta dela mirenskega gradbenega podjetja za sto odstotkov. Zastavlja se vprašanje, ali bo ob pomanjkanju strokovnjakov — sezonske delovne sile ne bo manjkalo — podjetju uspelo do rokov (15. septembra in 15. oktobra) opraviti nalogo dovolj kvalitetno, zlasti, ker so zahtevne sodobne gradbeništvu precej večje od obrtniškega načina gradenj. In še: ali bo podjetje lahko tudi vnaprej

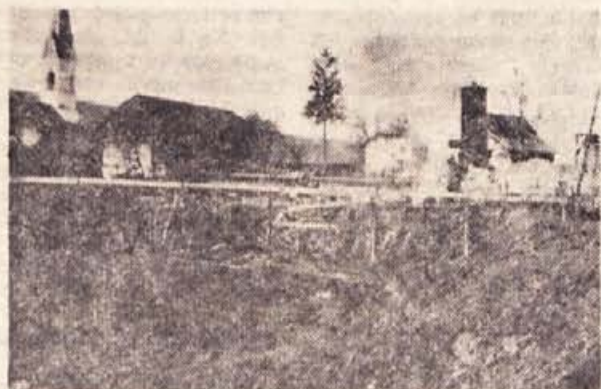
konkurenčno? Nedvomno je sprejemanje del, kot je gradnja nove proizvodne dvorane, zahtevna naloga za podjetje, ki za to ni dovolj pripravljeno. Če se je podjetje odločilo za izpolnjevanje obširnejših in zahtevnejših nalog, bi moralo kmalu urediti vprašanje

TREBANJSKE NOVICE

strokovnega kadra. To je treba podčrtati posebno v zvezi z ugotovitvijo, da ima podjetje vedno več ponudb za opravljanje večjih gradbenih del. Ne trdimo, da mirensko gradbeno podjetje kljub vsemu ne bo sposobno izpolniti svoje naloge zadovoljivo, ker se je menda tudi že pri zahtevnejših delih dobro obneslo. V korist podjetja pa bo, da ob vstopu v prihodnjo gradbeno sezono ne bo več zaskrbljeno zaradi pomanjkanja gradbenih strokovnjakov.

Matični urad Dobrnjč

V marcu ni bilo rojstev izven porodnišnice. — Poročila sta se: Jože Zadravec, šofer, in Zora Starša, trgovska pomočnica, oba iz Dobrnjč. — Umrli so: Alojz Medved, kmetovalec iz Rožempjaja, 68; Marija Mestnik, upokojenka iz Rdečega Kala, 78; Franc Požar, kmetovalec in krojač iz Gor. Selca, 61; Marija Tomšič, snalilka iz Občin, 66; Nikolaj Grivec, kmetovalec iz Vrbovec, 71.

Pogled na eno izmed »Pionirjevih« gradbišč v Trebnjem, kjer bo letos postavljen nov zdravstveni dom. Zemeljska dela so, kot vidimo, že skoraj pri kraju. Zdravstveni dom bo med svojimi vrstniki v drugih krajih eden izmed najbolj sodobnih.

„TEKSTILANA“ hoče v korak s časom

Med največje probleme naše tekstilne industrije lahko štejemo (ponekod bolj, drugje manj) razdeljevanje surovin, določene cene in zastarelost proizvodnih sredstev, na kar lahko spet navežemo proizvodnjo, formiranje skladov, osebne dohodke in skrajšan delovni čas. Problem je v tem, ker so se cene surovin in ostalega reprodukcijskega materiala na svetovnem trgu v zadnjih letih zvišale za 10—25 odstotkov, cene tekstilnih izdelkov pa so že vnaprej postavljene. Razlika med cenami uvoženih surovin in cenami izdelkov gre pač na račun kolektivov.

Zaradi tega podjetja ne morejo ustvarjati toliko čistega dohodka, da bi zadoščevali za razširjeno reprodukcijo, ne zmorejo toliko investicij, kolikor bi jih bilo potrebno za modernizacijo proizvodnje. Kljub temu so v kočevski Tekstilani lani dvignili povprečno osebne dohodke za 21 odst., predvsem nižje. Lani je bilo še okrog 34 odst. zaposlenih z osebnimi dohodki pod 25.000 din, vendar ni nihče prejel manj kot 20.000 din. Čeprav imajo izredno zastarele stroje, so po proizvodnji na enega zaposlenega med prvimi v državi, po osebnih prejemkih pa nekje na sredini. Ena glavnih nalog kolektiva v tem letu je, poleg ostalega, zvišanje osebnih prejemkov, šele potem bi prešli na skrajšan delovni

čas. Zavedajo se namreč, da višji osebni dohodki in skrajšan delovni čas ni socialna, pač pa ekonomska akcija, da morajo višje osebne dohodke ustvariti, najsi bo to v osmih ali sedmih urah. Pri skrajševanju delovnega tedna so si v zadnjih dveh letih nabrali že precej izkušenj, saj ves ta čas delajo le 46 ur na teden; čez čas bi prešli na 44 in šele nazadnje na 42-urnega. Pred tem pa je treba poskrbeti za izboljšanje organizacije dela in delovne discipline ter za rekonstrukcijo.

MODERNIZIRATI, NE ŠIRITI!

Letošnji plan Tekstilane je večji od lanske realizacije za 18 odst.; proizvedli bodo 540.000 m² tkanin (lani 446.000), vrednostni plan

KOČEVSKÉ NOVICE

pa je večji za 30 odst., v čemer pa se ne skrivajo višje cene, ampak boljša kvaliteta. Letošnji plan je sestavljen na podlagi zmogljivosti in ni bojazni, da ga ne bi dosegli (njihovi izdelki so na trgu iskani in nekaterih artiklov sploh nimajo na zalogo!). Kolektiv si prizadeva dobiti kredite za rekonstrukcijo (prihodnje leto), občutnejše povišanje proizvodnje pa

pričakujejo šele leta 1966. Po predvideni rekonstrukciji bi se brutoprodukt zvišal za okrog 86 odst., ob približno enakem številu zaposlenih. Njihov glavni namen je modernizacija, in ne širjenje proizvodnje.

Povprečna starost strojev je 50—60 let, kar je za tekstilno industrijo, ki naj bi bila v korak s časom in modo, veliko. Šele v zadnjih letih so dobili nekaj novih strojev, kar pa je odločno premalo. Najprej bi rekonstruirali predilnico in deloma tkalnico, kasneje pa še druge obrate (oplemenitilnico).

Tekstilana je bila ustanovljena 1921. leta in je bila modernejša od sedanje. 1935. leta je tovarna pogorela do tal; do konca naslednjega leta so zgradili novo in montirali starejše stroje, te, na katere delajo še sedaj. Svoje je opravila še vojna in po osvoboditvi je bilo potrebnega veliko truda, da je tovarna lahko spet pričela delati. Vse dosedanje investicije so bile lastne.

LETOS TUDI IZVOZ

Če bi bile cene tekstilu sproščene, pravijo v Tekstilani, bi imeli pri nekaterih izdelkih večji dohodek in bi druge, manj modne proizvode pocenili.

Doslej so izvažali le posredno (konfekcijski izdelki), letos pa bodo sami izvozili okrog 30 odst. vrednosti uvoženih surovin. Če

na metrskega blaga je pri izvozu nekoliko nižja od domače medtem ko se pri konfekciji razlika v ceni zmanjša.

V povojnih letih skrb za strokovne delavce ni bila urejena, v zadnjem času pa si prizadevajo zamujeno čim bolj nadoknaditi. Imajo organizirano podružnico tekstilne šole iz Kranja in vzgajajo tekstilne tehnike iz vrst članov kolektiva, ki imajo že daljšo prakso. Razen tega štipendirajo na tekstilni šoli v Kranju in na srednji ekonomski šoli. V nekaj letih, pravijo, bodo zamenjali nekdanje mojstre tekstilni tehniki.

To je nekaj težav in nekaj z velikim trudom in požrtvovalnostjo priborjenih uspehov kočevske Tekstilane, kolektiva, ki si prizadeva iti v korak s tekstilno modo kljub stari, nemodernim strojem...

(vec)

Z novim rezervoarjem bo vprašanje vodne preskrbe rešeno

Gradnja medobčinskega vodovoda za Kočevje in Ribnico je v zaključni fazi. Pri Obrhu pri Rakitnici, kjer je vodovodno zajetje, gradi Vodna skupnost Kočevje—Ribnica skupinski rezervoar s kapaciteto 750 m³, od tega je predvidenih 150 m³ za kočevski vodovod, ostalo pa za ribniškega. Za Kočevje manj zato, ker so rezervoarji že na področju Slovenske vasi (150 m³), stari rezervoar nad Kočevjem (200 m³) in novi s prostornino 1000 m³. Gradnja rezervoarja nad Obrhom bo s celotno ureditvijo stala okrog 40 milijonov. Vprašanje vodne preskrbe za Kočevje in Ribnico bo s tem v glavnem rešeno, dokončno pa šele tedaj, ko bodo napravili med črpalko in rezervoarjem sodobne čistilne naprave. Če bo mogoče, bodo z gradnjo pričeli že prihodnje leto. Čistilne naprave bodo stale okrog 85 milijonov din.

Vodna skupnost bo v naslednjih letih prevzela večino oz. vse krajevne vodovode, ki jih je precej. Doslej so prevzeli že vodovod v Loškem potoku, do 1. maja pa bodo prevzeli še mozeljskega. Vodna skupnost bo skrbela za pravilno upravljanje vodovodov in da bodo dajali dobro, čisto vodo.

V ospredju vseh prizadevanj je človek

Kmetijsko gozdarsko posetstvo posluje na območju treh občin: Kočevja, Ribnice in občine Ljubljana-Vič-Rudnik (GO Velike Lašče). Pri sekretarju podjetja FELIKSU VIDMARJU smo se pozanimali, kako njihov statut predvideva reševanje kmetijske in gozdarske problematike v družbenem in zasebnem sektorju in kakšne naloge čakajo KGP na tem področju. Zastavili smo mu naslednji vprašanja:

— Kakšne so morda posebnosti vašega statuta in kakšen je odnos obrat — podjetje in obratno?

Osnovno geslo našega statuta, vsaj tako smo si prizadevali, je človek, človek-proizvajalec in človek-upravljavec. Sicer pa se v glavnem ne razlikuje od drugih statutov. V njem smo pač skušali čim bolj pokazati dejansko stanje in obnem nakazati nadaljnji razvoj. Seveda pa moramo računati z nekaterimi specifičnostmi, značilnimi za naše področje. Le-te se odražajo predvsem v organizaciji upravljanja in v posameznih pristojnostih samoupravnih organov.

Statut daje poseben poudarek zboru članov delovne skupnosti delovne organizacije, vendar dobro vemo, da je zaradi teritorialne razsežnosti in številnih obratov (26) nemogoče dobiti skupaj vseh 1.400 delavcev. Zdi se nam pravilno, da naloge zbora vseh zaposlenih opravljajo zbori članov delovne skupnosti obratov, ki pa morajo določeno vprašanje obravnavati približno istočasno. Statut tudi ne določa števila članov delavskega sveta, pač pa le ključ za volitve, in sicer se voli na vsakih 40 delavcev 1 član v DS, vsak obrat pa mora imeti v centralnem delavskem svetu najmanj enega člana.

V obratu je najvišji organ upravljanja zbor članov

delovne skupnosti obrata, obratne delavske svete pa volijo le kolektivi z nad 50 zaposlenimi. V obratih z dejavnostjo v zasebnem sektorju izvolijo tudi 5 do 19-članske svete kooperantov.

Odnosi med obrati in podjetjem se oblikujejo predvsem na teh elementih: vsak obrat je ekonomska enota, temeljni elementi EE pa so v tem, da imajo zaokrožen delovni proces in za to potrebna proizvodna sredstva. Imajo organizirano knjigovodsko zasledovanje finančnega uspeha, si na osnovi ustvarjenega čistega dohodka samostojno formirajo osebne dohodke. Sredstva skladov so centralna, razen dela sredstev sklada skupne porabe, ki jih formirajo nekateri obrati glede na določila pravilnika o delitvi čistega dohodka. S temi sredstvi obrati samostojno razpolagajo, lahko pa se združijo, če je to v skupnem interesu teh obratov (stanovanja).

Pri investicijah dajo vsi obrati svoje potrebe in želje, kar se potem uskladi z razpoložljivimi sredstvi. Statut dopušča, da se ti odnosi še poglobijo, in močneje upošteva interes in ustvarjena sredstva posameznih EE (na primer medsebojno posojanje sredstev med obrati). V podjetju razmišljajo tudi o tem, kako pritegniti v organe upravljanja sezonske delavce, ki jih imajo vsako leto precej, vendar dosedanja zakonodaja še ne daje zadostne osnove za ureditev tega vprašanja. Sodelovanje v upravljanju ni le pravica, ampak je v statutu močno poudarjeno kot dolžnost vseh članov. Ob upoštevanju vseh oblik, ki jih predvideva statut, si prizadevamo dejansko povečati splošno razgledanost zaposlenih in s tem tudi zanimanje za dobro gospodarjenje.

Naj na koncu poudarim še to, da naš statut obravnava podjetje enotno, ne glede na meje občin, in zagotavlja enakopravno sodelovanje z vsemi tremi občinami.

— In še o načrtih in nalogah posetstva na področju kmetijstva in gozdarstva, predvsem na zasebnem sektorju?

Predvsem je treba usmeriti vse naše sile v poglobitev po-

slovnega sodelovanja z individualnimi proizvajalci, najsi bo to v kmetijstvu ali gozdarstvu. To pa je za nas novo področje (zasebni sektor smo dobili šele pred pol leta), kjer nimamo posebnih izkušenj, zato bo delo terjalo od naših strokovnjakov, in sploh od posetstva veliko naporov. Poiskati moramo take oblike izvajanja teh nalog, da se bo skoznje lahko enakopravno izoblikoval interes zasebnega proizvajalca, kakor tudi posetstva.

Na področju kmetijstva bo treba rešiti vprašanje perspektivnosti posameznih področij, ki so že zajeta v družbeno proizvodnjo, v občini Kočevje ni zemljišč, na katerih bi bilo možno organizirati družbeno proizvodnjo. Temu je vzrok razdrobljenost površin, slaba zemlja in konfiguracija terena. Sodelovanje med družbeno in zasebno proizvodnjo pa mora biti zasnovano tako, da se bo obsej med seboj dopolnjeval, upoštevajoč seveda interese enega in drugega.

Posetstvo zankrat ne namerava širiti proizvodnje, ampak predvsem poiskati številne notranje rezerve in s tem vplivati na rentabilnost proizvodnje. (fg)

23 zdravstvenih predavanj

Svet za socialno varstvo pri ObS Kočevje, občinski odbor Rdečega križa, delavska univerza in Zdravstveni dom so v teh dneh organizirali v občini 23 predavanj o zdravstveni vzgoji »S tuberkulozo ni premirja«. Predavanja so pripravljena v okviru svetovnega dneva zdravja 7. aprila.

Matični urad Kočevje

Rodile so: Marija Mrlje, gospodinja iz Borovca — Jožeta; Silva Oven, farmaceutka iz Kočevja — Marjana; Danica Vrhovšek iz Kočevja Marjana.

V Ljubljani so rodile: Draga Znidaršič iz Kočevja — Iztoka; Ana Golob iz Kočevja — Marka; Marija Androjna iz Konca vasi — Lili-jano.

Poročili so se: Milan Bavdek, profesor iz Gorenje vasi, in Majda Imenšek, uslužbenka iz Kočevja.

V Ljubljani so se poročili: Kamilo Močina, mizarški pomočnik, in Justina Bačnik, oha iz Salke vasi; Danilo Vučič iz Bugojna, in Veronika Jerič, med. sestra iz Salke vasi.

Umrla je: Marija Poje, predilkarica iz Morave, 93.

Matični urad Kostel

Izven poročnišnice je bila v marcu rojena ena deklica. — Porok ni bilo. — Umrla je: Neža Glad, kmetovalka iz Banja Lake, 89.

Zanimivo povest, ki so godi v Ljubljani med okupacijo, je pod naslovom »ANDREJ IN KATJA« napisal Jože Dular, izdala pa Dolenjska založba. Dobilo jo v vseh knjigarnah.

Nesreč pri delu je bilo lani manj

Lansko leto je inšpektor za delo, ki dela na področju občin Kočevje in Ribnica, opravil 71 rednih pregledov v večjih gospodarskih organizacijah ter pri zasebnikih. Ugotovil je, da je še precej strojev nezaščitenih, ker ob popravilih ne nameščajo nazaj zaščitnih naprav, čemur je vzrok čisto nepoznavanje higiensko in tehničnih ukrepov. Ponekod tudi nimajo sanitarnih oz. higienskih prostorov. V Itasu npr. nimajo garderobnih prostorov, za delavce imajo samo dvoje stranišč, kar je odločno premalo. Sploh so delovni prostori v tem podjetju slabi

(ropot, slabo zračenje, lakirnica je provizorij); z novo halo bodo te probleme vsaj deloma rešili.

Prav tako je na posameznih obratih Inlesa. Na obratu tehničnega vodstva v Kočevju ne odgovarja ogrevanje in zračenje, za lakirnico pa je bila izdana prepoved uporabe. Zračenje in ogrevanje delovnih prostorov bi morali urediti tudi v obratu Podpreška, v sodraški Galanteriji (Inles) pa so prostori prenapolnjeni, zračenje je pomanjkljivo, garderobo in umivalnico pa uporabljajo za delovne prostore.

Tudi v številnih drugih po-

djetjih je inšpektor opazil več pomanjkljivosti (zračenje, ogrevanje, neupoštevanje predpisov o varnosti pri delu). Pregledal je 308 delovnih prostorov, od teh pa jih 40 ne odgovarja higiensko tehničnim predpisom.

Delovna inšpekcija je lani raziskala tudi 32 delovnih nezdod, od tega dve smrtni. Inšpektor je ugotovil, da je v dvanajstih primerih prišlo do nesreče po krivdi gospodarskih organizacij, v ostalih pa zaradi nepredvidnosti in neupoštevanja varnostnih predpisov pri delavcih. Inšpekcija je rešila tudi 56 delovnih sporov, od katerih jih je nekaj prišlo pred sodišče.

Lani je bilo na območju občine Kočevje 871 nezgod ali 14,2 odstotkov na število zaposlenih, na območju občine Ribnica pa 258 nezgod ali 11,8 odstotkov. Poškodbe pri delu so se lani v primerjavi s prejšnjimi leti zmanjšale. Morda še to: gospodarske organizacije so lani planirale za higiensko in tehnično varstvo 109.968.000 din, porabljenih pa je bilo 20.608.000 din in sicer za tehnično zaščito 6.146.000, za higiensko zaščito 6.437.000 din, za okrepčila, mleko itd. 6.912.000 din.

Sredi maja krvodajalska akcija

Pred kratkim se je posebna komisija za krvodajalstvo pri občinskem odboru RK Kočevje posvetovala pred majske krvodajalske akcije. Pri posvetu so sodelovali tudi predstavniki sindikalnega sveta, ZMS, SZDL in Zdravstvenega doma. V občini Kočevje bodo odvzemali kri 12., 13., 14. in 15. maja: tri dni v mestu, en dan pa v Kočevski Reki. Letošnji plan krvodajalcev je visok — 720, se pravi, da se jih mora prijaviti najmanj 1000. Veliko tistih, ki se sprva prijavijo, na odvzem krvi ne pride.

Občinski odbor RK želi, da bi dobil prijave vsaj do 30. aprila, da bodo lahko pravočasno napravili plan odvzema in prevozov.

Pomembnost krvodajalstva niti ni treba posebej poudarjati. Ne le da tako pomagamo človeku v nesreči, prav kmalu bo morda vsak od nas nujno potreboval kri. Spominimo se še katastrofe v Skopju, ko nismo imeli dovolj krvi, da bi zdravniki lahko kar najhitreje pomagali številnim ponesrečenem. Ne pozabimo tega in oddajmo na bližnji krvodajalski akciji čim več krvi!

Matični urad Predgrad

V marcu sta v ljubljanski bolnišnici rodili: Cecilija Rauh, gospodinja iz Vimoja — Bernardko in Katarina Tkalcic, gospodinja iz Brezovice — Tatjana — Porok ni bilo. — Umrla so: Jožef Šušarčič, kmetovalec iz Predgrada, 87; Katarina Stefani, kmetovalka iz Predgrada, 67; Peter Staudohar, kmetovalec iz Loz, 77.

Načrtovanje potreb

Občani na vseh zborih volivcev predlagajo in zahtevajo vrsto stvari, ki bi jih bilo treba urediti v njihovem kraju, bodisi da so to drobne komunalne potrebe, kot so javne luči, kanalizacija ipd., pa vse do večjih zahtev, kot so klubski prostori itd. Vse te velike potrebe vidi človek, ko gleda zapisnike zborov volivcev, vendar je v tem precejšnja nenačrtovitost. Navadno marsikje ostane le pri željah ljudi, dokler se na prihodnjem zboru volivcev spet ne zberejo, isti problem se ponovno pojavi in spet roma v zapisniku na občino. V precejšnji meri tak način otežuje občinskemu organu načrtnejše razpravljanje o potrebah in tudi sistematično planiranje sredstev. Občani naj bi svoje potrebe zajeli v podrobnih planih, ki bi občinskemu organu služili pri reševanju krajevnih komunalnih in drugih potreb, vse seveda v skladu z nujnostjo in razpoložljivimi sredstvi.

Seveda bi morala občinska skupščina organizirati komisije, ki naj bi pregledale potrebe in ljudem pomagale pripraviti zahtevane programe. Tako naj v prihodnje te stvari urejajo organi krajevnih skupnosti v sodelovanju s strokovnimi sodelavci, ki jih bodo sami poiskali.

Pri večjih gradnjah so ponekod že doslej delali tako (gradnje zdravstvenih postaj v Sodražici in Loškem potoku), bolj problematično je urejanje drobnih vaških potreb (javna razsvetljava, kanalizacija, igrišča itd.). Za vse te potrebe naj bi občani imeli programe, morda tudi že predvideno višino sredstev, kar vse bo ObS olajšalo planirati pri razdeljevanju sredstev. Tudi če bo hotela občinska skupščina sestaviti realen perspektivni plan razvoja, se bo morala lotiti čim prej tudi teh stvari, da ne bodo v časovni stiski pred sprejemanjem družbenega plana za prihodnje leto.

Statut krajevnih skupnosti

»V razvoju krajevnih skupnosti zapažamo tudi nekatere deformacije — tako v njihovem delu kot tudi v odnosih z občinskimi skupščinami. Imamo pojave, da smatrajo organe družbenega samoupravljanja v krajevnih skupnostih kot nekakšne ekspoziture občinskih skupščin, sekretariate krajevnih skupnosti pa kot njihovo administracijo. To je resna nevarnost za razvoj in krepitev družbenega upravljanja, za močnejše angažiranje občanov pri organiziranju življenja ljudi na določenem območju — ne le krajevne skupnosti, marveč tudi občine...«
(»Krajevna skupnost in dvig življenjskega standarda«, OBČAN št. 7)

Minulo soboto je bilo v Ribnici na pobudo okrajnega odbora Socialistične zveze posvetovanje o statutih krajevnih skupnosti. S tem da je občinski statut napravljen, lahko v prihodnjem obdobju posvetimo več skrbi in časa čim boljši sestavi in čim bolj množičnemu razpravljanju o statutih krajevnih skupnosti. Pri tem nam bodo prav gotovo zelo dobrodošle vsakovrstne izkušnje, ki smo si jih nabrali v dosedanjih ustavnih in statutarnih razpravah.

Prve krajevne skupnosti bodo v ribniški občini ustanovljene do konca maja, ostale pa do konca oktobra, kakor je že bilo predvideno. To predvsem zato, ker je treba temeljito razmisliti o različnosti pogojev in o nalogah, ki jih bodo krajevne skupnosti določile v svojih statutih. V pogovoru so udeleženci posveta izrazili mišljenje o nekaterih določilih, ki naj jih imajo statuti. Ta-

ko naj statut krajevne skupnosti ne obravnava kot edino obliko neposrednega sodelovanja občanov pri zadovoljevanju skupnih potreb le zbor volivcev. Podrobno mora obdelati vlogo zbora občanov, posvetovanje organizacij in društev, razne strokovne razprave, ki jih organizira KS, pogovore s predstavniki hišnih svetov ipd. Občinski statut vsega tega ne določa podrobneje; o tem naj konkretneje spregovori krajevni statut in te oblike dela postavi na svoje mesto. Na ta način bi pritegnili k sodelovanju prav vse občane, predvsem pa mladino.

V kratkem bo o problemih krajevnih skupnosti razpravljala tudi organizacijsko-politični zbor skupščine SRS; ta je formiral začasno komisijo, ki naj prouči gradivo o teh vprašanjih.

Naloga krajevnih skupnosti so kaj razčlenjene in vsestranske in so splošno nakazane že v ustavi. Na krat-

ko jih lahko razčlenimo tako: neposredno zadovoljevanje potreb občanov in gospodinjstev; razvoj naselij; strokovna pomoč hišnim svetom pri vzdrževanju stanovanjskih hiš; poslovanje delovnih organizacij, ki skrbijo za zadovoljevanje dnevnih življenjskih potreb občanov. Naloga krajevnih skupnosti pa bodo morale biti dokončno konkretizirane in uskladene z razmerami in potrebami na posameznih območjih v njihovih statutih. Zato se ti statuti ne bi smeli dovoljiti s podobnimi splošnimi formulacijami, kakor jih srečamo v občinskih statutih (Občan št. 7).

Kar zadeva financiranje skupnosti, so poudarili na posvetu, da je v prvi vrsti pomoč občine (dotacije) in šele nato prispevki občanov (samoprispevek).

Kakor rečeno, naj bodo vsa naša nadaljnja prizadevanja usmerjena v pripravo kvalitetnih statutarov krajevnih skupnosti, ki bodo v največji meri odrazili dejansko stanje, želje in potrebe na določenem območju. Ni prav (sedma št. Občana), da prepišemo statut krajevne skupnosti iz dveh ali treh podobnih. Med pogoji, potrebami, željami in interesi prebivalstva raznih krajevnih skupnosti celo na območju iste občine namreč obstajajo bistvene razlike. In prav tem razlikam moramo prilagoditi vsebino in obseg programov krajevne skupnosti ter poiskati take organe in organizacijske oblike, sredstva in načine delovanja KS, ki bodo najbolj ustrezali stvarnim krajevnim pogojem ter dajali nenehno nove pobude za aktivizacijo občanov pri reševanju skupnih potreb. Se pravi, da statut KS ne more prevzeti splošnih nalog, kakor jih določa občinski statut, pač pa naj obsega le tisto, kar bo potem skupnost tudi dejansko delala, da ne bomo statuta delali le zaradi statuta, ampak da bo tudi skozenj zaživela resnična in živa krajevna samouprava.

O problemih ustanavljanja krajevnih skupnosti in njihovih statutarov je bilo v tork podobno posvetovanje tudi v Kočevju.

KADRI, KADRI IN SPET KADRI!

Ko so na seji zbora delovnih skupnosti občinske skupščine Ribnica govorili o kadrovskih problemih, so ugotovili, kar je že splošno znano, veliko pomanjkanje strokovnjakov. O tem je bilo že veliko govorenega in pisanega, čas pa bi že bil, da bi prešli od načelnega razpravljanja h konkretnemu reševanju. Vsaka gospodarska organizacija naj bi sama skrbela za strokovne delavce, to pa v skladu s svojimi potrebami. Štipendiranje naj bo načrtno; ni treba štipendirati take študente, ki jih kasneje ne bomo potrebovali. Bolj je treba skrbeti za šolanje in izobraževanje ljudi na delovnih mestih ter pritegniti študente med počitnicami v podjetje na prakso. Tako bodo združili teorijo s prakso in se bodo potem, ko bodo nastopili službo, mnogo lažje in hitreje znašli na delovnem mestu.

Matični urad Ribnica

Rodile so: Marija Ambrožič, gospodinja iz Sušnje; Andrej; Matilda Henigman, gospodinja iz Gorenje vasi — deklica.
Poročili so se: Sebastijan Fabjan, knjigotiskar iz Kočevja, in Ivanka Kersnič, dijakinja iz Hrovače; Aleksandar Stojanov, oficir JLA, in Martina Vogrin, natakarica, oba iz Ribnice.
Umrli so: Janez Pajnič, kmet iz Jurjevice, 78; Neža Petek, gospodinja iz Otavio, 84; Marija Rigler, preduškarica z Brega, 72; Franc Čebin, kmet iz Otavio, 83; Marija Kosina, preduškarica iz Sajejca, 86; Franciška Štupica, upokojenka iz Gorenje vasi, 85.

Autobus naj vozi skozi vas

Volivci v Dolenji vasi so, potem ko so se pomenili o osnutku občinskega statuta, spregovorili tudi o važnejših komunalnih potrebah vasi. Lani so zbrali precej milijonov za asfaltiranje ceste skozi vas, za ureditev poti na del vasi na hribu in za napeljavo vodovoda v tem delu. Za dokončno ureditev tega je potrebnih še nekaj sredstev (asfaltiranje ceste proti Lipovcu in na Hrib ter za ureditev cestnih robov po vasi in za namestitve javnih luči v nekaterih delih vasi). Na koncu so tudi izrazili zahtevo, naj bi avtobusi spet vozili skozi vas, če pa most tega ne dopušča, ga je treba popraviti. Zavzeli so se tudi za to, da podjetje, ki je gradilo novo cesto proti Kočevju, čim prej uredi priključke na cesto. Kmalu se bo pričelo delo na polju, pa s ceste skoraj nikjer ne morejo nanj.

Matični urad Dolenja vas

Izven porodnišnice sta bila v marcu rojena ena deklica in en deček. — Porok ni bilo. — Umrli sta: Anton Terdan iz Rakitnice in Marija Pahulje, preduškarica iz Prigorice.

Matični urad Loški potok

V marcu je bil rojen izven porodnišnice en deček. — Porok ni bilo.

Umrli so: Janez Bartol, preduškar iz Retj, 81; Alojz Lavrič, upokojenec iz Srednje vasi, 76; Antonija Mohar, upokojenka iz Segove vasi, 71; Anton Segar, preduškar iz Segove vasi, 83; Franciška Košmrlj, gospodinja iz Travnika, 79; Marija Lavrič, kmetovalka iz Travnika, 73; Franc Mikulič, upokojenec iz Travnika, 87; Ana Mikulič, preduškarica iz Travnika, 78.

BLAŽEVA MATI

20. marca se je vila dolga vrsta v črtno odetih ljudi izpred ljubke hiše v Prigorici pri Ribnici na pokopališče. Spremljala je na začetni poti Blaževa mater. Velika množica ljudi, ki je nenavadna za manjše kraje, pričala, kako je Blaževa mati živela v srcih vseh tistih, ki so mislili in čustvovali podobno kot ona sama.

Izdihnila je v 88. letu starosti. Na zunaj je precej šibka, je bila duševno še čila, gibljiva in domiselna.

Spominjam se večerov, ko nam je pripovedovala o mar-

lja in ohranja. Vera v moč dela je tudi njo dvigala in ji vtilvala poguma.

Rodila se je 17. aprila 1876. V enainvajsetem letu se je poročila z zidarskim mojstrom Blažem Pahuljem. V zakonu se jima je rodilo deset otrok. Leta 1933 ji je umrl mož Blaž in vsa skrb za vzgojo, gospodarstvo in gospodarstvo je padla na njena ramena. Prenašala jo je s svojo odgovornostjo in vestnostjo, v čemer sta ji navse pomagala njen plemeniti značaj in vera v dobro in pošteno.

Človeka s takimi lastnostmi ni mogla najti nepriljubljenega tudi naša revolucija. Težave, ki so z njo prišle, niso šle mimo Blaževe matere. Ker je verovala v poštenost in plemenitost, v dejanja in ne v govoričenja, se je kmalu odločila za tiste, ki so mislili in delali pošteno. Ni naključje, da so bili njeni otroci (Blaž, Marjetka, France, Janez, Mica in Francka) ali borci ali pa so bili zaradi aktivizma preganjani.

Danes je ni več med nami. Ni bila pesnik, pa tudi ne znanstvenik, da bi ji ob slovesu našli vse tisto, kar taki ljudje ustvarijo. Bila je skromna, modra in poštena kmečka mati in žena, ki je znala delati in živeti ne samo zase, temveč za druge.

Zato tolikšna množica žalujočih, zato toliko vencev in zato toliko solza.

VELJKO TROHA

sičem. V njenem pripovedovanju smo čutili vso trdoto dela, ki ga je opravljala, obenem pa ponos, da je premagala toliko težav, ki jih je morala v življenju prenašati. Iz njenih pripovedovanj se je prav tako dala čutiti njena kmečka modrost, da je delo tisto, ki človeka oživ-

Družbena odgovornost odbornika

Kljub slabi udeležbi smo z zborom volivcev v Ribnici lahko zadovoljni, to pa predvsem po zaslugi živahne, konstruktivne razprave. Občani so dali k osnutku občinskega statuta precej pripomb. Največ so govorili o neposrednem samoupravljanju občanov, zborih volivcev, krajevnih skupnostih, referendumu, obveščanju občanov, o nalogah in vlogi odbornikov v krajevni samoupravi, kajti noben odbornik s tega območja ni bil na zboru volivcev. V centru občine namreč prisostvujejo zboru tudi predsednik skupščine, sekretar, predsednik ObO SZDL, zaradi česar se nekako zmanjša družbena odgovornost odbornika. Če je na takem sestanku recimo kdo od vodilnih družbenih delavcev v občini, vsi mislijo, da je on »glavni«, »odgovornejši«, bolj poklican za prenašanje njihovih predlogov in želja skupščini itd., kar seveda ni pravilno; predsednik ObO ali kdo drug je na zboru volivcev navaden občan; član te volivne enote, tisti, ki posreduje med občani in skupščino, pa je prav odbornik. Ker je tu center občine, nastaja tudi aktivnost krajevnih faktorjev za drugimi kraji, računajoč pač, da »bo še občina«, saj je tu občina itd.

Občani so se zanimali tudi, kakaj daje občinski statut le osnovne smernice o kulturni

dejavnosti, športu ipd. in zakaj ne spregovori o tem jasneje, konkretnije, kar pa je, popolnoma pravilno, prepričano statutom krajevnih skupnosti. Člani sveta stanovanjske skupnosti so na zboru spregovorili o problemih, ki so jih že sami obravnavali (družbena prehrana, otroško varstvo, kako organizirati čim širšo razpravo o imenovanju ulic v Ribnici), o krajevnem samoprispevku v okviru krajevne skupnosti, o povezavi le-te z volivci in drugih podobnih vprašanjih. Volivci so predlagali tudi, naj statut konkretnije določi način obveščanja občanov, za reševanje krajevnih problemov pa naj bi se posluževali tudi zborov volivcev v gospodarskih organizacijah, ki bi morale med seboj tesneje sodelovati. Gospodarske organizacije bi morale prek svojih predstavnikov večkrat poročati na zborih volivcev o svojih problemih (npr.: »Tujec me vpraša, kako je z gradnjo restavracije, pa mu ne znam odgovoriti, ker sam ne vem.«)

Zbor volivcev v prihodnje ne bi smel biti razdeljen na poslušalce in »pojasnjalce«, kakor so predlagali občani, ampak naj bo to res sestanek občanov, ki se pogovarjajo o svojih problemih ter skušajo nejasnosti tudi sami raztolmačiti. To je zanimivejše in vsekakor privlačnejše. (Z)

ORTNEK: močvirje namesto loga

Ortniški log je bil kraju v očrta, dokler ni tam stekla moderna cesta. Danes je v apotiko in kvazi z razdejanjem podobno doline. Videti je le gore raztrgane materiala, po logu pa se razliva umazana voda, ki zastaja v odtoknem kanalu. Cestno podjetje, ki je tu gradilo, je odvečen material s stroji zrinilo na košenolce. V nastalem močvirju se zalega mrčes. Blizu lo-

ga je v bivšem hotelu mladinski dom, ki je poln zlasti poleti. S tem da zanemarjamo okolico, pa samo dajemo možnost mrčesu, da se množi. Kdo bo kriv, če izbruhne epidemija? Skupnost cestnih podjetij Slovenije naj bi le poskrbela, da bi se zadeva primerno uredila. Sicer pa je investitor zapustil v Ortneku še več podobnih »strujskih zanimivostih«.

Sušje: ena krajevna skupnost

V Sušju so imeli 20. marca zbor volivcev, na katerem so razpravljali o osnutku statuta občine Ribnica in o ustanovitvi krajevne skupnosti za to območje. K-osnutku statuta niso imeli bistvenih pripomb, zato pa so se toliko bolj razgovorili o ustanovitvi krajevne skupnosti. Seveda je volilna enota Sušja premajhna za samostojno krajevno skupnost, skupno s sosednjimi vasi Zlebič, Slatnik, Zapotok in Vinice (na tem območju prebiva približno 800 prebivalcev) pa ima vse pogoje za uspešno delo skupnosti. Omenjene vasi imajo veliko skupnega: krajevno organizacijo SZDL, vodovodno zadrugo — v vodovodnem odboru so zastopani

predstavniki vseh omenjenih vasi — šolo, trgovino, prostovoljno društvo; vasi so geografsko in gospodarsko med seboj povezane; prebivalci se bavijo s kmetijstvom, živinorejno in izdelovanjem suhe robe.

Vse to in drugo narekuje — so ugotavljali volivci na zboru — da za to področje ustanovimo eno krajevno skupnost. H krajevni skupnosti Sušje bi se lahko, če bi to želeli, priključili tudi vaščani sosednje vasi Breže. Tako bi dobila krajevna skupnost še bolj zaokroženo celoto in podlago za uspešnejše delovanje. O tem se bodo dokončno izrekli volivci vseh navedenih vasi. Ne dvomimo, da bodo rekli da!

Ocenjevati delovna mesta, ne ljudi na njih

Glavni del razprave na občnem zboru sindikalne podružnice ribniškega Gračbenika je bil posvečen analizi lanskoletne izgube in iskanju vzrokov zanjo. Ugotovili so, da so glavni vzroki v slabi delovni disciplini, nenačrtnosti v organizaciji dela, več pozornosti pa bi morali posvetiti kalkulacijam. Često-krat tehnična služba ne pre-skrbi pravočasno obrtnikov, zaradi česar se gradnje zavleče, ljudje pa kritizirajo, češ da gradbenik »mečka«, čeprav je pravi vzrok drugje.

Na občnem zboru so predlagali tudi razveljavitev predloga tarifne komisije o novih postavkah za osebne dohodke, ker je bil predlog preveč uravnilovski in bi destimulativno vplival na kvalificirane in visokokvalificirane delavce. Osebne dohodke uprave in tehničnega vodstva je treba postaviti v odvisnost od uspeha njihovega dela. Pri od-meri osebnih dohodkov je treba najprej oceniti delovna mesta in šele potem človeka

in njegovo delo na določenem delovnem mestu, kar naj bo tudi osnovno merilo za osebne prejemke. Se pravi — nagrajevanje po opravljenem delu!

Med drugim so govorili tudi o tem, da je treba končno odpraviti mojstrsko miselnost, interese posameznikov pa podrediti interesom skupnosti, kolektiva (»Jaz bom dopust vzel takrat, ko bo lepo vreme in bom lahko kaj delal doma!« Nekako tako, kot bi hotel v podjetju vedri-

ti, po »sihtu« pa delati doma. Da je dopust za odmor, razvedrilo, ni važno!). Odboru sindikalne podružnice so tudi predlagali, naj analizira izostanke z dela, kajti ugotovljeno je, da je največ izpadov v najlepši gradbeni sezoni.

RIBNICA: koncert Glasbene matice

V okviru praznovanja občinskega praznika je bil 30. marca v Ribnici koncert pevskega zbora matice iz Ljubljane pod vodstvom prof. Ferda Perca, ki poučuje glasbeni pouk na ribniški osemletki in v glasbeni šoli. Zbor je nastopil s programom, ki so ga pripravili za bližnjo turnejo po Bolgariji. Nastop ljubljanskih pevcev je bil za poslušalce prijetno doživetje, škoda le, da dvorana ni bila polna. Po končanem koncertu se je nastopajočim zahvalil predsednik ObO SZDL Bogo Abrahamsberg ter jim zaželel veliko uspeha na skorajšnji turneji.

Nov delovni čas občinske skupščine v Ribnici

Pred kratkim so v vseh uradih pri občinski skupščini Ribnica poskusno uvedli nov delovni čas, s čimer skušajo čim bolj zadovoljiti občane, ki imajo opravke na občini. Odslej (en mesec poskusno) bodo ob sredah delali od sedmih zjutraj do štirih popoldan, če pa se bo pokazalo potrebno, bo delovni čas ob sredah deljen, in sicer od 7.—12. ure in od 14.—16. ure.

REŠETO

V vsako hišo: DOLENJSKI LISTI

Statut novomeške občine je sprejet

Na skupni seji občinske skupščine, plenuma občinskega odbora SZDL in plenuma Občinskega sindikalnega sveta Novo mesto je bil 3. aprila kot prvi na našem področju sprejet statut novomeške občine

Na skupni seji je v uvodni besedi predsednik Sergej Thorževskij poudaril, da je pred odborniki skupščine in predstavniki ostalih političnih organov slovesen trenutek, ko bodo po obsežnih 2-letnih pripravah sprejeli in potrdili občinski statut — ustavo v malem. Priprave so bile najbolj živahne v obdobju po 9. aprilu lani, ko je bila sprejeta ustava. Marsikaj v statutu še ni dovolj obdelano, zato ga bo treba v praksi seveda nenehno dopolnjevati. Prav s tem bo statut postal spremljevalec hitrega razvoja in pozitivnih premikov, ki jih doživljamo. Poudaril je, da bo treba posvečati največ pažnje razvijanju novih družbenih odnosov in da bosta rast in usklajevanje statutarnih določil s prakso predvsem naloga občanov. Omenil je, da je bilo od razprave pričakovati več in da je bila najbolj živahna glede krajevne skupnosti v krajih, kjer bodo le-te ustanovljene. Nato je podal kratek zgoščen pregled gradiva statuta iz posameznih poglavij.

Dr. Milan Adamič je v razpravi izrazil zadovoljstvo, ker posveča novi statut veliko skrb zdravstveni zaščiti občanov. Podčrtal je velik pomen 90., 91. in 93. člena, ki zagotavljajo programiranje ter investicijska sredstva za potrebe zdravstva in širjenje kmečkega zavarovanja ter s tem usakotijo to, kar smo imeli v mislih, ko smo sprejemali družbeni plan za 1964. Dr. Julče Saje je govoril o velikem pomenu tega, da novi statut ne ločuje gospodarskih in negospodarskih dejavnosti. Menil je, da je s tem odpravljena železna zavesa med gospodarskimi in negospodarskimi organizacijami, družbene službe pa so postale pomemben člen v gospodarstvu. Občinska skupščina se bo morala odsej pogosteje ukvarjati z zdravstvom in tudi v njem iskati vzroke za slabosti, ki se kažejo v gospodarstvu.

Slavko Vute je predlagal, da se vzgojno-izobraževalno delo obravnava v statutu kot celota. Predlagal je, naj bi v 100., 101. in 106. členu statuta v skladu s tem poleg šolskih zavodov našli svoj prostor tudi drugi izobraževalni zavodi in izobraževalni centri v delovnih organizacijah. Razen tega je predlagal, naj bi 101. člen dopolnili z določilom, da zagotavlja skupščina sredstva, namenjena vzgojno-izobraževalnemu delu, v skladu z odobrenimi programi in upoštevajo obseg in kvaliteto opravljenega dela, ter naj še dodatni 107. člen statuta izpremeni tako,

no merilo hkraten gospodarski razvoj v prizadevi delovni organizaciji in v širši družbeni skupnosti.

Za javnost uprave in medobčinsko sodelovanje

Franci Kuhar je razpravljal o 161. členu statuta, ki govori o komisiji za volitve in imenovanja in je poudaril, da bi morala ta komisija razčlenjevati stanje kadrov v občinski upravi in v delovnih organizacijah ter usmerjati kadrovske politike v občini. Opozoril je, da je vredno tehtahtnega premisleka tudi to, ali smo za načelo reelekcije občanske družbene presoje tudi pri tajniku skupščine in pri načelnikih odelkov. Predlagal je, naj bi javnost dela občinske uprave in neposredno odgovornost uslužbencev razvijati tako, da bi poročila in akte podpisovali uslužbenci, ki so postopek vodili, in ne samo načelnik odelka. S tem bi občana seznanili z uslužbencem, ki je vodil postopek v njegovi zadevi.

Predsednik Sergej Thorževskij je menil, da statut uveljavlja načelo javnosti v delovanju občinske uprave in vseh njenih organov, poudaril pa je, da se bodo morali občani zavedati zlasti dolžnosti sodelovanja v organih samoupravljanja, ker bo načelo javnosti v polni meri oživilo šele nato. Družbeni plan in proračun sta v statutu osnova gospodarjenja v občini, zato je omogočeno najširše sodelovanje vseh občanov pri njegovem sprejemanju. Določila o zadovoljevanju splošnih družbenih potreb ne obljublajo več, kot je mogoče, zato jih bo treba v skladu z razvojem dopolnjevati. Skozl ves statut se prepletajo možnosti za razvoj medobčinskega sodelovanja, kar je razumljivo, ker občina ne more biti vase zaprta enota. Predlagal je tudi to, naj bi v bodoče prenašali pristojnosti za posamezne manj pomembne zadeve na nižje organe, kot so sveti, komisije in upravni organi. Praksa kaže, da so dnevi redi sej skupščine preveč natrpani in onemogočajo poglobljeno delo v politiki usmerjanja razvoja, ki je glavna naloga skupščine.

Odborniki so nato soglasno sprejeli osnutek statuta, ki ga bo s predlogi iz razprave dopolnila komisija. Na pred-

log, ki ga je v razpravi dal Slavko Dokl, so odborniki izvolili komisijo za krajevne skupnosti, ki bo usklajevala priprave in posredovala izkušnje, tako da bi krajevne skupnosti v Novem mestu, Dol. Toplicah, Žužemberku in Šentjerneju v jeseni že zaživele. O poročilu komisije za statute delovnih organizacij poročamo v posebnem sestavku.

Stranska vas: gasilski dom pod streho

Pred kratkim je bil občni zbor prostovoljnega gasilskega društva Stranska vas, ki so se ga udeležili številni člani, predstavniki sosednjih gasilskih društev in poveljnik novomeške čete.

Izbrana poročila so povedala, da so lani prispevali člani 228 prostovoljnih delovnih ur za gradnjo novega gasilskega doma, razen tega pa je društvo porabilo za gradnjo 345 tisoč dinarjev. Novi gasilski dom bo precej prostoren, imel bo tudi dvorano za kulturno-prosvetno in družbeno dejavnost. Gasilci iz Stranske vasi, ki so začeli delovati leta 1955, so kmalu po ustanovitvi začeli z gradnjo doma, vendar so dela zaradi pomanjkanja sredstev počasi

napredovala. Zdaj je novi dom vendar le pod streho, zanj pa so prebivalci precej žrtvovali: v vseh letih 6220 delovnih ur, razen tega pa še les in denar. Podjetja in občinski gasilski sklad so prispevali 420 tisoč dinarjev, vse

ostalo pa so gasilci iz Stranske vasi in vaščani sami dali. Društvo je sprejelo nalogo v letošnjem letu dograditi sejno sobo in orodjarno, šimprej pa tudi dvorano, na katero mladina že težko čaka. —LUKEC

Občani so največ prispevali

Komunalna dejavnost je bila lani in prve mesece tega leta po vseh krajih v občini zelo razgibana. Pri delih so veliko prispevali občani. Ko so gradili most in cesto v Seliščih, so prebivalci okoliških krajev s prostovoljnimi delom, prevozi in lesom prispevali nad 2,5 milijona dinarjev. Znatni so tudi prispevek ljudi v Podturnu pri gradnji lesenega mostu v zaselku Grič. Pri teh in drugih manjših delih so občani pretežno največ prispevali.

Letos bodo kmalu začeli popravljati poti in cestišča ter nekaterih mostov. Med drugim bodo najprej prišli na vrsto naslednji kraji: za

poti Dolenjske Toplice, Zdičnja vas in Bela cerkev, mostove pa Češča vas in Goronje Gradščice.

Važnejša dela bodo letos opravljena tudi v Novem mestu, kjer je predvideno urejanje kanalizacije na Šmiheljski cesti, javna razsvetljava nekaterih mestnih predelov, medtem ko je kanalizacija zahodnega predela v Bršlinu že pri kraju.

Tudi v vseh nadaljnjih komunalnih delih bodo svoj delež prispevali občani. Komunalno dejavnost bodo sicer najbolj pospeševali tam, kjer bodo pomagali ljudje s najrazličnejšimi oblikami dela.

Dolenjske Toplice potrebujejo nov vodovod

Prebivalci Dolenjskih Toplic že dolgo niso zadovoljni z vodovodom, ki ima zajetje v Podturnu. Kot je ugotovil Zavod za zdravstveno varstvo, je ta voda zelo nezdružljiva, razen tega pa ima okus in vonj po premogu ter od 25—100-odstotno kalnost. Taka voda zelo slabo vpliva na uspešno ribogojstvo, posebno še na drstenje rib, katerih je vodovje Topliške doline zelo bogato. Skoda je vsestranska in Dolenjskim Toplicam kot zdraviliškemu in turističnemu kraju v precejšnje breme. Zato so se odločili za zgraditev novega vodovoda, ki bi imel zdravo vodo. Menijo, da bi za novi vodovod lahko uredili zajetje v Obrhu in Gaberju pri Soteski. Vodovod bo dolg 6 km, veljal pa bo z glavnim projektom in črpalkami vred 85 milijonov dinarjev.

Med tem pa so se že začela vodovodna dela iz Vavte

vasi proti Rumanji vasi. Vodovod gradijo zainteresirani občani z delnim prispevkom občinske skupščine in novomeškega gradbenega podjetja.

ATC tudi v Šentjerneju?

V Šentjerneju čedalje bolj dozoreva možnost za sodobno ureditev telefonije. Bilo bi že več sestankov, na katerih so se pogovarjali, da bi kraj dobil avtomatsko telefonsko centralo. Dogovori so rodili tudi prve sadove. Tako se je delavski svet obrata »Iskra« Uporik odločil prispevati prvimi 2 milijona dinarjev. ATC bo veljala okoli 6 milijonov dinarjev. Spodbuda je lepa, zamisel pa uresničljiva. Tudi Šentjernej, ki se vsestransko razvija in v katerem naglo pospešujejo industrijo, potrebuje hitrejšo zvezo s svetom. To pa bo omogočila avtomatska telefonija.

Poglavito merilo je gospodarski razvoj

Govorec o razmerjih med občinsko skupščino in delovnimi organizacijami, je Avgust Avbar omenil težave, s katerimi se srečujemo, kadar je načeta samostojnost delovnih organizacij v zvezi z integracijami, z združevanjem sredstev ipd. Samostoj-

NOVOMEŠKA KOMUNA

nost delovnih organizacij ni sama sebi namen. Pravica družbenega nadzorstva, ki jo ima občinska skupščina, je mnogo širša kot zgolj finančna kontrola. Gospodarstvo v komuni je enotno, delavskega samoupravljanja pa nismo osnovali z namenom, da bi po delničarskem podobnem sistemu razdelili družbeno imetje. Vse to dokazuje, da občinski statut ne more dokončno opredeliti naštetih razmerij. V praksi bo torej treba konkretne primere zavestno reševati. Kadar gre za razmerja med skupščino in delovno organizacijo, ne smemo pozabljati, da je pri iskanju ustreznih rešitev poglavito

Novomeška kronika

■ Delavska univerza bo dne 13. aprila ob 18. uri priredila v Domu JLA predavanje »Naše goranske reke« prof. Mirka Kambiča. Zanimivo predavanje bo spremljano z glasbo in številnimi diapozitivi. Vstopnice lahko rezervirate pri DU po telefonu št. 21-111.

■ Ker je bilo minulo zimo toliko pritožb otrošnikov, ki niso dobili premoga, in nemalo jeze na ta račun, smo pri podjetju Kurivo zvedeli, da že sprejemajo naročila za premog in da želijo, naj bi se čimveč otrošnikov že odločilo za nakup aprila in maja. Upoštevati pa je treba tudi težave otrošnikov, ki imajo majhne drvarnice (v nekaterih blokih) in morajo kurjavo nabaviti šele takrat, ko se stare zaloge izpraznijo.

■ Zadnje nedelje, ki jo je pustilo deževno vreme skazilo za izlete v naravo, je ansambel Antona Birtiča s svojimi beneškimi fanti privabil v Dom JLA številne ljubitelje petja iz mesta in okolice. Dvorana pri popoldanski in večerni predstavi bila povsem zasedena. Pri predstavi ob 18. uri na sodalci celo nekaj stojalič.

■ Ameriški barvni film »Topovji z Navarona«, ki je povsod doživljal topel sprejem, posebno na v Ljubljani, kjer so ga obiskovalci tudi po večkrat gledali, igra te dni v novomeškem kinu JLA. Zaradi izredne dolžine filma so predstave ob 17.

in 20. uri. Ne zamudite tega filma!

■ Znanj pevec Predrag Goković bo 14. aprila ob 19. uri nastopil v Domu JLA kot član ansambla »Radojka« iz Beograda, ki bo ta dan gostoval v našem mestu s koncertom pesmi narodov Jugoslavije.

■ Izredno dobro je bila novomeška tržnica založena pretekli ponedeljek. Zasedene so bile vse stojnice, napreda pa so bila: jajca po 25—30 din, čebulček po 150 din liter, jabolka po 100—120 din kg, kisla repa po 80 din kg, regrat po 30 din merica, droben kompir po 80 din kg, motovilec po 30 din merica, radič po 40—60 din merica, čebula po 100 din kg, pure po 3500 din, zajčki po 750 din ter šopki vijolic po 25 din.

■ Gibanje prebivalstva. Rodili sta: Marija Kure, Nad mlina 5 — Jelko in Terezija Pavlovič iz Kettejevega drevoreda 42 — Martina. Porok ta teden ni bilo. Umrla je Marija Fajdiga, upokojenka iz Muzejske 12 stara 82 let. Ponesrečili se je Aloiz Curet, dimnikar iz Adamičeve 8, ki je padel in se udaril v levo koleno.

OBVESTILO

Komunalno podjetje v Novem mestu obvešča, da je Trdinova cesta v Novem mestu zaradi rekonstrukcije do nadaljnjega zaprta.

Sem ter tja po Otočcu

● Nedavno je imela krajevna organizacija Rdečega križa na Otočcu ob Krki občni zbor. Ugotovili so, da se je članstvo povečalo že na 140 članov. Začeli so organizirati predavanja. Med prvimi je Ante Kotar predaval o duševni rasti defektnih otrok. Ob 100-letnici RK so bili obdarovani starčki.

● Organizacija Zveze borcev je anketirala vse svoje člane. To bo zlasti koristilo tistim, ki še niso uveljavili svojih partizanskih let za delovno dobo. Marljivo se pripravljajo na praznovanje dneva borcev.

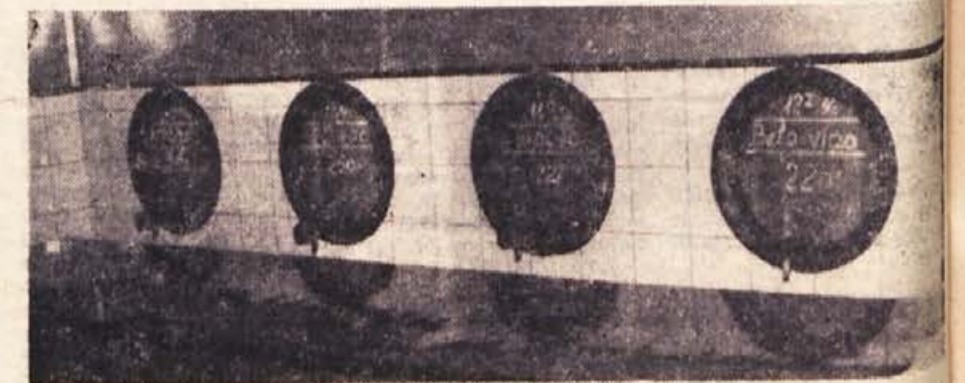
● Mladina nima svojega igrišča, zato bi morali krajevni činitelji razmisliti o tem in kaj ustreznega ukreniti. Mladina je tudi sama pripravljena pomagati, kolikor bi do kakšne graditve prišlo.

● Te dni urejajo na Otočcu kanalizacijo. Uredili bodo čistilke, kar bo pomembno za sanacijo kraja. Velika pridobitev bo tudi vodovod, ki ga urejajo s pomočjo hotela Otočec.

● Hotel bi bil lahko bolj obiskan, če bi odpravili še nekatere pomanjkljivosti. Na avtobusnem postajališču ni voznega reda. Prihode in odhode avtobusov domačini po-

znajo, tujci ne. Pri ureditvi tega vprašanja nemara ne bi naredili preveč stroškov.

● »Standardova« trgovska poslovalnica je edina trgovina v tem kraju. Njeni prostori so premajhni, tudi cenika ni nikjer videti, kar je v nasprotju s predpisi. Nujna je sodobna ureditev. S. Sk.

Ob Kandijski cesti na desnem bregu Krke v Novem mestu že od Novega leta naprej uspešno posluje vinotoč kmetijske zadruge iz Podšpilja na otoku Viano. V vzorno urejeni vinski kleti, v kateri ne manjka dalmatinskega vzdušja in dobrih viških vin, je precejšen promet. Največ prodajo belega vina, plavca in vugave. Prava poslastica je 16,5-maliganski prošek, ki ga vinotoč prodaja od 1. marca dalje. Dalmatinska vina so v Novem mestu priljubljena, kar dokazuje razmeroma visok dnevni promet: 150 litrov na dan. Pivci ga kupujejo tudi v večjih količinah (10, 20 in več litrov), največ pa je litrskega prometa. Vinotoč ima stalno na zalogi okoli pol vagona vin.

Radioamaterstvo na Dolenjskem v novih pogojih

Razvoj tehničnih znanosti je naložil večje naloge organizacijam in panogam ljudske tehnike. Ena od takih vej je radioamaterstvo, ki se je udrilo v nekdanjih radioklubih. Dolenjska je imela tak klub v Novem mestu, ki je bil med najstarejšimi in najboljimi v Sloveniji. Klub je delal v kletih osnovne šole, nato pa v neprimernih prostorih v Hladnikovi ulici, dokler ni razpadel.

Novi pogoji in oblike, ki so nadomestile sestavljanje navadnih radijskih sprejemnikov, so naložili radioklubom reševanje zahtevnejših nalog. Klubi so zato začeli vzgajati radiotelegrafiste, ki so po radijskih zvezah iskali s neznanimi radioamatemi širom po svetu. Prav ta oblika še danes najbolj privlači in navdušuje mladino. Ob prizadevanju Radioamaterske zveze Slovenije, novomeške občinske skupščine in občinskega odbora Ljudske tehnike je v Novem mestu začela delati pomlajena vrsta radioamaterjev. 25. marca se je za ustrezen klub v Novem mestu odločilo 40 mladih občanov, ki so tudi že pripravili vse potrebno za občinski zbor kluba. Ta bo 19. aprila ob 9. uri v prostorih občinske skupščine v Novem mestu.

Z namenom, da bi se radioamaterstvo na Dolenjskem čim bolj udrilo, je 29. marca v Novem mestu zasedala tudi izredna skupščina Radioamaterske zveze Slovenije. Na skupščini je bil sprejet statut zveze, nato pa so razpravljali o poživitvi radioamaterstva na Dolenjskem. Jamstvo za to delo so dali prenekateri odgovorni organi in tudi radioamaterji sami. Dolenjskemu klubu je zagotovljena ma-

terialna in strokovna pomoč. To je zelo spodbudno zlasti zato, ker slavi letos ta organizacija v državi 40-letnico. Prav bi bilo, da bi našla ra-

dioamaterska dejavnost odprta vrata ne le v novomeški občini, ampak v vseh dolenjskih občinah.

-mtr.

PRVENSTVO DOLENJSKE V KEGLJANJU

Mrzlak desetič prvak Dolenjske

Zaključeno je letošnje kegljaško prvenstvo Dolenjske za posameznike. Finalnega tekmovanja se je udeležilo deset posameznikov. Po prvem nastopu je bil v vodstvu Mrzlak z 861 keglij, njemu so sledili Hren 826, Vajs V. 812, Krušič 804, Vajs St. 795, Birkelbah 780 itd. Drugi nastop je bil prav tako kot prvi na kegljišču v Kanižarici. Tekrat so bili pogoji za tekmovanje nemogoči, saj je bil asfalt na zaletišču popolnoma vlažen. Zato je bilo veliko padcev. To je zelo vplivalo na rezultate. Edino domačina, ki sta navajena igrati v takem, sta dosegla nad 800 keglijev, in sicer Birkelbah 818, Stane Vajs pa 808. Najbolj je po rezultatu nazadoval Vajs Vinko, ki je zdrknil s tretjega na osmo me-

sto. Tudi Krušič je zelo poslabšal svojo pozicijo z rezultatom 743. Vodeči Mrzlak je dosegel 795, Hren 771, Romih 748, Rodič 743, Turk 748, Bratož 746.

Tretji in zadnji nastop je bil na kegljišču Pionirja v Novem mestu. Tu je bil najboljši zopet Mrzlak z 826 keglij, za njim pa so se zvrstili: Romih (804), Hren (790), Stane Vajs (780), Birkelbah (760), Krušič (783), Rodič (766) itd.

Tako je v skupni razvrstitvi desetič zmagal Jože Mrzlak (Pionir), in precej prehitel ostale tekmece; dosegel je 2482 keglijev. Drugi je njegov klubski kolega Hren s 2387, tretji Stane Vajs (2383), četrty Birkelbah (2358). Ti štiri tekmovalci so se uvrstili na republiško prvenstvo posameznikov. Njim sledijo Krušič, Romih, Rodič, Turk, M. Bratož in Vinko Vajs. (en)

Uspela ocenjevalna vožnja za žene

Avto-moto društvo Novo mesto je v nedeljo, 5. aprila, priredilo ocenjevalno vožnjo za žene. Tekmovanja na progi, ki je potekala od Novega mesta mimo Karieljvega v Ivančno gorico in skozi Zagradec v Žužemberk, kjer je bil cilj, se je kljub slabemu vremenu udeležilo kar 14 tekmovalk. Start je bil ob 14. uri v Novem mestu na Glavnem trgu. 1. mesto in nagrado 8.000 dinarjev je dobila Majda Peric z vozilom Opel-Rektor-Kavaran, 2. mesto in nagrado 5000 din tovaršica Mikčeva iz Malega Slatnika, 3. mesto in nagrado 3000 din pa Zdenka More iz Novega mesta. Vse tri so prejele tudi diplome. V Žužemberku in v Novem mestu je prireditev spremljalo precej gledalcev. Avto-moto društvo iz Novega mesta pripravljata med drugim »Turistično vožnjo po Sloveniji«, v kateri bodo udeleženci zbirali turistične štampiljke. Več o tem bomo še poročali.

Nski

Novo mesto : Krmelj 10:11

Novomeščani so začeli rokometno sezono s prijateljsko tekmo proti članu vzhodne cone lige Krmelju. Namesto običajnih dveh polčasov sta moštvi odigrali tri tretjine, da sta lahko vmes popravljali napake. Ekipi sta igrali v naslednjih postavah: Krmelj — Logar, Zaman 3, Papež, Koprivc J 3, Koprivc M 4, Meteljško 1, Bastardi F. in Bastardi L. Novo mesto — Perko, Medic, Kuželj, Vovk, Bele L. 3, Bele M., Smerdu, Jaklič, Pečnik 2 in Spilhal 5.

Ekipa novomeškega Partizana je vodila vse do konca tekme, nato pa je zaradi slabe kondicije močno popustila, kar so gostje dobro iz-

koristili in zmagali. V prvi tretjini sta nasprotnika igrala zelo previdno in čakala na napake. Posledica te igre so bili le trije goli, od katerih so domačini dosegli dva, gostje pa enega. V drugi tretjini smo bili priča najlepši igri. Obe ekipi sta izmenoma napadali nasprotnikov gol. Novomeščani so bili pretežno boljši, posebno v tehniki, vodili so že 6:2, vendar so gostje znižali na 7:6. V zadnjem delu so Krmeljšani ostro napadli, kljub temu da so igrali nekoliko oslabljeni. V zadnjih minutah igre se je gostom posrečilo, da so zadeli mrežo solidnega vratarja Novomeščanov Perka in ta zadetek jim je prinesel zmago.

PRVO ŠPORTNO IGRISČE V METLIKI

Metlika je dobila športno igrišče, ki je hkrati edino urejeno športno igrišče v vsej občini. Pri domu TVD Partizan so šolski otroci odkopali približno 250 kubičnih metrov zemlje in uredili ravnicno, na kateri je asfaltirano rokometno igrišče. Zaenkrat je pokrito samo z grobim asfaltom, ki ni najboljši, zato si vsi želijo še asfaltno prevleko. 400.000 dinarjev za asfaltiranje je prispevala Okrajna zveza za telesno vzgojo iz Ljubljane. Okoli igrišča že urejajo stezo za teke, skoke in ostale zvrsti lahke atletike, igrišče pa bi radi podaljšali za 4 metre. Tu imajo težave z lastništvom. Na sliki: fantje iz osemletke tik pred začetkom rokometnega nastopa za vajo

NESREČE

V Kočevju sta trčila motorist in kolesarka

26. marca zgodaj zjutraj je peljal z zmerno hitrostjo po Tomšičevi cesti v Kočevju motorist D. N., po Kolodvorski pa je pripeljala kolesarka M. K. in zavila v levo, ne da bi nakazala smer. Motorist ni mogel preprečiti trčenja, pri čemer sta padla oba. Motorist je odnesel rahle praske, kolesarka pa je dobila težje poškodbe, zlom lopatice in si izbila dva zoba.

Voznik zadremal

3. aprila ob 15.30 je z avtomobilske ceste pri Poljanah zavoznil osebni avtomobil LJ-204-77, ki ga je vozil Marjan Skubic. Skubic je med vožnjo zadremal. Škoda na vozilu so ocenili na 80.000 dinarjev.

Nesreča pri Benečiji

Na avtomobilski cesti pri Benečiji blizu Trebnjega se je 2. aprila ob 3.15 prevrnil tovornjak GO-17-59 s prikolico 10-97-GO, ki ga je vozil Jože Svetlik. Svetlik je potovljal proti Zagrebu, pri km 749 pa mu je nenadoma razneslo zadnjo gumo. Tovornjak se je prevrnil, medtem ko je prikolico zaneslo v jarek. Materialno škodo so ocenili na 900.000 dinarjev. Pomožnega voznika Edija Skvarca so odpeljali v bolnišnico.

Učenci in učenke 7. b razreda osnovne šole v Sentjerneju so 1. aprila preživeli tri ure dopoldanskega pouka ob motikah in lopatah. »Namesto telovadbe se pa takole razgibamo,« je povedal njihov sošolec, ki menda zelo rad stresa šale.

Prvak med novomeškimi srednješolci je že znan?

Po tretji disciplini srednješolskega prvenstva Novega mesta je zmagovalac domala že znan. Gimnazijci imajo skoraj tristo točk prednosti in le malo je verjetno, da bi v nadaljevanju kdo to razliko lahko nadoknadil. V nedeljo je bilo na sporedu streljanje za fante in dekleta. Na tržnici smo bili priča hudim in izenačenim bojem, ki pa so se v obeh konkurencah končali z zmago gimnazijcev. Rezultati so bili naslednji: Moški: SSD gimnazija 315 krogov, SSD učiteljske 304, SSD Katja Rupena 283 in Srednja kmetijska šola 270 krogov. Za zmagovito ekipo so prispevali: Pitek 70, Smodej, 69, Moravec 65, Duh 58 in Uhan 53 krogov.

Zenske: SSD gimnazija 143 krogov, SSD učiteljske 130 in SSD Katja Rupena 103 kroge. Za gimnazijko ekipo sta streljali Kotnikova in Mirtičeva, ki sta zadeli 79 oziroma 64 krogov. Zanimivo je, da se je od posameznikov najbolj izkazala Urhova iz učiteljske, ki je zadela kar 83 krogov, pa tudi Kotnikova je bila boljša od vseh fantov.

Po tej disciplini je skupni vrstni red naslednji: SSD gimnazija 550 točk, SSD Katja Rupena 275, SSD učiteljske 212,5 in Srednja kmetijska šola 87,5 točke. Grajati pa je treba ekipo ekonomske šole, ker se ni udeležila tekm v nobeni disciplini in je seveda brez točk.

-al

Partizan 57, Spodnja Šiška 47

Novomeški košarkarji so tokrat zeirali mnogo bolje kot v prejšnjih tekmah in zasluženo premagali nasprotnika, s katerim se bodo letos še dvakrat srečali. Zanimivo je, da je tokrat igral tudi Kopač, ki je sicer pri vojakih, kjer redno trenira. Zato ni čudno, da je igral zelo dobro in bil eden najzaslužnejših za zmago. Novomeščani so igrali v naslednji postavi: Petrič, Polenšek, Uhan, 9, Kopač 16, Knoll 12, Blažič, Potrč 4, Goleš 6, Spilhal 10.

Partizanovci so bili v vodstvu od prvega sodnikovega žvižga pa do konca tekme. Zato so tudi menjali moštvo, ker so skušali se-

staviti najboljšo petorko, saj je prvenstvo že pred vrati. Škoda je le, da tokrat ni igral Šetina. Na zadnji tekmi se je posebno izkazal Blažič, tako da je trenutno najresnejši kandidat za mesto branilca. Novomeščani morajo do konca zimske lige odigrati le še eno tekmo. Prva ekipa je že sestavljena. Tvorijo jo naslednji igralci: centri Knoll, Šetina, Franjo in Potrč ter zunanji igralci Petrič, Polenšek, Uhan, Blažič, Goleš, Spilhal in Bele. Razveseljivo je, da bo spet začel igrati Bele, kar bo prav gotovo povečalo možnosti Novomeščanov za dobro uvrstitev na prvenstvu.

-al

V SLOVENSKO LIGO!

Pred začetkom letošnje košarkarske sezone so se košarkarji novomeškega Partizana pretekli petek zbrali na občnem zboru. Prisotni so se pogovorili predvsem o finančnem stanju društva, ki ni nič kaj rožnato. Mneneje navzočih je bilo, da bi tudi prvo moštvo končno morale dobiti poklicnega trenerja ter da bi morala biti vsa trenerska mesta plačana. Trenutno je najbolj pereč problem prvega moštva, ki sploh nima trenerja, čeprav bi bil za uvrstitev v slovensko ligo nujno potreben. Na občnem zboru so košarkarji menili, da bi bilo v bodoče potrebno več resnosti in prizadevanosti na treningih in tekmah, kar bi prav gotovo obrodilo lepše sadove. Obenem so sklenili, naj vse ekipe dobe nujno potrebne rekvizite za nemoteno delo (žoge, copate, drese), ki pa naj se uporabljajo izključno le za košarko, kar do sedaj ni bilo ravno v navadi. Tudi letos bo novomeški Partizan organiziral slovensko prvenstvo za mladince ali mladinke, da bi s tem še bolj propagiral košarko. Mladinci, mladinke in pionirji se bodo udeležili slovenskega prvenstva, člani pa bodo igrali v drugi slovenski ligi ter se skušali uvrstiti v slovensko ligo, za kar so po mnenju vseh navzočih ugodni pogoji.

Zivahna debata je izvenela v misli, da se bo posrečilo dobiti v Novem mestu še več pristavev košarke. Za enkrat bodo napeli vse sile za to, da bodo košarkarji prišli v slovensko ligo. Uprava društva je sklenila, da bo prizadevnim košarkarjem pri tem nudila kar največ pomoči.

-al

Start novomeških nogometašev

V nedeljo so imeli nogometaši novomeškega Elana svojo prvo tekmo v spomladanskem delu prvenstva. V Novem mestu je gostovala ekipa iz Podpeči. Po nemogočem igrišču in v izredno slabem vremenu sta se nasprotnika oboročeno borila za zmago. Tehnično ogorčeno borila za zmago. Tehnično ogorčeno borila za zmago. Tehnično ogorčeno borila za zmago. Tehnično ogorčeno borila za zmago.

ni s strelom Jerkoviča, vendar so igralcem iz Podpeči do polčasa rezultat izravnali. V začetku drugega polčasa so domačini napadli z vso silo, hoteč si zagotoviti zmago že v začetku, vendar so gostje knuzovali neopreznost domače obrambe z zadetkom iz hitrega protinapada. Domačini pa kljub prejetemu голу niso popustili in Vučkinič je izenačil, potem ko je blatna in spolzka žoga ušla vratarju gostov iz rok. Kmalu nato pa je dosegel gol še Cekič in tako zapečatil usodo gostov.

Do konca tekme sta se obe strani zamaš trudili, da bi spreminili rezultat. Elanovci bi lahko zmagali še z večjo razliko, vendar napadalcem zaradi spolzke žoge in nespretnosti niso znali najti poti do gola. Omeniti velja Mrvarja na desnem krilu, ki je soigralcem poslal pred gol več uporabnih žog. Škoda je le, da je bil premalo izkoriščen in je na koncu prešel preveč v sredino. Vsi ostali so igrali dokaj solidno, če upoštevamo težko in mokro igrišče.

-al

DOM JLA BREŽICE
razpisuje
II. JAVNO LICITACIJO
V najem daje
prostore za kavarno
in restavracijo
s potrebnim inventarjem
Javna licitacija bo na podlagi uстных ponudb dne 22. aprila 1964 ob 8. uri zjutraj v prostorih Doma JLA v Brežicah. Vse potrebne podatke glede licitacije dobite v pisarni Doma JLA v uradnih dnevih od 8. do 14. ure.

Komistija za sklepanje in odpoved delovnih razmerij
»ELEKTROTEHNA« — Ljubljana, Parmova 33
razpisuje delovno mesto
namestnika poslovodje
za prodajalno v Novem mestu
Pogoj: kvalificiran delavec v trgovini.
Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Pismene ponudbe sprejema kadrovska služba podjetja. Stanovanja niso na razpolago. Razpis velja 15 dni od objave oglasa.

Podjetje
»OPREMA« — KOČEVJE
proda
stroj za izdelovanje
vzmeti (šlarafije)
Prednost pri nakupu
imajo gospodarske organizacije.

Osební avto
v razbitinah
Na avtomobilski cesti pri Drnovem se je 2. aprila ob 15.40 pripetila huda prometna nesreča švicarskemu vozniku Michelu Amacherju, ki je z osebnim avtomobilom BE-53080 potoval proti Zagrebu. Ko je hotel švicar prehiteti tovornjak LJ-185-80, ki ga je vozil Slavko Uršič iz Kamnika, je njegovemu vozilu nenadoma počila zračnica. Osební avto se je prevrnil, zatem pa prišel pred tovornjak, tako da ga je ta potakal pred seboj še kakšnih 80 metrov. Pri nesreči je bilo švicarjevo vozilo močno zverženo in so škodo na njem ocenili na več milijonov dinarjev, sopotnik Henry Abela pa težko ranjen. Popravilo tovornjaka bo veljalo okrog 150.000 dinarjev.

Maček povzročil nesrečo
Da je res tako, priča tale prometna nesreča iz Kočevja. M. A. je peljal s kolesom po Reški cesti proti domu. Pred odcepom h Kovinarju je hotel zaviti s ceste domov, ko je skočil pred kolo maček. Da ga ne bi povozil, se mu je izognil in padel v občestni jarek. Ponesrečenca so odpeljali v novomeško bolnišnico.

RADIO LJUBLJANA
VSOK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.
PETEK, 19. APRILA: 8.30 Domače melodije. 9.25 Pomladne slike... 10.35 Novost na knjižni polici. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inš. Jože Šilc: Jaro krmno bito: oves ali ječmen. 12.25 Domače pesmi in napevi. 13.30 Opravki za virtuozne... okrog Liszta in Paganinija. 14.35 Češko-slovaške, poljske in sovjetske popevke. 15.15 Napotki za turiste. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Iz življenja in dela Antonina Dvořaka. 18.45 Iz naših kolektivov. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Poljska zabavna glasba.
SOBOTA, 11. APRILA: 8.05 Ve-dre melodije za konec tedna. 9.45 Zabavna glasba vzhodnonemškega radia. 10.15 Domače višje v instrumentalni izvedbi. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — Jože Kregar: S čim naj letos okrasimo mesta in vase? 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 18.45 Novo v znanosti. 19.05 Glasbene razglednice. 21.00 Sobotni ples.
NEDELJA, 12. APRILA: 8.00 Mladinska radijska igra: Šerif krompirja. 12.25 Domače pesmi in napevi. 13.30 Baletni intermezzo. 14.35 Pesmi in priredbe Zorka Prelovca. 15.30 V terek na svide-nje. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.45 Na mednarodnih križpotjih. 19.05 Glasbene razglednice. 20.20 Radijska igra — Hans Friedrich Kühnelt: En dan z Edvardom.
SREDA, 15. APRILA: 8.55 Pisani svet pravilje in zgodb. 9.25 Iz jugoslovanske produkcije vokalne in instrumentalne zabavne glasbe. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inš. Tone Robič: Sodelovanje med zadrugo in živinorejci. 13.30 Romanske in slovaške skladbe. 14.35 Slovenski pevci zabavne glasbe. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.35 Iz fonoteke Radia Koper. 18.45 Ljudski parlament. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Med deli Lucijana Marrije Škerjanca.
ČETRTEK, 16. APRILA: 8.05 S koncertov in opernih odrov. 9.25 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe. 10.15 Pihalni orkester Ljudske milice. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — dr. Franc Rigler: Zakol v silii. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.15 Turistična oddaja. 18.10 Popevke in melodije vzhodnih dežel. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Cetrikov večer domačih pesmi in napevov.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 10. aprila — Mehtilda Sobota, 11. aprila — Filip Nedelja, 12. aprila — Lazar Ponedeljek, 13. aprila — Ida Torek, 14. aprila — Valerija Sreda, 15. aprila — Helena Četrtek, 16. aprila — Božislava

ČESTITKE

Alojziji Jordan iz Zg. Vodla 15. želi za 51-letnico še nadaljnjega zdravlja in jo lepo pozdravlja hčerka Jožica z družino — ostalim pa lep pozdrav.

Milenki Jenič iz Novega mesta za njen petnajsti rojstni dan vse najlepše, predvsem pa zdravlja, želi Tinca Avsec, 24 Hawright Gardens, London S. W. 7. Njeni mami pa lep pozdrav!

Dipl. inž. Marici Berce iz Novega mesta za diplomsko čestitajo Mišjakovi z Vrha.

PREKLIC

Neža Hraštar iz Stranske vasi pri Novem mestu preklicuje vse, kar sem govorila o Nikolu Marjanoviču iz Novega mesta. Nad mlitni 23.

ZAHVALE

Najdiležnejša moje denarnice z večjo denarno vsoto in osebno legitimacijo, tov. Janezu Finku in njegovi ženi Greti z Broda 15 pri Novem mestu, izrekam javno zahvalo. Naj bi bila za zgled poštenosti vsem ob podobnih primerih. Jože Drobnič

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše ljube, dobre in nepozabne mame **MARIJE MURGELJ**, roj. Doberdrug z Daljnega vrha

se zahvaljujemo vsem, ki ste jo obiskali, tožali ter lajšali zadnje dni njenega življenja. Zahvaljujemo se dr. Miru Vodniku in dr. Božu Oblaku za njihov trud in požitvovainost. Posebno zahvalo smo dolžni č. g. župniku Valentinu Tomanu za ganljive poslovilne besede. Prav lepa hvala vsem sosedom in vaščanom, ki so ji darovali vence in jo pospremili na poslednji poti. Zalujoci: hčerka Miel in Jože z družino ter Ani in Zali z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega moža **IVANA LAVRENCICA** iz Smihela

se zahvaljujem primariju dr. Koccu in strožnemu osebju za bolniško oskrbo. Enako dr. Špičerju, dr. Jenku za požitvovainost v težki bolezni. Iskrena ča hvala ge. Milki ter družini Jerčin, ki so mi v težkih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujem se Gasitskemu društvu Smihel ter častiti duhovščini, vsem, ki so darovali vence in cvetje, vaščanom, ki so ga krojili in v velikem številu spremlili na zadnji poti, vsem govornikom za ganljive besede ob odprtem grobu in za vsa prežeta pismena sožalja. Justina Lavrenčič

DOLENJSKA TURISTIČNA ZVEZA, Novo mesto

razpisuje

delovno mesto za

ADMINISTRACIJO IN KNJIGOVODSTVO

Pogoji: končana srednja ekonomska šola ali administrativna šola s prakso na ustreznih delovnih mestih.

Osební dohodki se določijo po dogovoru. Pismene ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in delovnega staža pošljite na naslov: Dolenjska turistična zveza, Novo mesto, p. p. 58.

ZAHVALA — Ob izgubi nepozabnega očeta, starega očeta in strica

JOŽETA ŠPORARJA

borca in aktivista NOV iz Dobljčke gore se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, soborcem, družbenim organizacijam in ZB Črnomelj in Maverlen, kolektivom, ki so nam nudili pomoč, izrekli sožalje, podarili vence in ga spremili na zadnji poti. Posebna zahvala sosedom za pomoč med njegovo dolgoletno in zahrbitno boleznijo, vsem trem govornikom za poslovilne besede in godbi iz Črnomlja. Zalujoci družini: Šporarjevi in Zevnkovi Maverlen, Ljubljana, Poljane, 23. apr. 1964.

MAKLOGLAS

PRODAM vinograd v dobrem stanju na Maverlenu — sosedna lega. Vprašati pri Jožetu Lileku, Jernejeva vas 17, p. Črnomelj.

PRODAM bencinski motor »Saks«, zmogljivost 5 1/2 KM, za pogon kmetijskih strojev. Dolnje Kamence 13, Novo mesto.

PRODAM motor »Prima« 150 ccm. Naslov v upravi lista. (228/64).

DETELJO, seno in otavo prodam. Žužemberk 33.

UGODNO PRODAM razno pohištvo, štedilnik, 12-cevni radio, šivalni stroj, fotoaparati, harmoniko, vespo in razne motorne dele, stroj za sušenje ter drugo. Dam tudi za ček. Padersiščeva 13, Novo mesto.

PRODAM postelji, 2 omari, mizo in kuhinjsko pohištvo. Porenta, Ma' de Silc 15, Novo mesto.

OSEBNI AVTO Volkswagen, letnik 1955, in motor Puch-Tomos-SV 175 ccm, letnik 1960, prodaja Ploek, Ribnica 50 a.

PRODAM tridelno kuhinjsko kredenco. Zorko, Jerebova 20, Novo mesto.

PRODAM pribl. 3000 kg dobrega sena. Valant, Ločna 23, Novo mesto.

PRODAM sobno pohištvo. Jože Gazvoda, Padersiščeva 13, Novo mesto.

UGODNO PRODAM skoraj nov pralni stroj Alba-Sygnus v brezhibnem stanju. Dam tudi na ček. Naslov v upravi lista. (213/64).

HISICO, malo njive, travnika, gozda ob cesti ugodno prodam. L. Golob, Selo 2, p. Mirna.

PRODAM dobro ohranjeno klavirsko harmoniko — na 40 basov, naslov v upravi lista. (210/64).

PRODAM moped — dobro ohranjen. Naslov v upravi lista. (234/64).

DESKE IN PLOHE vsake vrste kupimo. Ponudbe na naslov Franc. Cveibar, Prekopa 28, Kostanjevica. Prav tam dobite tudi seno po 20 din in deteljo.

ENO ALI DVOSOBNO stanovanje kupim v Novem mestu. Naslov v upravi lista. (216/64).

SPREMEM takoj pošteno dokle do 16 let za pomoč v gospodinjstvu, pozneje možna izučitev za šiviljo. Julka Rajer, Zolja vas 37, Novo mesto.

GOSPODINJSKO POMOČNICO (lahko zabetnica) sprejemam takoj. Hrana in stanovanje zagotovljeno. Plača po dogovoru. Roman Brodar, Novo mesto, Kettejev drevored 6.

SPREMEM GOSPODINJSKO POMOČNICO, kasneje možnost zaposlitve v tovarni. Frančiška Kajzer, Podgora 24, Ljubljana-Sentvid.

VAJENCE SPREJMEMO. Pogoji: 8. razredov osnovne šole in stanovanje v Ljubljani. Električarstva — Pavel Bohinc, Ljubljana, Samova 22.

GOSPODINJSKO POMOČNICO išče štiricelnska družina. Dobro plača. Pogoji ugodni. Naslov: prof. Sonja Klavžar, Ljubljana, Svetosavska 14, Bežigrad.

POHIŠTVO ZA SPALNICO in dnevno sobo vzame v najem za eno leto podjetje v Novem mestu. Naslov v oglasnem oddelku.

RAZGLASAMO, da bo 26. 4. 1964 ob 9. uri javna dražba hiše in gospodarskega poslopja z vrtom, 50 a n. v. 3 ha gozda. Nakup ugoden, ker je možnost plačila tudi na obroke do 3 let. Dražba bo pri Mihlu Cimermančiču, Hrib 3, p. Stopiče.

ZA ENOSOBNO STANOVANJE ali sobo v Novem mestu ali bližnji okolici nudita zakonca 30.000 din nagrade. Naslov v upravi lista. (231/64).

DEKLE, vajeno kmečkih del. iščem za pomoč na manjši kmetiji v bližini Kranja. V primeru kasnejše zaposlitve v tovarni nudim stanovanje. Igor Jamnik, Zabnica 8 pri Kranju, p. Zabnica.

ZENSKO ROKAVICE — izgubljene pri bencinski črpalci 2. 4. 1964 — vrnite proti nagradi v pisarno osnovne šole. Novo mesto.

KEKO

Brežice: 10. in 11. IV. ameriški film »Vojni heroje«, 12. in 13. IV. francosko-italijanski barvni film »Kartuša«.

Dobrepolje: 11. in 12. IV. italijanski film »Maščevalec Drakuta«, 15. IV. španski film »Nagajive iz Tormesas«.

Dol. Toplice: 13. in 14. IV. slovenski film »Srečno, Kekca«, 16. in 17. IV. francoski film »Resničar«.

Kočevje — Rudnik: 11. in 12. IV. nemški film »Ponarejevalec iz Londona«, 16. IV. francoski barvni film »Zgoraj nebo — spodaj blato«.

Kočevje — Jadran: 8. in 9. IV. italijanski film »Smrt prihaja iz desno nogo; Franc Jarc, delavec iz Velikih Brusnic, je padel s koleša in si poškodoval glavo; Aleksander Zivanovič, delavec iz Sevnice, je z boso nogo stopil na pločevino.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATICNI URAD NOVO MESTO Od 30. III. do 6. IV. je bilo rojenih 14 dečkov in 13 deklic.

Poročili so se: Franc Sašek, upokojenec iz Gabrja, in Ana Kastelec, gospodinja iz Pangre grma; Venceslav Pate, delavec iz Vinje vasi, in Jožeta Murn, snalžica iz Mirne peči; Janez Peško, poljedelec, in Marija Medle, kmetovalka, oba iz Radovlje; Milan Miklič, poljedelec iz Dol. Kamenja, in Justina Plavec, poljedelka iz Vrhovca; Anton Hočevar, kmetovalac, in Ana Čišnovar, kmetovalka, oba iz Gorliške gore.

Umrli je: Jože Hladin, rudar v pokopju iz Kala pri Sentjanžu, 71.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ivanka Zagar z Vrha pri Pahli — Jožeta, Ana Radelj iz Dolnjih Ponikev — Silvo, Alojzija Plešac iz Jurovskega broda — Steva, Marija Cvetan iz Cerovca — Darka, Ana Lindič iz Gabrijel — Viktorija, Metoda Rebolj iz Benečije — Aleša, Jožeta Progar iz Mirne peči — Dušana, Marija Derganc iz Podgore — Mirico, Stanka Pezdirc iz Slamne vasi — Martina, Tončka Komljanec iz Stare Bučke — Marijo, Justina Znidaršič z Jezera — Mirka, Milena Potočar z Trške gore — Lilijano, Jožeta Kralj z Mirne — Andreja, Marija Bahor iz Goleka — Zdravka, Štefka Bašič iz Mihovice — Greto, Terezija Arh iz Kobolja — Ladislava, Marija Opara iz Gornjega Medvedjega sela — Anico, Ana Hrovat iz Rajnuš — Jožico, Vida Klobočar iz Butoraja — Borisa, Francka Longar iz Sahovca — Vero, Ana Mirtek iz Mačkoveca — Anico, Ivanka Janežič iz Spodnjih Vodla — Toneta, Jožeta Pirc iz Biške vasi — Darinko, Ana Glavan iz Zelenega — Bojana, Marija Kumelj iz Soteske — deklico, Dragica Nenadič iz Boštanj — deklico, Jožica Kolenc iz Križa — dečka, Jožeta Meglič iz Grobelj — dečka, Anica Jaklič z Dvora — deklico, Marta Golob iz Rodin — dečka, Štefka Korelec iz Gorenje vasi — dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Rozalija Kerin iz Velikega Podloga — Branka, Anica Planinc iz Sentjanža — Alenko, Dragica Pili iz Laduča — Dražena, Ana Harapin iz Ledine — Nado, Marija Krulj iz Krško vasi — Romano, Olga Slišek iz Črnca — Suzano, Elizabeta Stopar iz Črešnjevca — Jožeta, Marija Zvegljč iz Strišča — Romana, Hermilna Alba iz Vidma — Kriškega, Vladislava, Marija Podgoršek iz Križa — Jožico.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponorečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Ivana Mirak, gospodinja iz Kočevja, se je s sekuro usekala v levo roko; Jože Murn, ključavničar iz Malkovca, je padel s koleša in si poškodoval glavo; Jože Somrak, upokojenec z Brega, je padel in si poškodoval desno nogo; Kata Gorše, gospodinja iz Goleka, je padla in si slomila desno nogo; Ivan Gimpelj, posestnik iz Soteske, si je pri delu v vinogradu s lopato poškodoval

vsemirjas, 10. in 12. IV. francoski barvni film »Preganjani ljubimci«, 13. in 14. IV. francoski film »Lola«, 15. in 16. IV. švedski film »Divje jagode«.

Kostanjevica: 12. IV. ameriški film »Plavi angeli«, 15. IV. poljski film »Mati Ivana Angelskas«.

Metlika: 11. in 12. IV. ameriški film »Toby Taylors«, 15. in 16. IV. ameriški film »Bell Selks«.

Kokronog: 11. in 12. IV. italijansko-francoski film »Benetke, mesečina in ti...«.

Novo mesto — Krka: Od 10. do 13. IV. ameriški barvni film »Razkošje v travni in sovjetski barvni film »Kraljestvo krivih ogledal«, 14. IV. gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane, 15. in 16. IV. angleški film »Čas brez usmiljenja«.

Novo mesto — Dom JLA: Od 9. do 12. IV. ameriški film »Tropovi iz Navarona« — trajaja 3 ure. Od 13. do 15. IV. nemški film »Skrivnost Ipsilon«, Od 13. IV. dalje bo začetek kino predstav spot ob 18. in 20. uri.

Oslinica: 12. IV. italijanski film »Prekleta sleparija«.

Pregrad: 12. IV. ameriški barvni film »Dvorni norec«.

Sevnica: 11. in 12. IV. jugoslovanski film »Samorastniki«, 15. IV. argentinski film »Ti smem reči mami?«.

Sodražica: 11. in 12. IV. ameriški film »Zadnji voz«.

Stara cerkev: 11. in 12. IV. italijanski film »Bila je noč v Rimu«.

Straža: 11. in 12. IV. jugoslovanski film »Tovariš predsednik centerfor«.

Trebnje: 11. in 12. IV. italijanski barvni film »Sin Rdečega gusarja«.

Brod na Kolpi: 11. in 12. IV. ameriški film »Drevo za obečanje«.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponorečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Arh Marija, gospodinja iz Cerkev, se je pri pranju z bencinom opekla po obeh rokah; Venceslav Pirc, vnuk posestnika iz Ravni, si je na žagi poškodoval levo nogo; Franc Zajc, sin posestnika iz Stare vasi, se je pri streljanju s karbidom poškodoval po glavi; Viktorija Taškarija, delavka iz Koprivnice, so v rudniku stisnili vagončki in mu poškodovali levo nogo; Jože Ogorelec, upokojenec iz Rigone, je padel in si poškodoval glavo; Stjepana Vlašiča, upokojenca iz Pušče Donje je

OBVESTILA

Obvestilo Komunalnega podjetja v Novem mestu

Komunalno podjetje Novo mesto obvešča, da je skupščina občine Novo mesto sprejela

ODLOK

o upravljanju in vzdrževanju kanalizacije v občini Novo mesto Ta odlok je začel veljati z dnevnimi objavami v »Glasniku« uradnem vestniku okraja Ljubljana, in je bil objavljen 24. 3. 1964.

S tem odlokom je poleg ostalih posebnosti o kanalizaciji tudi določen prispevek, ki ga plačujejo uporabniki kanalizacije, znaša pa 25 odst. vodarine, določene za uporabo vode iz vodovoda, oz. 10 din na osebo, če ni vodovoda.

Komunalno podjetje Novo mesto je pooblastilo Komunalno podjetje »VODOVOD«, Novo mesto, da pobira prispevek obnem z vodarino.

OBVESTILO

Pozivam stranke, naj do 1. 6. 1964 prevzamejo vsa očala oziroma ure, ki so v popravilu že dalj časa, sicer zapadejo. Matija Vahter, Novo mesto.

Gostinsko podjetje »PUGLED«, Kočevje, razpisuje

Gostinsko podjetje »Pugled« v Kočevju razpisuje za kavarno »Zvezda« prosta delovna mesta:

1. delovno mesto poslovodje 2. dve mestu natakarice

Pogoji: pod 1. kvalificiran gostinski delavec — plača po pravilniku podjetja, družinsko stanovanje preskrbljeno; pod 2. kvalificirani gostinski delavki, samsko stanovanje preskrbljeno.

Rok prijave 20. 4. 1964.

Razpis za samostojno prodajalko kruha

Upravni odbor »PEKARNE IN SLASČICARNE«, Novo mesto, razpisuje prosto delovno mesto samostojne prodajalke kruha

PERSONALNA UPRAVA DRŽAVNEGA SEKRETARIATA ZA NARODNO OBRAMBO

je razpisala

NATEČAJ

po katerem bo v šolskem letu 1964/65 štipendirala dijake gimnazij, srednjih tehničnih šol in učiteljskih, ki bodo stopili v naslednje vojaške akademije:

1. Vojaško akademijo
2. Letalsko vojaško akademijo
3. Vojaško-tehnično akademijo
4. Letalsko-tehnično akademijo
5. Vojaško-tehnično akademijo — oddelk za zveze tehnične službe

Natečaja se lahko udeležijo dijaki, ki bodo podpisali pogodbo, da bodo po končani šoli stopili v eno izmed navedenih akademij, pri čemer morajo seveda izpolnjevati tudi ostale pogoje natečaja.

Za vstop v vojaško akademijo lahko konkurirajo dijaki vseh razredov naštetih šol, kakor tudi tisti, ki še obiskujejo osemletno šolo in se nameravajo po dokončani šoli vpisati v eno izmed naštetih šol. Za letalsko vojaško akademijo lahko konkurirajo samo dijaki 2. in 3. razreda omenjenih šol; za vojaško-tehnično akademijo in za vojaško-tehnično akademijo (oddelek za zveze tehnične službe) pa lahko konkurirajo samo dijaki 3. in 4. razreda srednje-tehničnih šol (strojni oddelek in avtoprometni oddelek — za vojno tehnično akademijo, z oddelka za šibki tok pa za vojaško-tehnično akademijo — oddelek za zveze tehnične službe). Za letalsko-tehnično akademijo lahko konkurirajo samo dijaki 4. razreda srednjih tehničnih šol (strojni oddelek).

Podrobna obvestila o pogojih natečaja za vsako izmed naštetih akademij, kakor tudi vse druge podatke lahko dobe zainteresirani pri organih za narodno obrambo najbližje občinske skupščine ali pa na komandi najbližjega vojaškega odseka.

Natečaj bo trajal do 31. oktobra 1964.

IZ PERSONALNE UPRAVE DSNČ

Podjetje »KREMENA« NOVO MESTO

bo odprodalo osnovna sredstva: — več elektromotorjev od 1,4 do 22 kW, — 2 pogonska dieslova motorja tipa Aran 7 do 9 KM, — kompresor in štedilnik Gorenje

na dražbi, ki bo v soboto, 11. aprila 1964, v mehanični delavnici v Novem mestu, Partizanska cesta št. 16, ob 8. uri za socialistični sektor, ob 10. uri pa za privatni sektor.

Mladega FANTA - DELAVCA

za pomoč v trgovini in razvažanje blaga takoj sprejememo. — Za samsko stanovanje je preskrbljeno. Pismene ponudbe pošljite na naslov: Veletrogovina »MERCATOR«, poslovna enota »Specerijas«, Ljubljana, Prisojna ul. 7.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, France Grivec, Miloš Jakopec, Jožica Teppy in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 30 din — Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo: 1800 din — NASLOV pri podr. NB v Novem mestu: 609-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 9 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKAR: Casopisno podjetje DELO v Ljubljani.